

**Azərbaycan
dilində
işlənən
ərəb
və
fars
sözlərinin
qısa
lüğəti**

(Birinci nəşr)

Bakı, 2007

Afaq	آفاق	Üfüqlər
Asif	عاصف	Külək
Aşina	آشنا	Tanış
Badə	باده	Şərab
Bəndə	بنده	Qul
Dübarə	دوباره	Təkrar
Ələmdar	علمدار	Bayraqdar
Faiq	فائق	Üstün
Fazil	فاضل	Hünərli
Gərdiş	گردش	Gəzinti
Girdab	گرداب	Burulğan
İlhaq	الحاق	Qatma
İzzət	عزت	Ehtiram
Kamran	کامران	Bəxtəvər
Kərim	کریم	Səxavətli
Lacivərd	لاجورد	Mavi daş-qaş
Lütf	لطف	Yaxşılıq
Mədh	مدح	Öymə
Müşfiq	مشفق	Məhəbbətli
Naqil	ناقل	Daşıyan
Nazim	ناظم	Nizamlayan
Nigar	نگار	Şəkil
Nuş	نوش	İçici
Pənbə	پنبه	Pambıq
Rəbb	رب	Sahib
Rövnəq	رونق	Parlaqlıq
Rövşən	روشن	İşıqlı
Tahir	طاهر	Nöqsansız
Təfriqə	تفریق	Ayrılma
Təhsil	تحصیل	Qazanmaq
Tünbətün	تن به تن	Gorbagor
Ülfət	الفت	Alışma

**Azərbaycan dilində
işlənən
ərəb və fars sözlərinin
qısa lüğəti**

(Birinci nəşr)

Tərtibçi redaktor: Rafiq Məmmədli

Kitab Klubu

Bakı – 2007

Redaktor:

Məmməd Adilov,
filologiya elmləri doktoru

Kompüter dizaynı:
Korrektor:

Rafiq Məmmədli
Kəmalə Cəfərova

**Azərbaycan dilində işlənən
ərəb və fars sözlərinin qısa lüğəti**
(Birinci nəşr)

Lüğətə müasir Azərbaycan dilində işlənən ərəb və fars mənşəli 5000-dək söz və söz birləşməsi daxil edilmişdir. Bunlar gündəlik həyatda işlədilən söz və ifadələr, islamiyyətə aid kəlmələr, həmçinin Azərbaycan şəxs adlarıdır.

Lüğətdə ərəb və fars sözləri Azərbaycan dilində tələffüz edildiyi qaydada – müasir orfoqrafiya prinsiplərinə uyğun verilmişdir.

Kitab orta məktəb şagirdləri və müəllimləri, tələbələr və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Qiyməti razılaşma yolu ilə

© Məmmədli R.H. 2007/ +994 50 213 56 30 / mammadli@yahoo.com
Bütün müəllif haqları qorunur.

ISBN 978-9952-8087-4-2

Ön söz

Hörmətli oxucular, bildiyiniz kimi, Azərbaycan ədəbi dilinin (Azərbaycan türkcəsinin) tərkibində ərəb və fars dillərindən gəlmə xeyli söz vardır. Bu sözlərin müəyyən qismi dilimizdə tamamilə “vətəndaşlıq hüququ” qazanmış, dilin əsas lüğət fonduna daxil olmuş, digər qismi isə klassik ədəbiyyatımızda işlənmiş və arabir müasir Azərbaycan türkcəsində də işlənəkdədir.

Qəzet və ya kitab oxuyan, radioya qulaq asan, televizora baxan bir çoxumuz tez-tez belə bir halla rastlaşırıq: oxuduğumuz və ya eşitdiyimiz söz tanış gəlsə də, mənasını anlaya bilmirik. Məsələn, bir dəfə tanınmış bir yazıçımız müsahibəsində qeyd etmişdi ki, o, 60 yaşa çatıb, ancaq indiyədək *lacivərd* sözünün mənasını bilmir. Belə hallar gündəlik həyatımızda tez-tez olur. Sizlərdən kim *kəvakib*, *intibah*, *sənə*, *səyyarə* və ya elə həmin *lacivərd* sözlərinin mənasını bilir? Çoxunuz çiyinlərinizi çəkəcəksiniz, amma ağılınıza gəlməz ki, bu sözlərin mənası elə də əlçatmaz deyil...

Bu sahədə kiçik bir araşdırma apardıq. Məlum oldu ki, hazırkı dövrdə dilimizdə işlənən sözlərin toplandığı yığcam bir ərəb və fars sözlüyü mövcud deyil. Yalnız 1960-cı ildə (!) Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU) nəşriyyatı tərəfindən C.F. Bağirovun redaktəsi ilə qısa bir lüğət nəşr olunub.¹ Lakin kitabın tərtibatçılarının özlərinin də etiraf etdiyi kimi kitabda çoxlu qüsurlar vardır. Kitabın

¹ 1985-ci ildə “Yazıçı” nəşriyyatında çapdan çıxmış, 2005-ci ildə Məmməd Adilovun redaktəsi ilə “Şərq-Qərb” nəşriyyatı tərəfindən təkrar nəşr olunmuş 2 cildlik “Ərəb və fars sözləri lüğəti”ni nəzərə alırıq. Çünki həmin kitab məzmun, həcm, qiymət və həmçinin təyinat baxımından məhdud oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

nəşrindən keçən onilliklər ərzində sözlərin tələffüzündə də keyli dəyişikliklər baş verib. Başqa bir tərəfdən, bəzi sözlər tamamilə gündəlik həyatımızdan silinib, bəziləri isə əlavə olunub. Həmin lüğətə ərəb və fars dillərindən gəlmə şəxs adları da salınmayıb...

Odur ki, müasir dövrlə ayaqlaşan, latın qrafikalı, yığcam ərəb və fars sözlüyünə böyük ehtiyac var. Əlinizdəki bu lüğət məhz bu ehtiyacdən meydana çıxıb.

Onu da qeyd etmək istərdik ki, belə bir lüğət ilk dəfə tərtib olunduğundan səhvlərdən xali olmayacaq, ona görə də bütün səhvləri, habelə arzu və istəklərinizi lüğətin növbəti nəşrlərində nəzərə almağa söz veririk. Arzu, irad, təklif və tənqidlərinizi aşağıdakı E-poçt ünvanımıza yollayın.

Qeyd edək ki, lüğətə 5000-dək söz və söz birləşməsi daxil edilib. Bunlardan təqribən 3500-ü ərəb, 1200-ü fars, 300-ü isə mürəkkəb ərəb-fars və fars-ərəb mənşəli sözlərdir.

Lüğətdə tez-tez eşitdiyimiz islamıyyət kəlamlarının deyiliş və izahına da geniş yer verilib ki, bu da İslama maraq göstərən, ərəb dilini bilməyənlərə böyük yardım ola bilər.

Lüğətin daha bir üstünlüyü ondan ibarətdir ki, ondan sadəcə sözün ərəb və ya fars mənşəli olduğunu öyrənmək üçün də istifadə etmək olar.

Qeyd edək ki, vokabulalar Azərbaycan dilinin orfoqrafiya prinsiplərinə uyğun yazılıb.

Kitabın üz qapağı və içərisindəki söz və cümlələrin əski əlifba ilə yazılmasında köməyə görə kanadalı türk həmvətənimiz **Ayşin Musəviyə** böyük təşəkkürümüzü bildiririk.

Tərtibçi redaktor Rafiq Məmmədli

mammadli@yahoo.com / +994 50 213 56 30

Lüğətdən istifadə qaydaları

Lüğətdəki ərəb və fars sözləri latın qrafikalı müasir Azərbaycan dilinin əlifba sırası ilə düzülmüş, sözlərin mənşəyi mötərizədə göstərilmişdir:

(ə) – ərəb, məsələn, **Akif** (ə) — çalışqan;

(f) – fars, məsələn, **Gəc** (f) — əhəng;

(əf) – ərəb və fars sözlərindən düzəlmə sözlər, məsələn, **Səfabəxş** (əf) — zövq gətirən;

(fə) – fars və ərəb sözlərindən düzəlmə sözlər, məsələn, **Bədxərc** (fə) — pulunu səmərəsiz xərcləyən, israfçı.

Lüğətdə omonim sözlərin üzərində sayı ^{Superscript} formatda göstərilib, məsələn:

Kürə¹ (ə) — yumru, yuvarlaq, şar; qlobus

Kürə² (ə) — palçıqdan və ya dəmirdən qayrılmış ocaq...

Görkəmli mütəfəkkirlərin əsərlərindən sitatlarda (misra və ya beytlərdə) bu və ya başqa sözü nəzərə çarpdırmaq üçün həmin söz *kursiv* və sağ düzlənmə ilə verilib:

Su oynaqı olan yerdə deyirlər bəs *qubar* olmaz?
(Zakir)

Lüğətdə ən çox rast gəlinən digər qısaltmalar:

məc. – məcazi mənə daşıyan sözlər;

(*dini*) – dini mənə daşıyan sözlər;

(*əfs.*) – əfsanəvi mənə daşıyan sözlər;

bax: – müraciət olunan sözlərin qarşısında işlənib;

(*adam*) – söhbətin insana aid isimdən getdiyini bildirir;

(*riyaz.*) – sözlərin riyazi mənə daşdığını göstərir;

(*qram.*) – qrammatikaya aid sözlər.

Azərbaycan əlifbası (hərflər və adları)

Hərflər	Adı	Hərflər	Adı	Hərflər	Adı
A a	a	X x	xe	P p	pe
B b	be	I ı	ı	R r	er
C c	ce	İ i	i	S s	se
C ç	çe	J j	je	Ş ş	şe
D d	de	K k	ke, ka	T t	te
E e	e	Q q	qe	U u	u
Ə ə	ə	L l	el	Ü ü	ü
F f	ef	M m	em	V v	ve
G g	ge	N n	en	Y y	ye
Ğ ğ	ğe	O o	o	Z z	ze
H h	he	Ö ö	ö		

Ərəb əlifbası (hərflər və adları)

Hərf	Adı	Hərf	Adı	Hərf	Adı
ا	əlif	ز	zə	ق	qaf
ب	bə	س	sin	ك	kəf
ت	tə	ش	şin	ل	ləm
ث	sə	ص	sad	م	mim
ج	cim	ض	dad	ن	nun
ح	ha	ط	ta	ه	hə
خ	xə	ظ	za	و	vav
د	dəl	ع	ayn	ى	yə
ذ	zəl	غ	ğayn		
ر	ra	ف	fə		

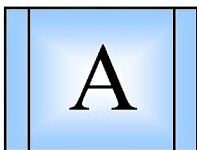
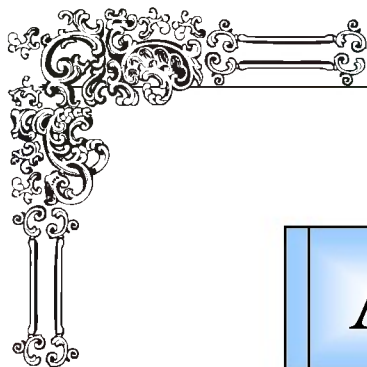

Fars əlifbası (hərflər və adları)

Hərf	Adı	Hərf	Adı	Hərf	Adı
ا	əlef	ر	re	ف	fe
ب	be	ز	ze	ق	qaf
پ	pe	ژ	je	ک	kaf
ت	te	س	sin	گ	gaf
ث	se	ش	şin	ل	lam
ج	cim	ص	sad	م	mim
چ	çe	ض	zad	ن	nun
ح	he	ط	ta	و	vav
خ	xe	ظ	za	ه	ha
د	dal	ع	eyn	ی	ye
ذ	zal	غ	ğeyn		

- Ab (f) — su // **abi-zəməzəm** — Kəbə yaxınlığındakı quyunun suyu; **abi-həyat** — dirilik suyu
- Abad (f) — xaraba olmayan, gözəl tikintiləri olan yer (şəhər, kənd)
- Aban (f) — İran təqviminin 8-ci ayı
- Abbas (ə) — sərt; peyğəmbərin dayısının adı
- Abbası (ə) — İranda Şah Abbasın dövründə buraxılmış sikkə; Azərbaycanda və bəzi Şərq ölkələrində iyirmi qəpiklik metal pul (tarixi)
- Abdal (ə) — peyğəmbəri əvəz edən, onun canişini; müqəddəs
- Abdət** (f) — ibadətdən qabaq yuyunma, dəstəmaz
- Abdulla (ə) — Allahın qulu, tanrıqulu, bəndə
- Abgərdən** (f) — çömçə
- Abı, **abi** (f) — mavi, su rəngli
- Abid (ə) — ibadət edən, dindar
- Abidin (ə) — dindarlar
- Aciz (ə) — zəif, gücsüz, taqətsiz
- Adəm** (ə) — insan, başlanğıc; ilk peyğəmbərin adı (ərəbcələşmiş yəhudi sözü)
- Adəmiyyət** (ə) — insanlar, insanlıq; insana yararlı hal
- Adət** (ə) — alışılmış, öyrənilmiş hal; vərdiş

- Adi (ə) — hərvaxtkı, fəvqəladə olmayan; başqalarından fərqlənməyən, sadə
- Adil (ə) — ədalətli; müsəlman hökmdarların epiteti, ləqəbi
- Afaq (ə) — üfüqlər
- Afat (ə) — bələlar
- Afərin (f) — minnətdarlıq, tərif
- Afət (ə) — bəla, müsibət, *məc.* insanı eşqə salan gözəl // **afəti-dövrən, afəti-can** — *məc.* gözəl, sevgili
- Afiyəət (ə) — sağlamlıq, salamatlıq
- Agah (f) — xəbərdar, bilən, qafil olmayan, gözüaçıq
- Ağaz, ağız (f) — başlama, ibtida, başlanğıc
- Ağuş (f) — qucaq
- Ahən (f) — dəmir
- Ahənin (f) — çox hissəsi dəmirdən qayrılmış (alət), *məc.* dəmir kimi, bərk; qüvvətli

Dil *ahənin* gər olsa, sən ahənruba sən
(Mehrəli Təbrizi)

- Ahu (f) — ceyran
- Axır (ə) — son
- Axirət (ə) — insanın öldükdən sonra düşdüğü dünya (dini)
- Axund (ə) — həqiqət yoluna çəkən (adam); müəllim
- Aid (ə) — əlaqəsi olan
- Ağ (ə) — müti olmayan, qiyam edən
- Aida (ə) — ziyarət edən, faydalı işə qayıdan
- Ailə (ə) — ər-arvad və onların uşaqları birlikdə
- Aişə (ə) — təmin olunmuş, xoşbəxt, çiçəklənən, zəngin;
Məhəmməd peyğəmbərin arvadlarından birinin, xəlifə
Əbu Bəkrin qızının adı
- Akif (ə) — çalışqan, işə can yandıran
- Aqibət (ə) — axır, son, nəticə

- Aqil (ə) — ağıllı
 Al¹ (ə) — nəsil, ailə
 Al² (f) — qıpqırmızı
Aləm (ə) — dünya, Yer kürəsi; sahə; çoxlu; xalq, camaat, cəmiyyət
Alət (ə) — texniki vasitə, karastı, maşın, alət
Ali, Əli (ə) — uca, yüksək; dördüncü xəlifənin, peyğəmbərin məsləkdaşı və kürəkənin adı
Alidərəcə (ə) — yüksək dərəcəli
Ali-əba (ə) — Məhəmməd (peyğəmbər), Əli, Fatimə, Həsən, Hüseyn birlikdə belə adlanır (*dini*)
 Alim (ə) — bilikli; elmlı
Alimanə (ə) — alimcəsinə, alim kimi, alimə yaraşan
Alinəsəb (ə) — yüksək nəsildən olan
Alişan (ə) — yüksək şan-şöhrət sahibi, şan-şövkətli
 Aliyə (ə) — yüksək, uca
Allahü əkbər (ə) — Allah ən böyükdür; Allah ən uludur
Allahü ələm (ə) — Allah hər şeyi biləndir; ən yaxşısını Allah bilir
 Almas (ə) — almaz, brilyant
Aludə (f) — bulaşmış, batmış; *məc.* alışmış; məftun, aşıq
 Amac (f) — hədəf, nişanə
 Amal (ə) — əməllər, arzular
 Amil (ə) — əməl edən, iş görən (*adam*); səbəb
 Amin¹ (ə) — ürəyində qorxu olmayan, ürəyi təmiz olan
 Amin² (ə) — “İlahi, qəbul et” mənasında işlənən təsdiq ədatı (*dini*)
 Amir¹ (ə) — əmr edən; başçı
 Amir² (ə) — abad edən; bina edən, tikdirən
Amiranə (əf) — əmredici (səs)
 Amma (ə) — ancaq, lakin (*qram.*)
 An (ə) — cüzi bir zaman, ləhzə, an

- Ani (əf) — bir anda vaxt olan (hərəkət, hadisə)
 Ar (ə) — utanma, sızılma; haram
 Aram (f) — səbir, qərar; istirahət
 Araqçın (əf) — təryığan, təsək
 Arastə (f) — bəzənmiş, zinətlənmiş; hazır, düzəldilmiş
 Araz (f) — səadət, xoşbəxtlik
 Ari (ə) — pis sifətə malik olmayan, pak, təmiz; çılpaq, lüt
 Arif (ə) — bilici, hər şeyi incəliyinə qədər başa düşən
 Arifanə (əf) — arifcəsinə
 Ariz (ə) — şikayətçi, ərizəçi
 Arzu (f) — istək, həvəs, meyil, arzu
 Asar (ə) — əsərlər, əlamətlər, yadigarlar // asar-i-ətığə —
 qədim abidələr, tapıntılar (arxeoloji)
 Asayış (f) — rahatlıq, əmin-amanlıq, sakitlik
 Asəf (ə) — Süleyman peyğəmbərin çox ağıllı və tədbirli
 vəzirinin adı
 Asi (ə) — üsyan edən, itaət etməyən, özündən çıxan, coşan
 Asif (ə) — şiddətli külək
 Asim (ə) — ismətli, həyalı
 Asiman (f) — göy, göy qübbəsi
 Asiya (f) — dəyirman (ümumiyyətlə)
 Asudə (f) — işi olmayan, boş
 Aşiq (ə) — sevən, hədsiz sədaqətlə sevən (*adam*)
 Aşına (f) — xəbərdar olan, bilən; tanış
 Aşxana (f) — yeməxana
 Aşkar (f) — aydın, açıq, gizli olmayan
 Aşna (f) — tanış, dost; oynaş
 Aşına (f) — tanış, dost
 Aşpaz (f) — xörəkbişirən
 Aşura (ə) — məhərrəm ayının 10-cu günü (dini mətəm)
 Atəş¹ (f) — od; odlu silahdan güllə atma
 Atəş² (ə) — susama, susuzluq; yanma, yanğın

Atəşbaz (f) — odla oynayan

Atəşgədə, atəşxana (f) — Zərdüşt dinində olanların ibadət yeri, od məbədi

Atəşin (f) — odlu, hərarətli; od rəngli

Atəşpərəst (f) — oda sitayiş edən, Zərdüşt dinində olan

Avam (ə) — avam; adi xalq kütləsi

Avaz (f) — səs, səda

Ayat (ə) — ayələr

Ayaz (f) — sərin külək, zəfir

Ayət, ayə (ə) — əlamət, nişan, **cəmi:** ayat; Quranın cümlələri

Ayin (f) — mərasim

Ayn, eyn (ə) — ərəb əlifbasında “ع” hərfinin adı; mənbə, mahiyyət, əsl; göz

Ayna (f) — güzgü

Azadə (f) — azad, sərbəst, *məc.* nəcib; səxavətli

Azar (f) — əziyyət, incitmə; azar, xəstəlik

Azarkeş (f) — dəlicəsinə sevən, fanat; əziyyət çəkən, əziyyət görən

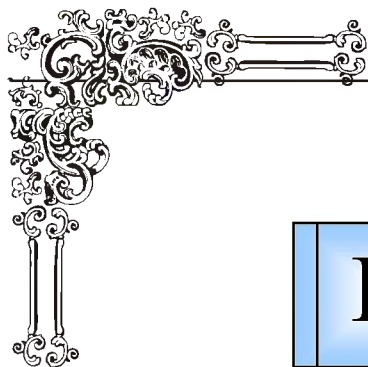
Azər (f) — od; atəşgah; oda xidmət edən mələk; İranda günəş ilinin 9-cu ayı (22 noyabr – 21 dekabr)

Azəri (f) — oda sitayiş edən, atəşpərəst; azər ayına məxsus olan, azər ayında olan

Azərin (f) — odlu, alovlu; qığılcım

Azmayış (f) — təcrübə, sınaq

B

- Bab (ə) — hissə; tay, bərabər
Babat (f) — ortabab, birtəhər, nə yaxşı, nə pis
Bac (f) — vergi növü
Badi-**səba** (f) — səhər vaxtı əsən xəfif yel
Badam (f) — meyvə ağacı və onun meyvələri
Badə (f) — şərab; içki üçün qab
Badya (ə) — qab
Bafta (f) — toxuma parça
Bahar (f) — yaz fəslı
Bahariyyə (fə) — yaz fəslını təsvir edən şeir
Bahəm (f) — birgə, birlikdə, bərabər
Bakir (ə) — işıq şüalandıran, şüalı; Məhəmməd peyğəmbərin ləqəbi (şəxs adı)
Bakirə (ə) — ərə getməmiş qız
Baqi (ə) — əbədi, daimi, həmişəlik
Baqqal (ə) — ərzaq satan
Balaş (f) — güclü
Balış (f) — yastıq, balış
Balzam (ə) — mumıya
Baməzə (f) — məzəli, dadlı, ləzzətli
Bani (ə) — əsasını qoyan; quran
Banu (f) — xanım
Bar (f) — məhsul, meyvə, bəhər

- Barat (ə) — poçt ilə göndərilən və ya alınan bağlama
 Barxudar (f) — istifadə edən, fayda götürən, xeyir görən
 Bariz (ə) — əyan, aşkar, açıq
 Batil (ə) — doğru olmayan, həqiqətə zidd olan; boş, yersiz;
 məhv olma, yox olma, heç olma
 Baye (ə) — satıcı, satan
 Baytar (ə) — mal həkimi
 Baz (f) — bir şeyin həvəskarı, düşkünü
 Bazar (f) — həftənin günü; alver yeri
 Bazu (f) — bilək; qol
Bazubənd (f) — bilərzik, qolbaq
Beçə (f) — cüce
 Beh, **bəh** (f) — yaxşı, gözəl; görüləcək işin əvvəlcədən az
 miqdarda ödənilən haqqı
 Behbud (f) — sağlamlıq, səhhət
Behcət (ə) — şadlıq; gözəllik
Behişt (f) — cənnət, *məc.* gözəl, qəşəng
 Bekar (f) — subay, ailəsindən ayrı yaşayan kişi; işsiz
 Betər (f) — daha pis, çox yaman
Beyət (ə) — sadıq rəiyyəət olmağa and içmə, mütilik, tabelik
 Beynəlxalq (ə) — xalqlar arasında olan, xalqlararası
 Beynəlmiləl (ə) — millətlərarası olan, millətlərarası
 Beyt (ə) — iki misradan ibarət olan şeir parçası
Beytülhəram (ə) — Kəbə (bax)
Beytülhəzən (ə) — qəm-qüسسə evi
Beytülmal (ə) — ilk dörd xəlifə dövründə islam dövlətinin
 xəzinəsinin adı
 Bez (ə) — kobud ağ parça
 Bezar (f) — usanmış, yorğun, incik, əsəbi
 Bəbir (f) — vəhşi heyvan adı
Bəd (f) — pis, çirkin
Bədəhətən (ə) — hazırcavablıqla, çox düşünmədən

- Bədbəxt** (f) — bəxtsiz, talesiz
- Bədbin** (f) — həyatda hər şeyi pis hesab edən, pessimist
- Bədəl** (ə) — əvəz, qarşılıq
- Bədən** (ə) — insan və ya heyvanın gövdəsi
- Bədəvi** (ə) — köçəri
- Bədgüman** (f) — pis niyyətli, pis fikirli, hər şeydə pis cəhət görən; şübhə ilə yanaşan
- Bədxah** (f) — hər kəsin pisliliyini istəyən
- Bədxərc** (fə) — pulunu səmərəsiz xərcləyən, israfçı
- Bədihə** (ə) — hazırcavablıqla deyilən şeir
- Bədii** (ə) — gözəl, incə, zərif; incəsənətə aid olan, estetik zövqə cavab verən
- Bədii kəlam** (ə) — gözəl sözlü, bədii söz danışan
- Bədnam** (f) — biabır, rüsvay; pis ad qazanmış
- Bədnəzər** (fə) — pis nəzərli, yaman gözlü, gözü dəyən
- Bədniyyət** (fə) — pis niyyətli, pis fikirli, bədxah
- Bədr** (ə) — on dörd gecəlik ay; girdələnmiş ay
- Bəhai** (ə) — bəhailik məzhəbinə mənsub olan
- Bəhanə** (f) — səbəb, dəlil
- Bəhər** (ə) — məhsul; mənfəət, xeyir
- Bəhlul** (ə) — ərəb xəlifəsi Harun ər-Rəşidin zamanında yaşayıb özünü dəliliyə vurmuş alim; zarafatçı; ayıq-sayıq, dərrakəli
- Bəhmən** (f) — doğru danışan, düz danışan; İran təqvimində son dan ikinci ay
- Bəhr** (ə) — şeir ölçüsü, **cəmi**: bühur // **bəhri-təvil** — uzun bəhr, ahəngdar nəsr
- Bəhram** (f) — qalibiyyətli, arzu; Mərrix (Mars) planetinin adı
- Bəhruz** (f) — xoşbəxt
- Bəhs** (ə) — bir məsələdən danışma; mübahisə; mərcələşmə, çəkişmə; söhbət

- Bəhzad** (f) — xeyirxah; əsil (*adam*)
- Bəxş** (f) — bağışlama, bəxşiş, ehsan
- Bəxşiş** (f) — bağışlanan şey, peşkəş, hədiyyə
- Bəxt** (ə) — uğur, səadət; tale, qismət
- Bəxtəvər** (f) — uğurlu, xoşbəxt (*adam*)
- Bəxtiyar** (f) — xoşbəxt
- Bəkarət** (ə) — qızlıq
- Bəqərə** (ə) — Quranda surə adı (inək mənasını daşıyır)
- Bəla** (ə) — dərd, qüسسə; çətinlik, sıxıntı; cəza
- Bəlağət** (ə) — sözü vaxtında və yerində düzgün demək ustalığı
- Bəlakeş** (əf) — bəla çəkən, başibəlalı
- Bələd** (f) — bilmə, tanıma
- Bələdiyyə** (ə) — şəhər idarəsi
- Bəlgəm** (ə) — selikli maddə, hayxırıq
- Bəli** (f) — hə
- Bənam** (f) — adlı, şöhrətli
- Bənd** (f) — bağ, ip; divar, sədd; paraqraf; bir neçə misradan ibarət şeir parçası; bağlı, əlaqədar
- Bəndə** (f) — qul, kölə; kor-koranə tabe olan; mən
- Bəndər** (ə) — liman, körfəz
- Bəng** (f) — anaşa; toxumundan narkotik maddə alınan bitki
- Bəni-adəm** (ə) — adəm övladı, insan
- Bəнна** (ə) — bina tikən usta
- Bənövşə** (ə) — çiçək növü
- Bərabər** (f) — bir-biri ilə düz gələn; üz-üzə; qarşı-qarşıya; birgə, birlikdə
- Bəraət** (ə) — ittihamdan təmiz çıxma, hüququ bərpa edilmə
- Bərbad** (f) — xarab, pis
- Bərə¹** (f) — pusqu yeri
- Bərə²** (f) — minik gəmisini
- Bərəkallah** (ə) — Allah mübarək eləsin; afərin, əhsən

- Bərəkət** (ə) — bolluq, rifah; uğur
- Bərq** (ə) — parıltı; ildırım, elektrik
- Bərqərar** (fə) — qərar tutma, öz yerini tutma; möhkəm qurulmuş
- Bərna** (f) — gənc; dəliqanlı
- Bərnamə** (f) — proqram, məramnamə
- Bərpa** (f) — qurulmuş; əmələ gəlmiş; təşkil edilmiş; restavrasiya
- Bəs** (f) — bəsdir yetər, kifayətdir
- Bəsirət** (ə) — uzaqgörənlik, həqiqəti görüb qavrama
- Bəsit** (ə) — sadə, mürəkkəb olmayan, adi; geniş; şeir bəhrinin adı
- Bəst** (f) — pənah yeri, sığınacaq yer, ziyarətgah (*dini*)
- Bəstə** (f) — sözlərə yazılmış musiqi
- Bəstəkar** (f) — musiqi yazan
- Bəşarət** (ə) — xoş xəbər, müjdə
- Bəşər** (ə) — insan cinsi, adam
- Bəşəri** (ə) — insana xas olan
- Bəşəriyyət** (ə) — insanlıq, bütün insanlar
- Bəşir** (ə) — xoş xəbər, müjdə verən, muştuluqçu
- Bətn** (ə) — qarın
- Bəyan** (ə) — bildirmə, izah etmə, anlatma, təsvir
- Bəyaz** (ə) — ağ // **bəyazi-eyn** — gözün ağı
- Bəzi** (ə) — hamısı yox, bir parası
- Bi** (f) — inkar ədatı: siz, siz, suz, süz
- Bibar** (f) — meyvəsiz; məhsul verməyən
- Bibəhrə** (f) — fəqir, yoxsul, hər şeydən məhrum edilmiş
- Biçarə** (f) — yazıq, kimsəsiz, bədbəxt
- Bidad** (f) — ədalətsizlik; zülm, sitəm, zalımlıq
- Bidar** (f) — oyaq, ayıq, sayıq
- Biədəb** (fə) — ədəbsiz

- Biəlac** (fə) — əlacsız, çarəsiz; dərmansız; müalicəsi olmayan
- Biəməl** (fə) — dediyini etməyən, verdiyi sözə əməl etməyən
- Biganə** (f) — etina etməyən, soyuqqanlı, diqqətsiz yanaşan
- Bigüman** (f) — gümanı olmayan
- Bihəya** (fə) — həyasız, utanmaz
- Bihörmət** (fə) — hörmətsiz, rüsvay; sırtıq; hörmətdən düşmüş, təhqir edilmiş
- Bihudə** (f) — əbəs, boş yerə, nahaq yerə, bica
- Bixəbər** (fə) — xəbəri olmayan; qəflətən, xəbərsiz
- Biixtiyar** (fə) — ixtiyarsız, özündən asılı olmayaraq, qeyri-iradi
- Bikef** (fə) — qəmli, kədərli; xəstə, naxoş
- Bikədər** (fə) — qəmsiz
- Bilaixtiyar** (ə) — özündən asılı olmayaraq, qeyri-iradi
- Bilal** (ə) — şəfaverici; Məhəmməd peyğəmbərin silahdaşlarından Bilal Həbəşinin adı
- Bilavasitə** (ə) — vasitə olmadan, birbaşa
- Billah** (ə) — Allah haqqı! Allaha and olsun! Vallah (and)
- Bimar** (f) — xəstə, naxoş
- Bina** (ə) — tikili
- Binəsib** (fə) — məhrum, nəsibsiz
- Binəva** (f) — yazıq (lüğəti mənası: səssiz)
- Binəzir** (fə) — misilsiz
- Birinc** (ə) — düyü
- Biruh** (fə) — cansız, ölü
- Birun** (f) — bayır, xaric, çöl tərəf, içəri olmayan
- Biruz** (ə) — üzə çıxma, aydınlaşma, aşkar olma
- Bisavad** (fə) — savadsız
- Bisəbat** (fə) — davamsız, dəyişkən
- Bisəmər** (fə) — faydasız, səmərəsiz

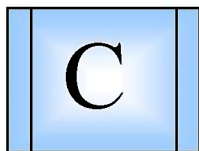
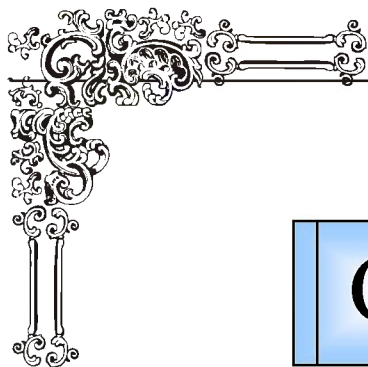

- Bismillah (ə) — Allahın adı ilə başlayıram
- Bisükun** (fə) — sakit olmayan, daim hərəkətdə olan, dayanmayan
- Bisütun** (ə) — sütunsuz, dirəksiz; İranda Həmədanla Hülvan arasında qədim abidəli məşhur sıldırım qaya
- Bişərəf** (fə) — şərəfsiz
- Bit (f) — güvə (cücü)
- Bitərəf** (fə) — heç kimin tərəfini saxlamayan; nə lehinə, nə də əleyhinə
- Bivəfa** (fə) — vəfasız, sözünün üstündə durmayan; əhdindən qaçan, əhdindən döənən
- Bivəhm** (fə) — qorxmayan, vəhiməsiz, qorxu bilməyən
- Bivücut** (fə) — karsız, cılız (*adam*)
- Biyaban (f) — çöl, düz, səhra
- Bostan (f) — bağ, güllük
- Böhtan** (ə) — şərə salma, şərləmə; yalandan bir işi başqasının boynuna qoyma
- Budur (ə) — on dörd gecəlik ay; bədr sözünün **cəmi**
- Buxar (ə) — buğ
- Buxur (ə) — yandırıldıqda ağ və ətirli tüstü verən maddə, qətran, gündür (məbədlərdə)
- Buxurdan (əf) — buxur yandırılan xüsusi qab
- Buqələmun** (ə) — rəngdən-rəngə girən (heyvan); *məc.* ikiüzlü, xasiyyət və rəftarını tez-tez dəyişən (*adam*)
- Buluğ** (ə) — yetkinlik, yetişmə, yaşa dolma, “özünü tanıma” (insan haqqında)
- Busə** (f) — öpüş
- Buta (ə) — içində qızıl, gümüş və s. əridilən xüsusi qab (qədim zamanlarda)
- Buzə** (f) — arpa suyundan hazırlanmış içki
- Bülbül** (əf) — xoş səsli oxuyan quş
- Bülənd** (f) — uca, yüksək, hündür

- Büllur** (ə) — parlaq, şəffaf daş; Nəcəf daşı; xrustal
- Bünyad** (f) — bünövrə, təməl, əsas
- Büraq** (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin meraca gedəndə mindiyi müqəddəs heyvan (at)
- Bürç**¹ (ə) — qüllə, qala; qalanı və şəhəri mühafizə edən istehkamlı divarlar
- Bürç**² (ə) — günəş sistemində olan ulduzlar topasının hər biri (on iki bürç): Həməl, Sur, Cövza, Sərətan, Əsəd, Sünbülə, Mizan, Əqrəb, Qövs, Cedy, Dəlv, Hut (ərəbcə adları)
- Büsat** (fə) — böyük qonaqlıq, təntənə
- Büt** (f) — büt-pərəstlərin sitayiş etdikləri heykəl, *məc.* gözəl, göyçək
- Bütxana** (f) — bütlər evi, büt-pərəstlərin ibadətgahı
- Büt-pərəst** (f) — bütlərə sitayiş, ibadət edən (*adam*)

- Cabbar (ə) — qüdrətli, qüdrətli hökmdar
Cabir (ə) — cəbr edən, zor işlədən, zülmkar
Cadu (f) — sehr, tilsim, pitik
Cadugər (f) — bax: cadukün
Cadukün (f) — cadu edən, pitikçi, tilsimçi, sehrbaz
Cahan (f) — dünya, kainat
Cahandar (f) — ulu hökmdar
Cahangir (f) — dünyanı tutmaq istəyən
Cah-cəlal (ə) — var-dövlət, təntənə, dəbdəbə
Cahid (ə) — səy edən, çalışın
Cahil (ə) — avam, nadan, savadsız, mədəniyyətdən uzaq
Caiz (ə) — icazə verilmiş, icazəli
Cam (f) — kasa; piyalə
Camal (ə) — gözəllik
Came (ə) — böyük məscid
Camış (f) — bax: gav
Can (f) — qəlb, əziz; ruh
Canan (f) — sevgili, pərəstiş edilən
Canfəşan (f) — canını əsirgəməyən, canından keçən
Cani (ə) — cinayət edən, qatil
Canişin (f) — hökmdarı əvəz edən, onun yerində oturan
Cari (ə) — cərəyan edən; axıcı; baş verməkdə olan, hazırkı
Cariyə (ə) — kölə qız, kəviz

- Casus (ə) — gizli kəşfiyyatçı; xəfiyyə, agent
- Cavab (ə) — sual (sorgu) müqabilində deyilən söz; həll, nəticə
- Cavad (ə) — geniş ürəkli, rəhmli
- Cavahir (ə) — qiymətli daş-qaş
- Cavan (f) — gənc
- Cavid (ə) — əbədi
- Cavidan (f) — daimi, əbədi, ölməz, həmişəlik
- Cazibə** (ə) — cəzb etmə, özünə tərəf çəkmə
- Cazibədar** (əf) — cazibəli, cəzbedici
- Cəbbə** (f) — zireh, dəmir
- Cəbbəxana** (f) — hərbi ləvazimat istehsal olunan və saxlanılan yer; silah
- Cəbhə** (ə) — döyüş meydanı; ön tərəf, qabaq; binanın fasadı
- Cəbr** (ə) — riyaziyyatın bir sahəsi
- Cəbrayıl** (ə) — Tanrının gücü, mələk (*dini*)
- Cədd** (ə) — baba
- Cəddə** (ə) — böyük, geniş yol; küçə, prospekt
- Cədvəl** (ə) — siyahı; cizgili, xanəli qrafik
- Cəfa** (f) — əziyyət, əzab
- Cəfakar** (f) — cəfa verən, əzab verən, incidən
- Cəfakəş** (f) — cəfa çəkən, əziyyətə dözən, altruist
- Cəfəng** (f) — boş, gərəksiz, mənasız
- Cəfəngiyat** (fə) — cəfəng sözlər, cəfəng fikirlər
- Cəfər** (ə) — bulaq, kiçik çay; Məhəmməd peyğəmbərin əmisi oğlunun adı
- Cəhalət** (ə) — cahillik, nadanlıq, avamlıq, savadsızlıq
- Cəhd** (ə) — çalışma, səy
- Cəhənnəm** (ə) — o dünyada əzab-əziyyət verilən, həmişəyanar odla dolu yer (*dini*)
- Cəhət** (ə) — tərəf, yan; yer; səbəb

- Cəlal** (ə) — böyüklük, ululuq, şan-şövkət
- Cəlb** (ə) — özünə tərəf çəkmək; cəzb etmə
- Cəld** (ə) — diribaş, zirək, iti; tez, dayanmadan, əlüstü
- Cəlil** (ə) — əzəmətli, böyük
- Cəllad** (ə) — ölüm hökmünü yerinə yetirən
- Cəm** (ə) — bütün, hamı; toplama, toplu; yekun, yığın;
təkdən artıq kəmiyyət (*qram.*); toplama (*riyaz.*)
- Cəmədiyül-axir, sani** (ə) — ərəb qəməri ilinin altıncı ayı
- Cəmədiyül-əvvəl** (ə) — ərəb qəməri ilinin beşinci ayı
- Cəmil** (ə) — gözəl, qəşəng
- Cəmiyyət** (ə) — toplantı, bir yerə yığılma; təşkilat, ittifaq;
heyət, məclis
- Cəmşid** (f) — par-par parıldayan, Zərdüştilikdə və
“Şahnamə”də adı çəkilən İran şahı
- Cənab** (ə) — ağa
- Cənazə** (ə) — kəfənə tutulub tabuta qoyulmuş ölü; tabut
- Cəng** (f) — döyüş, savaşı
- Cəngi** (f) — qrup halında ifa olunan Azərbaycan oyun
havası
- Cəngavər** (f) — döyüş təcrübəsi olan əsgər, mahir döyüşçü
- Cənnət** (ə) — behişt
- Cənnətməkan** (ə) — behiştlik (vəfat etmiş adam haqqında)
- Cənub** (ə) — şimala əks olan qütb
- Cərgə** (f) — sıra, düzüm, səf
- Cərimə** (f) — pulla cəzalandırma
- Cərrah** (ə) — yaran, kəsən təbib
- Cərrahiyyə** (ə) — xəstənin bədənini tibbi məqsədlə yarma
- Cəsamət** (ə) — irilik, böyüklük
- Cəsarət** (ə) — igidlik, cəsurluq, qorxmazlıq
- Cəsəd** (ə) — ölünün bədəni; meyit
- Cəsür** (ə) — cəsarətli, igid, qorxmaz, qoçaq
- Cəza** (ə) — tənbeh

- Cəzb** (ə) — özünə tərəf çəkmə, cəlb etmə
- Cəzirə** (ə) — hər tərəfi su ilə əhatə olunmuş quru; ada
- Cib** (ə) — paltarın üst və ya içində tikilən kisəcik
- Cida** (ə) — mizraq, süngü
- Ciddi** (ə) — təmkinli; dəqiq, müvafiq
- Cift** (f) — cüt, qoşa
- Cihad** (ə) — müqəddəs müharibə
- Cihaz** (ə) — qurğu; aparat
- Cila** (ə) — parlatma, parlaqlıq
- Cild** (ə) — dəri; kitabın üz və arxa qabığı; böyük kitabın bölündüyü hissələrdən hər biri
- Cilvə** (ə) — zahir olma, pərıldama
- Cin** (ə) — gözə görünməyən mövhumi varlıq; əcinna
- Cinah** (ə) — qanad, qol; tərəf
- Cinas** (ə) — eyni cinsli olma, şəkilcə bir, mənaca müxtəlif olan sözlər (şeyrdə)
- Cinayət** (ə) — qanunla icazə verilməyən təhlükəli hərəkət; qanunazidd əməl
- Cins** (ə) — kişi və qadın; erkək və ya dişi
- Cinsiyyət** (ə) — bir cinsə mənsubiyyət
- Cisim** (ə) — şey, əşya, bədən
- Civar** (ə) — yaxın, yaxın yer, ətraf
- Cövdət** (ə) — üstünlük; bacarıq; saflıq
- Cövhər** (ə) — qaş-daş, gövhər; bir şeyin əsl maddəsi
- Cövlan** (ə) — hərlənmə, dolanma, fırlanma
- Cövr** (ə) — əziyyət, cəfa, zülm
- Cövüz** (ə) — qoz
- Culfa** (f) — pambıqatan, pambıqtəmizləyən; ayirici, toxucu
- Cuş** (f) — qaynama, coşma
- Cübbə** (ə) — uzun ətəkli, enli üst geyimi
- Cümə** (ə) — həftənin günü
- Cümhur** (ə) — xalq, ümumxalq; dəstə, kütlə; hamısı

Cümhuriyyət (ə) — respublika

Cümlə (ə) — hamı, yekun, məcmu; miqdar, məbləğ; bitmiş
bir fikri ifadə edən ifadə (*qram.*)

Cürət (ə) — cəsarət, igidlik

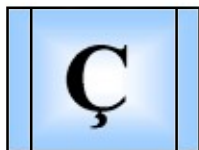
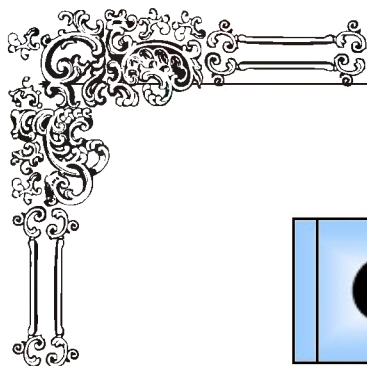
Cüssə (ə) — gövdə, bədən

Cüz (ə) — hissə, bölünməz hissə

Cüzam (ə) — yoluxucu və sağalmaz dəri xəstəliyi

Cüzi (ə) — tam olmayan; hissə; parça

Çahar (f) — dörd

Çarə (f) — əlac, tədbir

Çarx, çərx (f) — təkər // **çərxi-fələk** — tale, dünyanın gərdişi

Çarmıx (f) — müqəssirin əl və ayaqlarını bağlayıb asmaq üçün cəza aləti

Çar-naçar (f) — istər-istəməz, əlacsız

Çarvadar (f) — mal-qara alverçisi

Çəşm (f) — göz

Çəşmə (f) — bulaq, qaynaq

Çəm (f) — yol, üsul, qayda

Çəmənzar (f) — çəmənlik, yaşıllıq

Çəm-xəm (f) — naz-qəmzə, işvə

Çəng (f) — pəncə, caynaq

Çəngəl (f) — ağac və ya dəmir halqa; doğanaq; çəngəl

Çəp (f) — əyri

Çərəkə (f) — dördüdə bir; Quranın kiçik surələlərindən tərtib olunmuş kitabça (*dini*)

Çərşənbə (f) — həftənin günü

Çətir (f) — gündlük

Çifayda (fə) — nə faydası, nə xeyri

Çillə (f) — doğuşdan, toydan, ölümdən keçən 40 gün; qısqın böyük (40 gün) və kiçik (20 gün) çilləsi

Çini (f) — Çində hazırlanmış; əla növ saxsı qab-qacaq

Çirk (f) — kir; irin

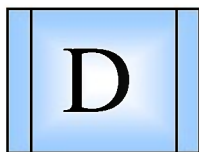
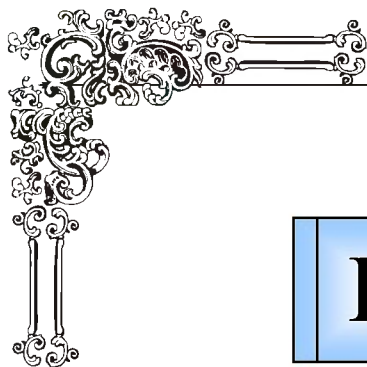
Çolpa (f) — böyük cücə

Çovqan (f) — atla top oyunu, çovqan oyununda topu
vurmaq üçün ucu əyri ağac

Çöhrə (f) — üz, sifət

Çubuq (f) — çırpı, odun; ağac

Dabbağ (ə) — dəriçi, dəri aşılayan

Dad (f) — fəryad, fəğan; verən, verdi // xudadad —
tanrıverdi

Dağ (f) — qızgın dəmirlə vurulan nişan, damğa; çox isti,
yandırıcı; dərd, qəm, qüssə, kədər

Dahi (ə) — fəvqəladə düşüncə və bilik sahibi

Daxıl (ə) — qutu (pul üçün)

Daxil (ə) — iç, içəri

Daim (ə) — davam edən, arası kəsilməyən; həmişə

Dair (ə) — haqqında, barəsində

Dairə (ə) — yuvarlaq yer; sahə; binanın bölündüyü hissə;
rayon, region

Dam (f) — tor, tələ; həbsxana; *məc.* hiylə, kələk

Gördü ki, bir ovçu, *dam* qurmuş...
(Füzuli)

Damad (f) — kürəkən

Dənə (f) — ədəd, gilə

Dənəndə (f) — bilici, məlumatlı, alim

Danişgah (f) — universitet

Dar (f) — dar ağacı

Dar çın (f) — ədviyyə növü

- Darülfünun** (ə) — universitet
Darülmüəllimin (ə) — pedaqoji məktəb; müəllimlər institutu
Darüssəlam (ə) — sülh, əmin-amanlıq şəhəri, Bağdadın obrazlı adı
Darvaza (f) — alapaçı, həyət qapısı
Dastan (f) — şifahi ədəbiyyat növü
Davam (ə) — ard, fasiləsizlik
Davamiyyət (ə) — davamətmə; davamlıq
Davud (ə) — sevnən, sevilən; padşah və peyğəmbərin adı
Dayə (f) — uşağa, xəstəyə baxan, tərbiyəçi
Dehqan (f) — kəndli, əkinçi
Dey (f) — qış; İran şəmsi ilinin 10-cu ayı (22 dekabr – 20 yanvar)

Bir gün ki, *dey* əlamətin etmişdi aşikar...
 (Füzuli)

- Dəb** (ə) — moda
Dəbbə (ə) — minik və ya yük heyvanı; yırtıcı heyvan; vədindən, sözündən və ya kəsilmiş qiymətdən səbəbsiz imtina; dibi yuvarlaq qab
Dəbdəbə (ə) — gurultu, səs; cəlal, əzəmət, təntənə
Dəccal (ə) — dini etiqada görə, dünyanın axırında, qiyamətə yaxın zamanda nəhəng eşşəyə minib gələcək məxluq; Mehдинin (12-ci imam) zühurundan əvvəl peyda olacaq qondarma Mehdi. *məc.* yalançı, adamaldadan, fırıldaqçı; dəcəl (uşaq)
Dəf (ə) — qaval (çalğı aləti)
Dəfə (ə) — kərə
Dəfinə (ə) — yerə basdırılmış xəzinə
Dəftər (f) — ağ vərəqlərdən ibarət yazı ləvazimatı

- Dəftərxana** (f) — idarədə məktublaşma və sənədləşdirmə işləri icra edilən yer
- Dəhliz** (f) — koridor, qapı ilə pilləkən arası yer
- Dəhrə** (f) — kəsici alət, çapacaq; ətdöyən
- Dəhşət** (ə) — qorxu, xof
- Dəxil** (ə) — himayə olunmaq və kömək almaq məqsədilə sığınan; bir işdə iştirak edən (*adam*)
- Dəxl** (ə) — qarışma
- Dəqiq** (ə) — sərrast, dürüst; incə, zərif
- Dəqiqə** (ə) — saatın altmışda bir hissəsi
- Dəlalət** (ə) — sübut
- Dəlil** (ə) — sübut, isbat etmək üçün əsas
- Dəllal** (ə) — alverdə vasitəçi
- Dəllək** (ə) — bərbər
- Dəm** (f) — nəfəs; an, zaman; kef, əyləncə; söhbət
- Dəm-dəsgah** (f) — muğam, hava; çalğı məclisi; eyni və ya yaxın növlü əşyaların toplusu
- Dəmkeş** (f) — samovarın boğazına keçirilən və üzərinə çaydan qoyulan detal
- Dəng** (f) — başağrısı; huşu getmiş
- Dəngəsər** (f) — dəng etmə, təngə gətirmə
- Dərbədər** (f) — avara, qapı-qapı gəzən, yersiz-yurdsuz
- Dərbənd** (f) — dağ keçidi; qala, bürç; uzun olmayan geniş küçə
- Dərc** (f) — çap etmə
- Dərd** (f) — ağrı, sancı, xəstəlik; kədərlər, qəm
- Dərgah** (f) — qapı önü; böyüklərin qapısı
- Dərhal** (f) — əlüstü, o saat
- Dərk** (ə) — anlama, bilmə; idrak
- Dərkənar** (ə) — sənədin kənarında onun icrası haqqında yazılan qeyd; viza
- Dərrakə** (ə) — tez anlama qabiliyyəti

- Dərs** (ə) — elm və fənni öyrənmək üçün gündəlik məşğələ, təlim; **cəmi:** dürüs
- Dərviş** (f) — asket, mistik düşüncəli (keçmişdə)
- Dərya** (f) — dəniz, göl
- Dəsmal** (f) — məhrəbə; yaylıq
- Dəst** (f) — bir-birini tamamlayan bir neçə şeyin hamısı; məcmu
- Dəstəmaz** (f) — namazdan, bəzən isə Quranı ələ alıb oxumaqdan əvvəl yuyunma (*dini*)
- Dəstə**¹ (f) — bir neçə adamın bir yerdə olması; qrup
- Dəstə**² (f) — buket, dəmət; qulp, tutacaq
- Dəstgah** (f) — dəzgah; sənətkarların qabağında olan miz; mal-dövlət; muğam, hava; qurma; eyni və ya yaxın növlü əşyaların toplusu
- Dəstxətt** (fə) — əl xətti; üslub
- Dəşt** (f) — çöl, səhra
- Dəşti** (f) — muğam adı
- Dəvət** (ə) — çağırma
- Dəvətnamə** (əf) — bir yerə yazılı dəvət, dəvət məktubu
- Dəyanət** (ə) — sözünün üstündə durma
- Dəyyus** (ə) — həyat yoldaşının namusunu özgəyə satan; namussuz, oğraş
- Dibaçə** (f) — poetik əsərin müqəddiməsi
- Didə** (f) — göz
- Digər** (f) — başqa, o birisi
- Diqqət** (ə) — baxış, nəzər
- Dilara** (f) — könül xoşlandırان; dilbər
- Dilavər** (f) — şanlı, rəşadətli
- Dilbaz** (f) — vurulmuş, eşqə düşmüş
- Dilbər** (f) — könül aparان, ürəyi cəzb edən
- Dildar** (f) — ürəkli, hünərli, *məc.* sevgili
- Diləfruz** (f) — ürək işıqlandıran, könül açan, gözəl

Dilpəsənd (f) — ürək bəyənən, ürəyə yatan

Dilrüba (f) — könül çəkən, hər kəsi özünə məftun edən

Kim, qəddi *dilrüba* idi, rəftarı *dilpəsənd*...
(Füzuli)

Dilsuz (f) — ürəyi yandıran, çox təsir edən; rəhmli, ürəyi yanan

Dilşad (f) — ürəyi sevinən, qəlbən razı olan

Din (ə) — etiqad, inam

Dinar (ə) — qızıl pul, sikkəli qızıl

Dindar (ə) — inanan, mömin

Dirhəm (ə) — gümüş pul, axça; ağırlıq ölçüsü vahidi
(təxminən 3,2 qram)

Div (f) — nağıllarda iri cüssəli, çirkin, eybəcər və buynuzlu mifik personaj

Divan¹ (f) — saray məhkəməsi, ədalət məhkəməsi

Divan² (f) — klassik ədəbiyyatda lirik şeirlər külliyyatı

Divanə (f) — dəli

Divar (f) — hasar, barı

Diyar (ə) — ölkə, məmləkət

Dır az (f) — uzun, uzunduraz

Dolab (f) — su çarxı; ş kaf

Dost (f) — yoldaş; rəfiq

Doşab (f) — bəkməz

Dövlət (ə) — ölkə hakimiyyəti; var, sərvət; xoşbəxtlik

Dövr (ə) — zaman, əsr; dolanma, hərlənmə

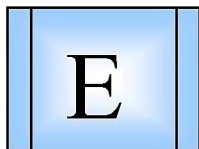
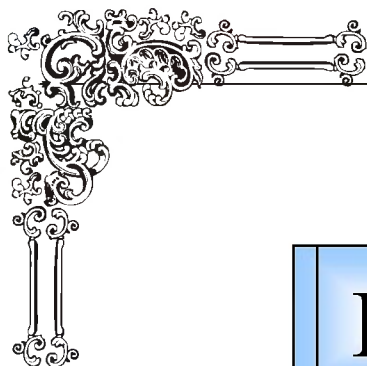
Dövrani-kəcrəftar (əf) — tərsinə dolanan zəmanə

Ey Vidadi, gərdişi-*dövrani-kəcrəftarə* bax!
(Vaqif)

-
- Dövrə** (f) — ətraf, tərəf; dərin nimçə
Dövriyyə (f) — müəyyən dövrə aid olan
Dua (ə) — Allaha yalvarma, çağırış
Dudkeş (f) — tüstü borusu, samovar borusu
Durbin (f) — uzağı yaxın göstərən xüsusi cihaz, binokl
Dübarə (f) — ikinci dəfə, yenə, təkrar
Düha (ə) — xariqüladə zəka, ağıl
Dükən (ə) — kiçik mağaza
Dünbək (f) — nağara
Dünya (ə) — aləm, kainat, cahan
Dürdanə (əf) — inci dənəsi; əziz, əziz-xələf
Dürr (ə) — inci, mirvari
Dürüst (f) — mükəmməl, dəqiq
Düstur (ə) — təlimat, əsas qayda; üsul, tərz; formul
Düşmən (f) — rəqib
-

- Ecəz (ə) — heyərdə buraxma; möcüzə
Ecəzkar (əf) — hər kəsi heyərdə qoyan; möcüzə göstərən
Edam (ə) — qanunla qətlə yetirmə
Ehkam (ə) — hökmlər, doqma, sərəncam; mülahizə, rəy;
düşüncə, anlaq
Ehmal(ca) (ə) — asta, yavaşca, ehtiyatla
Ehram (ə) — Kəbəni ziyarət edərkən hacıların
büründükləri paltar; həndəsi fiqur, piramida
Ehsan (ə) — xoş niyyətlə verilən sədəqə; ölü yerində açılan
hüzn süfrəsi
Ehsas (ə) — hiss etdirmək, duyurmaq
Ehtikar (ə) — malı baha qiymətə satmaq məqsədilə yığıb
saxlama, möhtəkirlik
Ehtimal (ə) — zənn, güman; fərziyyə, versiya
Ehtiram (ə) — hörmət etmə
Ehtiras (ə) — həris olma, bir şeyi çox istəmə, şiddətli istək
Ehtiva (ə) — əhatə etmə, içərisinə alma
Ehtiyat (ə) — bir işin gələcəyini düşünüb ona görə
davranma; dar gün üçün saxlanılan vəsait
Ehtizaz (ə) — titrəmə; sevincdən hərəkətə gəlmə
Ehya (ə) — diriltmə, canlandırma, həyat vermə
Elam (ə) — bildirmə, məlum etmə

- Elan (ə) — aşkar etmə, məlumat vermə; bildiriş
- Elm (ə) — bilik, məlumat
- Emal (ə) — işləyib qayırma, hazırlama, hazırlatma
- Emalat (ə) — işlər; qayırılıb hazırlanmış şeylər
- Emalatxana (əf) — kiçik sənaye və ya təmir müəssisəsi
- Eraf (ə) — cənnətlə cəhənnəm arasındakı yüksək divar, sərhəd (*dini*)
- Eşq** (ə) — sevgi, məhəbbət
- Eşqbaz** (əf) — çoxlarına sevgi elan edən, yalançı aşiq, sevgini əyləncəyə çevirən
- Eşqnamə** (əf) — öz eşqi haqqında uzun-uzadı danışma və ya yazma; məhəbbət məktubu
- Eşqiyyə** (ə) — sevgi məzmunlu, aşiqanə şeir, qəzəl və s.
- Etikaf (ə) — xəlvət yerdə ibadət etmək (*dini*)
- Etiqad (ə) — inanma, könül bağlama, doğruluğuna əmin olma
- Etimad (ə) — inam, inanma
- Etina (ə) — əhəmiyyət vermə, hesablaşma
- Etiraf (ə) — razılaşma, qəbul etmə, doğrusunu söyləmə, nöqsanını boynuna alma
- Etiraz (ə) — bir fikrin, hökmün əleyhinə olma, qəbul etməmə
- Eyham (ə) — ikimənalı söz və ya ifadə
- Eyib (ə) — nöqsan, qüsurlar; biabırçılıq; həyasızlıq, ayıb
- Eynən** (ə) — əslində olduğu kimi, necə varsa, eynilə
- Eyni (ə) — tamamilə, özü; gözə aid olan
- Eyniyyət** (ə) — eynilik
- Eynulla (ə) — Allahın gözü
- Eyş** (ə) — kef, nəşə
- Eyşü-ışrət** (əf) — kefcil yaşayış, pozğun həyat, əxlaqsızlıq
- Eyvah (f) — təəssüflər, heyf
- Eyvan (f) — aynabənd, şüşəbənd

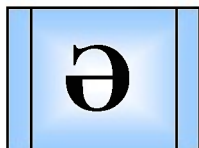
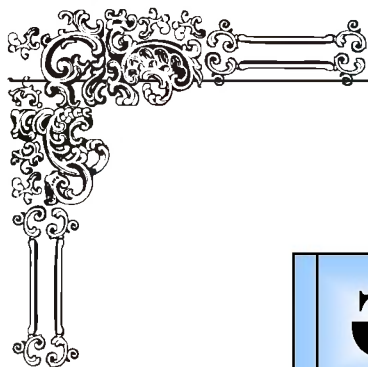

Eyzən (f) — həmçinin, eləcə də

Ezam (ə) — yollama, göndərmə

Ezamiyyə(t) (ə) — yollanılma, göndərilmə

- Əba** (ə) — geyim, müsəlman ruhanilərin üst geyimi
- Əbcəd** (ə) — ərəb əlifbasının ilk 4 hərfi; əlifba; müəyyən rəqəmi ərəb hərfləri vasitəsi ilə ifadə etmə üsulu
- Əbdal** (ə) — peyğəmbəri və imamı əvəz edən müqəddəs şəxs, övliya, təriqət başçısı (*dini*)
- Əbəd** (ə) — bitməz-tükənməz zaman
- Əbədi** (ə) — həmişəlik, daimi, sonu olmayan
- Əbədiyyət** (ə) — həmişəlik olma, daimilik
- Əbəs** (ə) — faydasız, xeyirsiz; nahaq yerə
- Əbləh** (ə) — axmaq, qanmaz, ağılsız, gic
- Əbləhanə** (əf) — axmaqcasına (hərəkət və ya söz)
- Əbru** (f) — qaş
- Əbu** (ə) — ata: bəzi sözlərin əvvəlinə əlavə edilərək malik olma, sahiblik mənasını ifadə edir
- Əbülbəşər** (ə) — insanların atası, Adəm
- Əcaib** (ə) — qəribə, təəccüblü
- Əcdad** (ə) — babalar
- Əcəb** (ə) — təəccüblü; qəribə
- Əcəl** (ə) — ölüm saati
- Əcələ** (ə) — tələsmə, cəldlik
- Əcəm** (ə) — qeyri-ərəb
- Əcəmi** (ə) — ərəb olmayan adam

- Əcinnə** (ə) — cinlər; *məc.* dəcəl uşaqlar
- Əclaf** (ə) — alçaq (*adam*)
- Əcnəbi** (ə) — yabançı; başqa ölkənin vətəndaşı
- Əcr** (ə) — muzd, mükafat
- Əcza** (ə) — cüzlər, parçalar, üzvlər; dərman; dərman hazırlamaq üçün müxtəlif maddələr
- Əczaxana** (əf) — aptek
- Əda** (ə) — işvə, naz; davranış, tövr
- Ədalət** (ə) — insaf, mürüvvət
- Ədat** (ə) — ayrılıqda mənası olmayan, lakin başqa sözlərlə işləndikdə məna verən nitq hissəsi (*qram.*)
- Ədəbi** (ə) — ədəbiyyata aid olan; əxlaqi
- Ədəbiyyat** (ə) — bədii əsərlər və folklor
- Ədəd** (ə) — say, hesab; dənə
- Ədib** (ə) — yazıçı
- Ədil** (ə) — bərabər, eyni hüquqlu
- Ədl** (ə) — ədalət, insaf
- Ədliyyə** (ə) — məhkəmə ilə bağlı işlərə baxan dövlət idarəsi
- Ədna** (ə) — alçaq, nanəcib
- Ədviyyə** (ə) — bitki mənşəli şəfaverici vasitələr
- Əfkar** (ə) — fikirlər; rəy
- Əflatun** (ə) — Platonun ərəbcələşdirilmiş adı; mahir həkim, filosof
- Əfrand** (f) — əla
- Əfruz** (f) — şölələndirən, parladan, işıqlandıran
- Əfsər** (f) — tac
- Əfsun** (f) — tilsim
- Əfşan** (f) — saçan, səpən
- Əfv** (ə) — bağışlama, təqsir və günahdan keçmə
- Əfzəl** (ə) — ən yaxşı, daha gözəl
- Əfzun, füzun** (ə) — artıq, çox

Qubari xatirim *əfzun* olur göz yaşı tökdükcə...

(Zakir)

Məndə Məcnundan *füzun* aşılıq istedadı var...

(Füzuli)

Əğyar (ə) — rəqib; özgə; düşmən, yad, qeyrilər

Əhali (ə) — yerli adamlar; xalq, camaat

Əhatə (ə) — ətrafını alma; dövrələmə

Əhd (ə) — bir işi boynuna götürüb söz vermə, sözləşmə;
and; bağlaşma, şifahi müqavilə

Əhdnamə (əf) — müqavilə

Əhəd (ə) — bir, tək, yeganə, vahid

Əhədiyyət (ə) — təklük, vahidlik

Əhkam (ə) — bax: ehkam

Əhl (ə) — bir yerdə sakin olan, adamlar // **əhli-beyt** —
peyğəmbərin ev əhli, arvad-uşağı; **əhli-kəramət** —
kəramət, səxavət əhli; **əhli-ürfan** — bilik əhli

Əhməd (ə) — şöhrətli, tərifli; Məhəmməd peyğəmbərin
ləqəbi

Əhmər (ə) — qırmızı

Əhrar (ə) — hürri olanlar; hürriyyət tərəfdarları, azad
adamlar

Əhrimən (f) — şər və zülmət mələyi, şeytan (Zərdüşt
dininə görə)

Əhsən (ə) — ən gözəl, daha gözəl; afərin, mərhəbə

Əhval (ə) — hal-vəziyyət

Əhvalat (ə) — ictimai dəyəri olmayan kiçik hadisə

Əxlaq (ə) — etik norma, özünü aparma qaydası;
məənəviyyət

Əxz (ə) — alma; əldə etmə, götürmə; qavrama

Əjdaha (f) — bax: əjdər

- Əjdər** (f) — böyük ilan; əfsanəvi qorxunc heyvan, əjdaha
- Əkbər** (ə) — ən böyük, daha böyük
- Əkrəm** (ə) — son dərəcə mərhəmətli, çox səxavətli
- Əks** (ə) — zidd, tərs, müxalif; səsin, işığın bir səddə dəyib geri qayıtması
- Əksər** (ə) — daha, ən çox
- Əksərən** (ə) — çox hallarda, çox vaxt
- Əksəriyyət** (ə) — çoxluq
- Əqd** (ə) — bağlama, qurma; nikah
- Əqdəm** (ə) — daha qədim, əvvəl, qabaq
- Əqdəs** (ə) — ən müqəddəs (şəxs adı)
- Əqidə** (ə) — inam, rəy, məfkurə
- Əql** (ə) — ağıl, düşüncə, şüur, idrak // **əqli-səlim** — pozulmamış, sağlam ağıl
- Əqli** (ə) — zehni
- Əqrəb¹** (ə) — çəmbərquyruq (heyvan), quyruğunun ucunda zəhərli iynəsi olan həşərat; saatın siferblatında vaxta yönələn ox
- Əqrəb²** (ə) — bürc adı, sıra ilə 8-ci bürc
- Əqrəba** (ə) — qohum, qohum-əqrəba
- Əla** (ə) — ən yaxşı, ən yüksək; daha yaxşı, daha yüksək
- Əlac** (ə) — çarə
- Əlahəzrət** (ə) — ən yüksəkdə duran cənab (monarxlar haqqında deyilir)
- Əlaqə** (ə) — rabitə, bağlılıq
- Əlaqədar** (ə) — əlaqəli, rabitəli, bağlı
- Əlamət** (ə) — nişan; işarə, iz, əsər
- Əlamətdar** (əf) — əlamətli, xüsusi qeyd edilmiş
- Əlbəttə** (ə) — mütləq, sözsüz, yəqin
- Əlbisə** (ə) — bax: libas
- Əleyh** (ə) — ziddinə, qarşı; əksinə
- Əleyhdar** (əf) — birisinin əleyhinə olan

- Əleyhissəlam** (ə) — ona salam olsun
- Əleyküməssəlam** (ə) — sizə salam olsun; sizə salamatlıq arzulayıram
- Ələf** (ə) — ot, heyvan yemi, saman, silos
- Ələlxüsus** (ə) — xüsusən, əsasən, əsas etibarilə
- Ələm¹** (ə) — dərd, qəm, acı, ağrı
- Ələm²** (ə) — bayraq; əlamət, nişan, işarə
- Ələmdar** (əf) — bayraqdar, ordunun bayraq apararı
- Ələvi** (ə) — Əli övladı, Əli tərəfdarı
- Əlhəqq** (ə) — həqiqətən, doğrusu, şübhəsiz
- Əli** (ə) — yüksək ali
- Əlif** (ə) — ərəb əlifbasının birinci hərfi, “ا” hərfinin adı
- Əlil** (ə) — şikəst; xəstə, üzgün
- Əllaf** (ə) — ələf, taxıl və un satan
- Əllam** (ə) — hər şeyi bilən, hər şeydən xəbəri olan (Allah haqqında)
- Əllamə** (ə) — dərin bilikli, böyük alim; *məc.* yalançı alim
- Əlminnətülillah** (ə) — Allaha şükür, Allahın köməyi ilə
- Əlvən** (ə) — rənglər; rəngarəng, çoxrəngli
- Əlvida** (ə) — görüşüb ayrılma; salamat qal
- Əmanət** (ə) — etibar olunmuş, qorunmalı şey
- Əməl** (ə) — iş, işləmə, yerinə yetirmə, icra; hesab əməliyyatı
- Əməli** (ə) — tətbiqi
- Əməliyyat** (ə) — görülən tədbirlər kompleksi
- Əməlpərvər** (əf) — arzu bəsləyən, məqsəd güdən; səy edən
- Əmi** (ə) — atanın qardaşı
- Əmim** (ə) — ümumi, universal
- Əmin** (ə) — inanılmış; mötəbər
- Əmin-amanlıq** (ə) — rahatlıq, asayiş
- Əmir** (ə) — hökmdar, başçı
- Əmizadə** (əf) — əmiuşağı

- Əmlak** (ə) — mülklər; var-yox, dövlət
- Əmləs** (ə) — hamar, düz, yumşaq; atlaz (parça)
- Əmma** (ə) — bax amma
- Əmmamə** (ə) — baş sarığı, çalma
- Əmniyyə(t)** (ə) — təhlükəsizlik; asayiş
- Əmr** (ə) — buyuruq, hökm, komanda
- Əmirülmöminin** (ə) — möminlərin əmiri, başçısı
(xəlifələrə verilən ad); imam Əlinin epiteti
- Əmsal** (ə) — formul; reyting
- Əmtəə** (ə) — mallar; məmulat
- Əmtəəşünas** (əf) — əmtəə mütəxəssisi; iqtisadçı
- Əmud** (ə) — toppuz, dəyənək
- Ənam** (ə) — bir işə görə hədiyyə, bəxşiş vermə; xələt
- Ənbər** (ə) — bitkilərdən hazırlanan ətirli maddə, quru ətir
- Ənbərbu** (əf) — ənbər qoxulu, ətirli; əla düyü çeşidi
- Ənbiya** (ə) — peyğəmbərlər, nəbilər
- Əncam** (f) — son, axır, aqibət
- Əndam** (f) — bədən, fiqura; boy; biçim
- Əndazə** (f) — ölçü, biçim; hədd, cızıq
- Əndəlib** (ə) — bülbül
- Əndişə** (f) — təşviş, qorxu
- Ənəlhəqq** (ə) — Mənəm həqq (sufi Mənsur ibn Həllacın şüarı)
- Ənənə** (ə) — nəsil-dən-nəslə keçən bir iş, əməl
- Əntər** (ə) — insanabənzər meymun
- Ənuşirəvan** (f) — ölməz qəlb; Sasani şahı Xosrovun ləqəbi
- Ənvər** (ə) — ən nurlu, lap işıqlı
- Ər** (f) — əgər (şərt ədatı)
- Əraf** (ə) — hündür yer, yüksək ərazi; cənnətlə, cəhənnəmin arasındakı yer (*dini*)
- Ərafat** (ə) — Məkkə yaxınlığında dağ adı
- Ərazi** (ə) — torpaqlar, geniş yer, sahə

- Ərbab** (ə) — sahib, yiyə; ağa, mülkədar; bacarıqlı, usta //
ərbabi-inqilab — inqilabçılar
- Ərəb** (ə) — əsl vətəni Ərəbistan yarımadası olan sami xalqı
- Ərəsət** (ə) — meydanlar, *məc.* qiyamət meydanı (ərəsati-məhşər)
- Ərəstun** (ə) — Aristotel
- Ərizə** (ə) — yazılı xahiş, xahişnamə
- Ərk** (ə) — yaxınlıq münasibəti, sərbəst davranma
- Ərməğan** (f) — hədiyyə, bəxşiş, töhfə, sovqat
- Ərsə** (ə) — meydan
- Ərş** (f) — göy, səma; göyün ən yüksək qatı
- Ərşad** (ə) — böyük, yüksək, uca (vəzifəyə görə)
- Əruz** (ə) — şeir vəzninin (ölçüsünün) adı
- Ərz¹** (ə) — yer, torpaq, sahə; ölkə, diyar; Yer kürəsi
- Ərz²** (ə) — göstərmə; söyləmə
- Ərzaq** (ə) — yeməli şeylər; qida məhsulları
- Əsa** (ə) — dəyənək, əl ağacı // **əsayi-əjdəhəpeykər** —
 Musanın əjdaha şəkilli əsası
- Əsarət** (ə) — əsirlik, köləlik
- Əsas** (ə) — özül, bünövrə; özək; başlıca
- Əsasən** (ə) — əsas etibarilə, başlıca olaraq
- Əsatir** (ə) — folklor növü
- Əsəb** (ə) — sinir
- Əsəd¹** (ə) — aslan, şir
- Əsəd²** (ə) — ulduz bürcünün adı, 5-ci bürc
- Əsər** (ə) — əlamət, nişan; bir və ya bir qrup adamın
 yaratdığı şey (kitab, rəsm, heykəl və s.)
- Əsgər¹** (ə) — hərbi qulluqçu; əsgər
- Əsgər²** (ə) — ən kiçik, daha kiçik (oğul)
- Əshab** (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin yaxın adamları //
əshabi kəhf — mağara adamları (dini əsatirə görə,

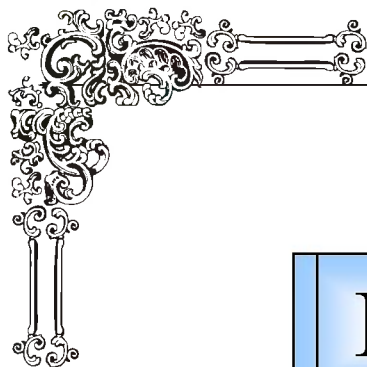
Daqyanus padşahın zülmündən qaçıb bir neçə əsr
mağarada yuxuya dalmış adamlar)

- Əsil** (ə) — şəcərədə əvvəlki nəsil; əsil-nəcəbət
- Əsilzadə** (əf) — nəcib nəsildən olan; zadəgan; kübar
- Əsir** (ə) — müharibədə qarşı tərəfin tutduğu düşmən;
dustaq; *məc.* məftun, vurğun
- Əsl** (ə) — həqiqi, sırf, təmiz
- Əsla** (ə) — qətiyyə, heç vaxt, heç də
- Əslən** (ə) — əslinə görə
- Əsli** (ə) — həqiqi, gerçək; ilk
- Əsmər** (ə) — qarabuğdayı
- Əsna** (ə) — vaxt, an, zaman
- Əsnaəşəri** (ə) — bax: isnaəşəri
- Əsnaf** (ə) — sənətkarlar, peşəkarlar, kустarlar
- Əsr** (ə) — zaman, dövr; yüz il, yüzillik
- Əsrar** (ə) — sirlər, gizli şeylər, məsələlər
- Əssəlamüəleyküm** (ə) — sizə salam olsun
- Əstəğfirullah** (ə) — Allahdan bağışlanmağı xahiş edirəm;
İlahi, bağışla məni
- Əşədd** (ə) — çox şiddətli; ən çətin; ən güclü
- Əşrəf** (ə) — ən nəcib; alicənab
- Əşya** (ə) — şey, predmet // **əşyayi-dəlil** — maddi sübut(lar)
- Əta** (ə) — bəxşiş, bağışlama, vermə
- Ətalət** (ə) — tənbəllik, kütlük; durğunluq; inersiya
- Ətiq** (ə) — qədim
- Ətir** (ə) — xoş iyli maddə
- Ətraf** (ə) — kənar; əhatə
- Ətriyat** (ə) — ətirlər, parfümeriya
- Əttar** (ə) — ətriyat və davacat (ədviiyyə) satan
- Əttövbə** (ə) — günahlardan peşman olub tövbə etmə
- Əvamünnas** (ə) — xalq kütləsi, sadə insanlar
- Əvəz** (ə) — nəyinsə yerinə ödənilmiş; kompensasiya

- Əvvəla** (ə) — birincisi
- Əyalət** (ə) — ölkənin paytaxtdan kənar hissəsi; inzibati bölgü; ucqar yer, periferiya
- Əyan¹** (ə) — gözəl görünən, aydın, aşkar, zahir
- Əyan²** (ə) — saray adamı
- Əyar** (ə) — qızıl və ya gümüşün (daş-qaşın) saflıq dərəcəsi; karat
- Əyyam** (ə) — zamanə, dövr
- Əyyaş** (ə) — spirtli içki düşkünü; alkoqolik
- Əza¹** (ə) — bədən üzvü
- Əza²** (ə) — yas, matəm; əziyyət, incitmə, cəfa
- Əzab** (ə) — əziyyət, işgəncə
- Əzbər** (f) — mətni və ya ifadəni olduğu kimi yadda saxlama və söyləmə
- Əzəl** (ə) — birinci, ilkin; əvvəl
- Əzələ** (ə) — insan və heyvan bədəninin hüceyrələrdən ibarət yığıla bilən hissəsi
- Əzəli** (ə) — ən qədim; başlanğıc olan, ilk başdan
- Əzəm** (ə) — ən, böyük
- Əzəmət** (ə) — böyüklük, ululuq
- Əzim** (ə) — böyük, ulu
- Əziyyət** (ə) — incitmə, əzab
- Əziz** (ə) — qüvvətli, güclü; yaxın
- Əzm** (ə) — bir iş girişmək üçün edilən cəhd; qəti qərar, məqsəd, məram, niyyət; hərəkət, gediş
- Əzmkar** (əf) — öz məqsədini həyata keçirməyə çalışan
- Əzmlı** (ə) — sözünün üstündə duran
- Əzrail** (ə) — vəzifəsi Allahın verdiyi canı almaq olan mələk (*dini*)

F

- Faciə** (ə) — bədbəxtlik, müsibət, acınacaqlı hal; tragediya
- Fağır** (ə) — dilsiz-ağızsız, sakit (*adam*)
- Fahişə** (ə) — əxlaqsız qadın
- Faiq** (ə) — üstün, qalib, seçilmiş, əla
- Fail** (ə) — iş görən, icraçı, ifa edən
- Faiz** (ə) — qalib
- Fal** (ə) — falçının gələcəkdən və ya olmuşdan xəbər verməsi
- Fam** (f) — boya, rəng (**gülfam** — gül rəngində)
- Fani** (ə) — puç, heç olan, daimi olmayan
- Farağat** (ə) — asudə olma, istirahət, işdən əl çəkmə
- Farizə** (fə) — əmr, göstəriş; borc (şəxs adı)
- Fars** (f) — İrənin əsas əhalisini təşkil edən xalq
- Faruq** (ə) — haqqı nahaqdan ayırmaqda mahir; ədalətli
- Fasilə** (ə) — ayıran; bölmə; ara(lıq); tənəffüs
- Faş** (ə) — açıq, aşkar; meydana çıxmış
- Fateh** (ə) — fəth edən, ölkələr alan, istiləçi
- Fatihə** (ə) — Quranın birinci (açılış) surəsi; ölümlərə oxunan dua (*dini*)
- Fatimə** (ə) — anasının döşündən kəsilən; Məhəmməd peyğəmbərin sevimli qızının, 4-cü xəlifə Əlinin arvadının adı

- Fəzil (ə) — fəzilət sahibi, hünərli, dəyərli, gözəl əxlaqlı
 Fəl (ə) — iş, hərəkət, əməl; fitnə-fəsad; hal və hərəkət
 bildirən nitq hissəsi (*qram.*)
Fəysəl (ə) — bax: veysəl
 Feyz (ə) — bolluq, məhsul çoxluğu, bərəkət, nemət; elm,
 mərifət; ruh yüksəkliyi
Fəaliyyət (ə) — işgörmə, fəallıq
Fəda (ə) — qurban
Fədai (ə) — məslək uğrunda öz həyatını qurban verən və ya
 qurban verməyə hazır olan
Fədakar (ə) — bir işi can-başla həyata keçirən
Fəğan (f) — inləmə, nalə, fəryad

Fəğan kim, bağırımın ol lalərux qan olduğun bilməz...
 (Füzuli)

- Fəğfur** (f) — keçmişdə Çin imperatorlarına verilən ad
Fəhm (ə) — anlayış, ağıl, idrak, zəka, zirəklik
Fəhmi (ə) — anlayışlı; anlayışla bağlı olan
Fəxr (ə) — iftixar, qürur duyma
Fəqərə (fə) — bel sümüyü, sütun
Fəqət (fə) — yalnız; ancaq, amma, lakin
Fəqir (ə) — kasıb; Allahın qarşısında kasıb
Fəlakət (ə) — bədbəxt hadisə
Fələk (ə) — göy, asiman; heç bir səyyarəyə məxsus
 olmayan göy təbəqəsi; tale, bəxt
Fəlsəfə (ə) — cəmiyyət və təbiətin ümumi qanunlarından
 bəhs edən elm (yunan dilindən əərbəcələşib)
Fəna (ə) — pis, yaman; yox olma; fanilik
Fənn (ə) — elmin müəyyən sahəsi; texnika; fənd
Fərağ (ə) — istirahət, rahatlıq, asudəlik; tərk etmə, vaz
 keçmə

- Fəraq** (ə) — ayrılıq, hicran
- Fəramuş** (f) — unutma, yaddan çıxarma
- Fərari** (ə) — qaçqın (əsgər, dustaq və s. haqqında)
- Fərasət** (ə) — bacarıq, qabiliyyət
- Fərd** (ə) — tək, bir şəxs
- Fərda** (f) — sabah, sabahkı gün
- Fərdi** (ə) — tək, təkbaşına; xüsusi
- Fərdiyyət** (ə) — təklik, xüsusilik
- Fərəc** (ə) — darlıqdan, sıxıntıdan sonra gələn sevinc halı
- Fərəh** (ə) — şadlıq, sevinc
- Fərhəd** (f) — qanacaqlı, fərasətli, ağıllı
- Fərxəndə** (f) — xoşbəxt, uğurlu
- Fərid** (ə) — tək, misilsiz, tayı-bərabəri olmayan
- Fərq** (ə) — təfəvüt, başqalığ, bir-birindən seçilmə
- Fərman** (f) — əmr, hökm, göstəriş
- Fərraş** (ə) — saray xidmətçisi, sarayda xalça-palaz döşəyən; polis məmuru (keçmişdə)
- Fərrux** (f) — mübarək, uğurlu
- Fərsəx** (ə), **fərsəng** (f) — üç mil və ya min metrlik məsafə
- Fərş** (ə) — döşəmə, yayma, sərmə, döşənəcək, xalça
- Fəryad** (f) — dad, hay, nalə
- Fərz** (ə) — vacib, lazım; güman
- Fərziyyə** (ə) — ehtimal olunan, versiya
- Fəsaht** (ə) — bir dildə səhsiz, asan və səlis danışma və yazma qabiliyyəti
- Fəsad** (ə) — pozğunluq, nifaq, fitnə
- Fəsil** (ə) — kitabın bölündüyü qisimlərdən hər biri; ilin dörd qismindən hər biri
- Fəşan** (f) — səpən, səpələyən; saçan
- Fəth** (ə) — açma; bir ölkəni işğal etmə, istila, tutma
- Fəthə** (ə) — ərəb transkripsiyasında “ə” səslisini əvəz edən xəüstü işarə

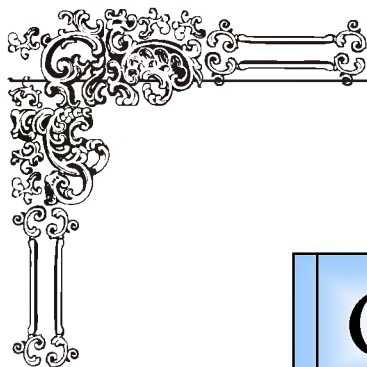
- Fəttah** (ə) — qalib, kəşf edən
- Fətir** (ə) — mayasız çörək
- Fəvvarə** (ə) — qaynama, fontan
- Fəza** (ə) — göy cisimləri arasındakı boşluq
- Fəzl, fəzilət** (ə) — dəyər, qədir-qiyət, hünər; elm və bilikdə üstünlük
- Fəzlə** (ə) — artıq, qalıq
- Fıstıq** (f) — püstə ağacı və meyvəsi
- Fikir** (ə) — düşüncə, təfəkkür
- Fikrət** (ə) — düşünmə, təfəkkür
- Fiqh** (ə) — şəriət hüququ
- Fil** (f) — nəhəng, xortumlu, otuyən heyvan
- Filan** (ə) — adı çəkilməyən; və bu cür başqası
- Filiz** (ə) — emal edilməmiş metal külçəsi
- Firavan** (f) — rahat, asudə
- Firəng** (f) — fransız; avropalı
- Firqə** (ə) — böyük dəstə; partiya
- Firon** (ə) — qədim Misir hökmdarının titulu; zalım, qəddar
- Firuz** (f) — uğurlu, xoşbəxt, qalib, üstün gələn, qələbə çalan
- Firuzə** (f) — qiymətli daş, firuzə
- Fisq** (ə) — günah, yaramaz
- Fitil** (ə) — şam və s. içində yanan iplik; ilk tufəng və toplarda barıtı partladan qaytan
- Fitnə** (ə) — ara vurma; tələ, hiylə
- Fitr** (ə) — orucluğu başa vurma, pəhrizdən çıxma
- Fitrə** (ə) — şəriətin tələbinə görə, orucluq ayının (ramazanın) sonunda müsəlmanların ayırdıqları sədəqə pulu (*dini*)
- Fitrət** (ə) — yaradılış, təbiət, xilqət
- Fitri** (ə) — təbii, anadangəlmə

- Fitva (ə) — müctəhid və ya müfti tərəfindən şəriətə müvafiq verilən hökm, qərar
- Fövqəladə** (ə) — adətdən xaric, adi olmayan
- Fuad (ə) — ürək, qəlb, könül
- Füqəra** (ə) — fəqirlər, yoxsullar
- Fürsət** (ə) — münasib vaxt, məqam
- Füsun** (f) — işvə, naz
- Füsunkar** (f) — çox gözəl; çox cazibədar
- Füyuzat** (ə) — feyzlər (bax: feyz)
- Füzul** (ə) — ədəbsiz, uzundanışan, boşboğaz
- Füzuli** (ə) — füzulluq, icazəsiz başqasının işinə, söhbətə qarışma

Gah (f) — vaxt, çağ, zaman

Gap (f) — boş danışıq, sarsaqlama, gop

Gamuş, camış (f) — südündən və ətindən qida məhsulu kimi istifadə edilən ev heyvanı

Gavur (f) — Allahın birliyinə inanmayan; kafir; müsəlman olmayan, qeyri-müsəlman

Gəc (f) — əhəng

Gəda (f) — dilənçi, sail; fəqir; mənliyi olmayan; nökər, qulluqçu; kölə, qul

Gənc (f) — xəzinə

Gər (f) — şərt ədatı: əgər, hərgah

Gərdən (f) — bədən

Gərdiş (f) — gəzinti, seyr; dövretmə, dolanma, hərlənmə

Gil (f) — palçıq; tikintidə, heykəltərəşlıqda və s. işlədilən torpaq növü

Gilavar (f) — cənub küləyi

Gilabi (f) — tərkibində qələvisi çox olan xüsusi növ gil; paltar və saç yumaq üçün istifadə olunan gil

Gilə (f) — üzüm dənəsi

Girdab (f) — su burulğanı

Giriftar (f) — tutulmuş, mübtəla olmuş

- Girov (f) — borc alarkən onun müqabilində verilən qiymətli əşya; terrorçuların əsir götürdükləri adam
- Giryan (f) — ağlayan, sızlayan; ağlaşan
- Gor (f) — qəbir, məzar, gor
- Gövhər** (f) — mirvari; qiymətli daş, qaş-daş
- Guşə** (f) — bucaq, künc
- Guşənişin** (f) — cəmiyyətdən uzaqlaşan, adamayovuşmaz; xəlvətə çəkilib ibadətə məşğul olan (*adam*)
- Guya (f) — əslində elə olmayan
- Güdaz** (f) — ərimə; yanma; ərinti
- Gül** (f) — ətir saçan bitki; qızılgül
- Gülab** (f) — qızılgül suyu
- Gülarə** (f) — qızılgülə bəzənmiş
- Gülçin** (f) — gül dərən, gül yığan; bağban
- Gülçöhrə** (f) — gülüzlü, qəşəng
- Güldan** (f) — gül qabı
- Güldəstə** (f) — gül dəstəsi, dəmət; minarə
- Güləndam** (f) — bədəni gül kimi; gözəl, ətirli bədəni olan
- Gülgün** (f) — gül rəngli, qırmızı
- Gülnar** (f) — nar gülü; *məc.* al-əlvan
- Gülruх** (f) — gül dərən
- Gülsara** (f) — ən təzə, ən gözəl gül
- Gülsüm** (ə) — dolu yanaqlı (*qız*)
- Gülşən** (ə) — güllük, çiçəklik
- Gülüstan** (f) — çiçəklik, güllük
- Gülüzar** (fə) — gül yanaqlı, gözəl, göyçək
- Gülzar** (f) — gül-çiçək çox olan yer, çəmən
- Güman** (f) — ehtimal, zənn
- Gümrah** (f) — bədəncə sağlam, qıvraq (*adam*)
- Günah** (f) — təqsir, suç
- Günahkar** (f) — günahı olan, suçlu
- Güruh** (f) — dəstə, qrup; camaat

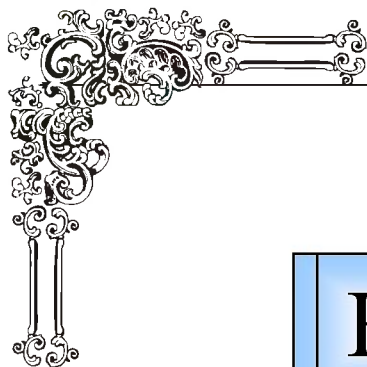
Güşad (f) — geniş, açıq, işıqlı (*yer*)

Güzar (f) — keçmə, getmə; qoyma

Güzəran (f) — həyat, yaşayış

Güzəşt (f) — keçmiş, olub keçən; əvəzini tələb etməmə

- Habil (ə) — kəndir, ip
- Haccə (ə) — həccə getmiş qadın; hacıxanım
- Hacət** (ə) — zəruri və lazım olan şey, ehtiyac
- Hacı** (ə) — həcc ziyarətinə getmiş zəvvar
- Hacib (ə) — şeirdə iki qafiyə arasında rədif; daxili rədif
- Hadi (ə) — doğru yol göstərən, hidayət edən
- Hadisə** (ə) — ictimai dəyəri olan əhvalat; qeyri-adi bir iş və hərəkət
- Hafiz (ə) — saxlayıcı, qoruyucu, mühafizə edən; Qurani əzbər bilən
- Hakim (ə) — hökm edən, hökmdar; məhkəmə sədri; münsif
- Hal (ə) — vəziyyət; indiki, hazırda olan
- Halal (ə) — icazə verilmiş; şəriətə görə yeyilməsinə və ya mənimsənilməsinə icazə verilən; haram olmayan; qanuni
- Halə** (ə) — ayın dövrəsində bəzən görünən işıq dairəsi
- Halən** (ə) — indi; hələ, hələ də; hələlik, vaxt varkən
- Halət** (ə) — hal, vəziyyət, əhval, keyfiyyət
- Hali (ə) — xəbərdar, məlumatı olan
- Halva (ə) — şirniyyat növü
- Hamam (ə) — insanın çimməsi üçün otaq
- Hambal (ə) — yük daşıyan, yük vuran

- Hami (ə) — himayə edən, qəyyum
- Hamilə** (ə) — ikicanlı, ayağağır (*qadın*)
- Haram (ə) — yasaq olmuş; qadağan; toxunulmaz,
müqəddəs; şəriətə görə yeyilməsinə, işlədilməsinə icazə
verilməyən, halal olmayan
- Haramzada (əf) — qeyri-qanuni cinsi əlaqədən doğulmuş;
bic; pis adam
- Harut-Marut (ə) — dini əsatiərə görə, yerdəki qadına
məhəbbət yetirdiklərindən cəza olaraq göy aləmindən
qovulub Babil quyusunda başaşağı asılmış iki mələk
- Hasar (ə) — divar, bari
- Hasil (ə) — araya çıxan, vücuda gələn; bitən, göyərən;
yetişən, çatan; səmərə, xeyir
- Hasilat (ə) — hasil olunan şeylər; məhsul
- Haşa** (ə) — əsla, Allah göstərməsin, sizdən iraq
- Haşimi** (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin nəslindən –
haşimilərdən olan
- Haşiyə** (ə) — kitab və ya vərəğin qıraqlarındakı yazı;
parçanın qıraqlarında tikilən başqa parça zolağı; əsas
məsələ ilə az əlaqəsi olan danışıq və ya yazı
- Hatəm** (ə) — qət edən, əmr edən; qanun verən; ərəb
əsatirlərində çox səxavətli bir adamın adı; cəmər, d,
əliaçıq
- Hava (ə) — Yer kürəsini əhatə edən qaz təbəqəsi; iqlim,
çalğı, musiqi; xəfif külək, yel
- Havadar (əf) — tərəf saxlayan; tərəfdar, qəyyum
- Hazır** (ə) — hazır olan; hüsurda olan, iştirak edən
- Heca (ə) — sözün birdəfəyə tələffüz olunan hissəsi
- Heç (f) — boşluq; olmayan
- Hekayə** (ə) — kiçik həcmli ədəbi-bədii nəsr əsəri
- Hekayət** (ə) — əhvalat, qəziyyə, sərgüzəşt

- Hesab (ə) — say, miqdar; riyaziyyat elmlərindən biri;
haqq-hesab, hesabət
- Hesabat (ə) — haqq-hesablar; haqq-hesab vermə
- Hey**bət** (ə) — qorxu, dəhşət; hörmət, izzət
- Heydər** (ə) — aslan, şir; igid, cəsur
- Heyət (ə) — tərkib; komissiya, təşkilat
- Heyf (ə) — təəssüf, əfsus
- Heyhat (ə) — təəssüf ki, əfsus, heyf
- Hey**kəl** (ə) — canlıların bərk materialdan qayrılmış abidəsi;
maket
- Hey**kəltərəş** (əf) — heykəl qayıran sənətkar
- Heyran (ə) — çaşıb qalmış, çaşmış
- Heyrət (ə) — donub qalma, təəccüb
- Heyrət**amiz (əf) — heyrətləndirici
- Heysiyyət (ə) — ləyaqət, nüfuz; mənlilik
- Heyvan (əf) — faunaya məxsus canlı məxluq; *məc.* qaba,
kobud (*adam*)
- Həb** (ə) — dərman
- Həbəş** (ə) — Həbəşistanın əsas yerli əhalisindən olan;
efiopiyalı; qara, qaradərili (*adam*)
- Həbib** (ə) — dost, sevilən, sevgili
- Həbs** (ə) — dustaq etmə; tutma
- Həbsxana** (əf) — qazamat, məhəbəs
- Həcc** (ə) — Məkkədə Kəbəni ziyarət etmə; Kəbəni Qurban
bayramında ziyarət etmə
- Həcər** (ə) — daş
- Həcərül-əsvəd** (ə) — Kəbə qapısının yanında qoyulmuş,
hacı olmaq üçün öpülməsi vacib sayılan müqəddəs qara
daş (meteor)
- Həclə** (ə) — gəlin otağı, gərdək
- Həcv** (ə) — satira
- Həcviyyə** (ə) — satirik şeir

- Hədd** (ə) — sərhəd, hüdud; son, nəhayət
- Hədə** (ə) — təhdid; qorxu gəlmə
- Hədəqə** (ə) — göz çuxuru
- Hədər** (ə) — faydasız, mənasız; boş yerə, nahaq
- Hədis** (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin dedikləri və etdikləri haqqında məlumatlar toplusu (*dini*)
- Hədiyyə** (ə) — bəxşiş, sovgat, ənam; peşkəş
- Hədyan** (ə) — sayıqlama, hərzə söz, boş danışıq
- Həkim** (ə) — təbib, doktor
- Həkk** (ə) — oyma, qazma; metal, daş, taxta və s. üzərinə qazma və qabarma yolu ilə yazı, naxış salma
- Həkkək** (ə) — həkk edən usta
- Həqarət** (ə) — hörmətsizlik, etibarsızlıq, təhqir
- Həqiqət** (ə) — doğruluq, doğrudan da olmuş iş və hadisə
- Həqq, haqq** (ə) — Allah, Tanrı; doğru, düz, həqiqət
- Həlak** (ə) — ölüm, ölmə; yox olma, məhv olma
- Həlim** (ə) — yumşaq, dözümlü, ürəyiyumşaq, mərhəmətli, səfqətli
- Həlimə** (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin ailəsinin başçısı olan qadının adı
- Həlqə** (ə) — çevrə
- Həll**¹ (ə) — çətin bir məsələdən nəticə çıxarma, yerinə yetirmə, cavab tapma
- Həll**² (ə) — bir şeyi maye maddə içərisində əritmə
- Həm** (f) — da, də qoşması (*qram.*)
- Həmail** (ə) — boyunbağı
- Həmaqət** (ə) — axmaqlıq, giclik
- Həmas** (ə) — şövq, ruh yüksəkliyi, entuziazm
- Həməvaz** (f) — bir səslə, bir ağızdan; səs-səsə verən; səsləşən; yekdil
- Həmcins** (fə) — bir cinsdən olan; bir tayfaya mənsub
- Həmd** (ə) — Allahın vəsf (tərif) edilməsi; şükür (*dini*)

- Həmdəm** (f) — yaxın dost, yoldaş
Həmid (ə) — şöhrətli, tərifli; tərifə layiq
Həmişə (f) — daima, hər vaxt
Həmiyyət (ə) — işə göstərilən səy, qeyrət
Həmlə (ə) — üzərinə atılma, hücum
Həmray (fə) — bir fikirdə, bir rəydə olan; həmfikir
Həmsöhbət (fə) — söhbət yoldaşı; söhbətləri tutan
Həmvətən (fə) — vətəndaş, yurddaş
Həmzə (f) — iynə; ərəb əlifbasında diakritik işarə
Həna (ə) — başa və saqqala yaxılan təbii boya; xına
Həndəsə (əf) — riyaziyyat elmlərindən biri
Hənəfi (ə) — sünnilərdə təriqət adı
Həngamə (f) — dalaşma, qovğa; izdiham, yığıncaq; döyüş meydanı
Hənifə (ə) — bir ərəb tayfasının adı
Hənuz (f) — hələ, hələ də
Hər (f) — toplunun ayrılıqda bir fərdi; həmcins üzvlü cümlələrdə bölgü bildirir
Hərarət (ə) — isti, istilik; susama, susuzluq; qızdırma, istilik
Hərb (f) — müharibə, dava
Hərcayi (f) — avara, veyil, sərgərdan, gəzəyən
Hərdəm (f) — hər zaman, hər vaxt
Hərəkət (ə) — hərəkətlər, hərəkət sözünün **cəmi**
Hərəkə (ə) — ərəb yazısında işlənən xəüstü və xəaltı işarələr
Hərəm (ə) — şah arvadı (baş hərəm və s.); şah arvadlarına məxsus mənzil; müqəddəs yer, ziyarətgah
Hərəmxana (əf) — hökmdarların sarayında başqa kişilərin girməsi qadağan olunmuş, qadınların yaşadığı hissə
Hərf (ə) — səsən yazıda ifadə edilən şəkli; kəlmə, söz; yazılı, yazılmış

- Hərif** (ə) — kef, oyun yoldaşı; rəqib, düşmən
- Həris** (ə) — çox istəyən, çox arzulayan; tamahkar, acgöz
- Hərzə** (f) — boş söz, hətərən-pətərən, yava
- Həsəd** (ə) — paxıllıq edən, həsəd aparan, dargöz
- Həsən** (ə) — gözəl, qəşəng, göyçək
- Həsər** (ə) — yalnız bir şeyə, bir işə cəlb etmə; çərçivəyə salma; müəyyən etmə, ümumilikdən çıxarıb xüsusiyyətdə aid etmə
- Həsərət** (ə) — ələ gəlməyən və ya əldən çıxan şeyi istəmə
- Həssas** (ə) — tez hiss edən; hissiyyatı güclü olan
- Həşəm** (ə) — saray əyanları, hökmdarı əhatə edən şəxslər dəstəsi
- Həşəmət** (ə) — dəbdəbə, cəlal, əzəmət
- Həşərat** (ə) — qurd-quş, cücü; yaramaz adamlar; həşərə sözünün **cəmi**
- Həşim** (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin əcdadlarından biri
- Həşir** (ə) — toplayıcı; qiyamət günü ölümlərin dirilib bir yerə toplanması; qiyamət günü
- Həştad** (f) — səksən
- Həvva** (ə) — birinci qadın, Adəm peyğəmbərin ilk qadını; hamının anası (*dini*)
- Həvalə** (ə) — pul baratı; öhdəsinə qoyma; tapşırma
- Həvəs** (ə) — meyil, istək; nəşə, zövq
- Həvəskar** (əf) — həvəsli
- Həya** (ə) — utanma; ar, abır
- Həyat** (ə) — mövcudluq, yaşama; varlıq, ömür
- Həyəcan** (ə) — daxili tələş
- Həziran** (ə) — iyun ayı
- Həzəc** (ə) — əruz vəzninin bəhrlərindən biri. Bu bəhrədə yazılmış şeirin hər misrası dörd “məfailün”ə uyğun olur
- Həzərat** (ə) — iştirak edənlər, həzrətlər, ağalar, cənablar (müraciət edəndə)

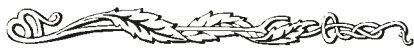

- Həzin** (ə) — hüznlü, kədərli, qəmli, qüssəli
Həzm (ə) — mədədə əritmə; səbir etmə, dözmə
Həzrət (fə) — mərkəz; cənab, çox hörmətli; müqəddəs
Həzz (ə) — ləzzət, xoşlanma
Hicab (ə) — pərdə; utanma, utancaqlıq, yaşınma; baş örtüyü
Hiccə (ə) — bir dəfə həccə getmə
Hicran (ə) — ayrılıq, fəraq; acı təsir, ağır gəlmə
Hicrə (ə) — bax: hücrə
Hicrət (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin Məkkədən Mədinəyə köçməsi
Hicri (ə) — hicrətə aid olan (tarix), islam tarixi
Hidayət (ə) — doğru yol göstərmə, rəhbərlik
Hiddət (ə) — acıq, qəzəb, hirs; kəskinlik, sərtlik
Hifz (ə) — saxlama, qoruma; himayə etmə
Hikkə (ə) — paxıllıq; öz sözünü yeritmə; tərsik
Hikmət (ə) — ağıl, bilik
Hilal (ə) — aypara
Hilm (ə) — xasiyyətcə yumşaqlıq, səbir, təmkin
Himar (ə) — eşşək, uzunqulaq
Himayə (ə) — qoruma; başa çıxma
Hirs (ə) — acıq, qəzəb, hiddət; tamah, acgözlük
Hiss (ə) — duyğu
Hissə (ə) — bölgü, pay
Hiylə (ə) — aldatma, oyun, biclik; saxtakarlıq, qəlpilik
Hiyləgər (əf) — bic
Hoqqa (ə) — oyun, kələk, fırıldaq
Hoqqabaz (əf) — hoqqa çıxaran, kələkbaz
Höcət (ə) — tərs, höcət edən
Hökm (ə) — hakimlik, hökumət; əmr, göstəriş
Hökmdar (əf) — hakim; ölkə başçısı
Hökmən (ə) — mütləq, qəti, sözsüz

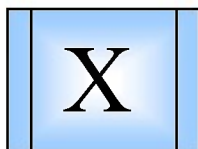
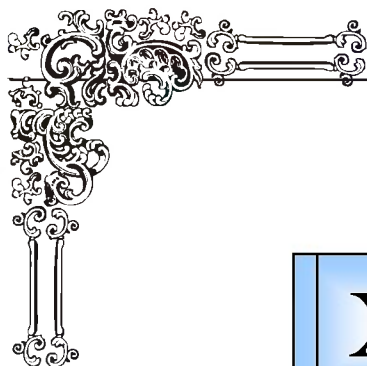

- Hökmrən** (əf) — hökm sürən; hökmdar
- Hökumət** (ə) — bir ölkəni idarə edən; icraedici orqan; idarəetmə, idarə üsulu
- Hörmət** (ə) — sayğı, ehtiram
- Hörmüz** (f) — atəşpərəstlərin xeyir allahı
- Hövlək** (əf) — qorxunc, dəhşətli
- Hövsələ** (ə) — dözümlü, səbir, dayanıqlıq
- Hövzə** (ə) — çay yatağı, hovuz, çarhovuz; iç dairə, iç; mədən yatağı
- Humay** (f) — cənnət quşu, feniks
- Humayun** (f) — xeyir-dua verilmiş; əlahəzrət
- Huri** (ə) — mövhumi Cənnət gözəli; *məc.* çox gözəl qız
- Huri qılman** (ə) — Cənnətin cavan xidmətçi qız və oğlanı, huri və qılman
- Huş** (f) — diqqət, fikir
- Huşyar** (f) — ağıllı, aqil; ağılı başında; diqqətli
- Hüceyrə** (ə) — canlı orqanizmin protoplazma, nüvə və qışadan ibarət sadə vahidi
- Hücrə** (ə) — məscid yanında, mədrəsə və ya karvansaralarda kiçik otaq
- Hücum** (ə) — həmlə, basqın
- Hüdüd** (ə) — sərhəd, mərz
- Hüquq** (ə) — insanlar arasında münasibətləri nizama salan qanunlar toplusu; ixtiyar, imkan, azadlıq; haqq sözünün cəmi
- Hülqum** (ə) — ağızla mədəni birləşdirən həzm borusu
- Hülya** (ə) — bəzək, yaraşlıq, zinət; gözəl sifət, qəşəng üz
- Hümayun** (ə) — uğurlu, mübarək; şaha mənsub; muğam adı
- Hünər** (ə) — məharət, ustalıq; bacarıq
- Hürr** (ə) — azad, əsarətdə olmayan, sərbəst
- Hürriyyət** (ə) — azadlıq, sərbəstlik

- Hürufi** (ə) — bütün varlığın sirlərini hərflərdə görən
təriqət; həmin təriqətə mənsub adam
- Hüseyn** (ə) — xeyirxah, yaxşı; Həsən sözünün qısaltması;
Məhəmməd peyğəmbərin nəvəsinin adı
- Hüsn** (ə) — gözəllik, camal; yaxşılıq
- Hüzn** (ə) — qəm, qüssə, kədər
- Hüzur** (ə) — hazır olma, mövcud olma; rahatlıq, dinclik;
ön, qabaq
- Hüzzar** (ə) — hazır olanlar, iştirak edənlər

- Xadim (ə) — xidmət edən, qulluqçu, xidmətçi
Xah (f) — istəyən, arzu edən
Xahiş (f) — istək, arzu
Xah-naxah (f) — istər-istəməz
Xaki (f) — torpaq rəngində; torpağa sitayiş edən (*dini*)
Xali (ə) — boş, dolu olmayan; işğal edilməmiş, sahibsiz;
işsiz, bekar
Xalid (ə) — əbədi, daimi, ölməz
Xaliq (ə) — yaradan, yaratıcı; *məc.* Allah
Xalim (ə) — bax: həlim
Xalis (ə) — həqiqi, təmiz
Xam (f) — bişməmiş, çiy; işlənməmiş, əkilməmiş;
təcrübəsiz, səriştəsiz
Xamis (ə) — beşinci (ailədə uşaq)
Xamuş (f) — susma, sönmə, sakit olma
Xanə (f) — ev; guşə
Xanədan (f) — nəsil, ocaq, sülalə; ailə
Xanəndə (f) — müğənni, oxucu
Xaniman (f) — ev-eşik, köç-külfət
Xar¹ (f) — tikan; göyəm ağacı
Xar² (f) — zəlil, etibarsız, gözdən düşmüş
Xarab (ə) — pis, korlanmış
-

- Xaraba (ə) — viranə
- Xaric (ə) — dıışarı, bayır; bir şeyin bayır üzü; çıxan
- Xarrat (ə) — dülgər
- Xariqə (ə) — adətdən xaric olan, qərribə şey, fəvqəladə iş, hadisə
- Xas (ə) — xüsusi, əlahiddə, ayrıca; bax: xassə
- Xası** (f) — xüsusi, imtiyazlı
- Xassə (ə) — bir adama, bir şeyə aid olan hal, xüsusiyyət
- Xaşak (f) — zir-zibil, xırım-xırda, süpürüntü
- Xaşxaş (ə) — bitki növü; narkotik maddə
- Xatakar (əf) — yanlış iş görən, səhv edən; müqəssir, günahkar, xatakar
- Xatəm** (ə) — möhür, damğa; üzük
- Xatimə** (ə) — son, axır // xatimeyi-kitab — kitabın sonu
- Xatir (ə) — ürək; hiss, duyğu, fikir, ağıl; hörmət
- Xavər** (ə) — Şərq, günçıxan
- Xeyir (ə) — fayda, mənfiət; yaxşılıq
- Xeyirxah (əf) — yaxşılıq istəyən, birisinin yaxşılığına çalışsan
- Xeyli (ə) — bir çox, çox
- Xeyr (ə) — yox
- Xeyriyyə (əf) — yaxşılıq, xeyirlik; maarifin, mədəniyyətin, səhiyyənin və s. inkişafı üçün pul toplama və xərcləmə
- Xeyrülbaşər** (ə) — insanların ən yaxşısı (Məhəmməd peyğəmbər haqqında)
- Xəbər** (ə) — bir hadisə haqqında məlumat; cümlənin baş üzvlərindən ikincisi (*qram.*)
- Xəbərdar** (əf) — xəbəri olan, məlumatlı
- Xəbis** (ə) — pis, murdar, yava
- Xəcalət** (ə) — utanma
- Xəcil** (ə) — xəcalət çəkən, xəcalətli, utancaq

- Xədicə** (ə) — vaxtından qabaq doğulmuş qız; Məhəmməd peyğəmbərin ilk arvadı; İslamı qəbul eləmiş ilk qadın
- Xədim** (ə) — axtalanmış; hərəmağası
- Xəfif** (ə) — yüngül, incə, yavaş
- Xəfiyyə** (ə) — gizli işlərlə məşğul olan, gizli axtarış aparın
- Xəkəndaz** (f) — zibil, torpaq, kül və s. yığmaq və atmaq üçün kiçik dəstəli alət
- Xələf** (ə) — nəsil, övlad, yaşlıları əvəz edən nəsil
- Xələl** (ə) — əskiklik, nöqsan; pozuqluq, şuluqluq
- Xələt** (ə) — hədiyyə olaraq bağışlanan bahalı paltar; mükafat, bəxşiş
- Xəlifə** (ə) — əvəzedici, köməkçi
- Xəlil** (ə) — sədaqətli dost; mömin
- Xəlitə** (ə) — qarışıq, qarışmış; külçə
- Xəlq** (ə) — yoxdan var etmə; yaratma; ixtira, icad; xalq, əhali
- Xəlvət** (ə) — gizli yer; boş, adamsız
- Xəmir** (ə) — unun su və başqa maye ilə yoğrulmasından alınan kütlə
- Xəmsə** (ə) — beşlik, beş vahiddən ibarət olan // **Nizaminin xəmsəsi** — Nizaminin bir cilddə toplanmış beş əsəri
- Xənazir** (ə) — donuzlar
- Xəndan** (f) — gülən, şən, *məc.* açılmış, açılıb solan (gül)
- Xəndə** (f) — gülüş, gülümsəmə
- Xər** (f) — eşşək, uzunqulaq
- Xərac** (ə) — vergi, keçmişdə müsəlman ölkələrində qeyri-müsəlmanlardan alınan vergi, bac
- Xərc** (ə) — məsrəf, məxaric
- Xəritə** (ə) — yer səthinin coğrafi vəziyyətinin kağız və s. üzərində təsviri
- Xəsarət** (ə) — ziyan, zərər
- Xəsis** (ə) — simic

- Xəstə** (f) — naxoş, azarlı
- Xəstəxana** (f) — tibb müəssisəsi; əlillər evi
- Xəta** (ə) — səhv, yanlış; qəbahət, günah
- Xətər** (ə) — qorxu, təhlükə, xof
- Xətib** (ə) — məsciddə xütbə oxuyan; gözəl danışan, səlis nitq söyləyən, **cəmi:** xütəba
- Xətm** (ə) — qurtarma, bitirmə, tamamlama; möhür basma
- Xətt** (ə) — cizgi, cızıq; yazı; cizgi şəklində olan hər şey
- Xəttab** (ə) — odunçu, meşəqıran; xəlifə Ömər in atasının adı
- Xəttat** (ə) — gözəl xətti olan adam; kalligraf
- Xəttü xal** (əf) — üz və üzdəki xal; gözəllik, camal
- Xəyal** (ə) — fikir, düşüncə; arzu edilən, həsrəti çəkilən
- Xəyanət** (ə) — xainlik, xaincəsinə hərəkət
- Xəyanətkar** (əf) — xəyanət edən, xain
- Xəyyam** (ə) — çadır düzəldən
- Xəzan** (f) — payız; payız küləyi
- Xəzinə** (ə) — dövlətin pulu, qızıl-gümüşü və s. saxlanılan yer
- Xəzinədar** (ə) — xəzinəyə baxan adam, xəzinəçi
- Xırd** (f) — pul ilə alma; alınan şey
- Xırs** (f) — ayı
- Xış** (f) — kotan, xış
- Xızır** (f) — yaşıllıq; İlyas peyğəmbərin ləqəbi
- Xidmət** (ə) — xidməti və ya hərbi vəzifə; qulluq
- Xiffət** (ə) — yüngüllük, xəfiflik; qüssə, kədər
- Xilaf** (ə) — zidd, qarşı, əks; ixtilaf, ziddiyyət
- Xilas** (ə) — qurtuluş, qurtulma
- Xilqət** (ə) — yaradılış; təbiət
- Xiridar** (f) — alıcı, müştəri; hər şeyin bilicisi
- Xirqə** (ə) — dərvişlərin geydikləri uzun ətəkli üst geyim
- Xisal** (ə) — xasiyyət, əxlaq

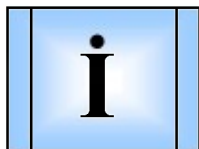
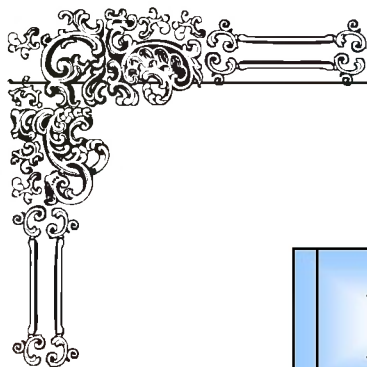
- Xislət** (ə) — xasiyyət, təbiət, keyfiyyət
- Xitab** (ə) — birinə söz söyləmə; demə; müraciət; kimə işarə edildiyini bildirən, lakin cümlə üzvü olmayan söz və ya söz qrupu (*qram.*)
- Xitam** (ə) — son, axır, bitmə, tükənmə
- Xiyaban** (f) — iki tərəfində ağac əkilmiş enli, uzun küçə və ya yol; prospekt
- Xiyar** (f) — uzunsov yaşıl, tumlu tərəvəz
- Xoca** (f) — cənab, sahib; müəllim; ehtiramlı müraciət forması
- Xof, xövf** (ə) — qorxu, qorxma, təhlükə; dəhşət
- Xortum** (ə) — fil və bəzi başqa heyvanlarda mütəhərrik uzun ağız və ya burun
- Xoruz** (f) — ev quşu
- Xosrov** (f) — hökmdar, padşah
- Xoş** (f) — yaxşı, gözəl, rəhmli
- Xoşahəng** (f) — yaxşı səsi olan, xoş səslili
- Xoşbəxt** (f) — bəxtəvər
- Xoşxasiyyət** (fə) — gözəl xasiyyət, yaxşı təbiəti olan
- Xoşqədəm** (fə) — ayağıyüngül, ayağı uğurlu
- Xövf** (ə) — bax: xof
- Xub** (f) — yaxşı, əcaib, qərib; gözəl, göyçək
- Xubru** (f) — xoş üzlü, gözəl
- Xuda** (f) — Tanrı; möminlik
- Xudahafiz** (fə) — Allah saxlasın, Tanrı qorusun (vidalaşma zamanı işlənir)
- Xudavənd** (f) — hökmdar, cənab, sahib
- Xudaya** (f) — ay Allah, ay Tanrı
- Xudbin** (f) — yalnız özünü bəyənən, lovğa
- Xudpəsənd** (f) — özünü bəyənən, mütəkəbbir, lovğa
- Xumar** (f) — cazibədar

- Xurafat (ə) — uydurma hekayələr, əsli olmayan, həqiqət olmayan, mövhumat
- Xuraman (f) — naz və əda ilə, sallana-sallana yeriyan
- Xurma (f) — şirin meyvə, xurma
- Xurşid** (f) — Günəş, gün
- Xülafə** (ə) — xəlifələr, xəlifə sözünün **cəmi**
- Xülasə** (ə) — qısa nəticə
- Xülya** (ə) — xəyal, uydurma, fantaziya
- Xüms** (ə) — beşdə bir; seyidlərə yetişən dini vergi
- Xürrəm** (f) — şad, sevincli
- Xüsus** (ə) — məxsus olma, aid olma; barə
- Xüsusən** (ə) — xüsusilə
- Xütbə** (ə) — cümə, bayram və s. günlərdə məsciddə söylənilən nitq (*dini*)
- Xütbəgah** (əf) — xütbə oxunan uca yer, minbər
- Xütəba** (ə) — xütbə oxuyanlar; gözəl danışan.

- İadə** (ə) — qaytarma, təkrar etmə, əvvəlki halına gətirmə
İanə (ə) — pul və şey ilə yardım, kömək, **cəmi:** ianat
İaşə (ə) — qidalanma
İbadət (ə) — Allaha xidmət etmək; dua
İbadulla (ə) — Allahın bəndələri
İbarə, ibarət (ə) — söz, ifadə, cümlə
İblis (ə) — şeytan; *məc.* ara vuran, fitnəkar
İblisanə (ə) — İblisə yaraşan şəkildə, şeytancasına; müdhiş şəkildə, qorxunc şəkildə
İbn (ə) — ərəb şəxs adları sistemində atanın adının əvvəlində işlənən söz
İbrahim (ə) — “xalqlar atası” İbrahim (Avraam) peyğəmbərin adı (*dini*)
İbrani (ə) — qədim yəhudi dili; yəhudi
İbrət (ə) — nümunə; öyüd, nəsihət; heyrət, təəccüb
İbrətamiz (əf) — ibrət verən, ibrət götürməli
İbtal (ə) — ləğvetmə, puç etmə, aradan qaldırma
İbtidai (ə) — ən əvvəl olan, başlanğıca aid; ilk, başlanğıc
İcad (ə) — yaratma, vücuda gətirmə, meydana yeni bir şey çıxarma

- İcarə** (ə) — haqq müqabilində bir şeydən müvəqqəti istifadə etmə; bir şeyi müvəqqəti istifadəyə vermə; kirayəyə vermə; kirayəyə götürmə
- İcarədar** (əf) — icarəyə götürən
- İcazə** (ə) — izn, rüsxət
- İcbar** (ə) — bir işi zorla gördürmə; məcbur etmə; felin növlərindən biri (*qram.*)
- İcbari** (ə) — güclə, zorla, məcburi
- İclas** (ə) — toplantı, oturma
- İcma** (ə) — eyni millətdən və ya təriqətdən olan adamlar; bir neçə kənd və ya obadan ibarət dairə
- İcmal** (ə) — xülasə, məzmun; qısa məlumat
- İcra** (ə) — yerinə yetirmə, həyata keçirmə; ifa etmə
- İctihad** (ə) — çalışma, səy etmə; ruhaniliyin ən yüksək dərəcəsinə çatma, müctəhidlik
- İctimai** (ə) — cəmiyyətə mənsub olan, xalqla əlaqədar olan
- İdarə** (ə) — rəhbərlik etmə, ictimai və ya dövlət işlərinə rəhbərlik edən orqan; kontor; üsul, quruluş
- İdbar** (ə) — bədbəxtlik, fəlakət; çirkin, göyçək olmayan
- İddət** (ə) — boşandıqdan və ya əri öldükdən sonra qadının (şəriətə əsasən) gözlədiyi müddət
- İddia** (ə) — bir işə qalxma; tələb, istək, dilək; lovğalıq, mənəmlilik, təşəxxüs
- İdxal** (ə) — daxil etmə
- İdman** (ə) — bir işi təkrar görmə
- İdrak** (ə) — anlayış, dərk etmə, başa düşmə, ağılı kəsmə
- İdris** (ə) — çalışqan; İdris (Yenox) peyğəmbərin adı (*dini*)
- İfa** (ə) — yerinə yetirmə, icra etmə
- İfadə** (ə) — anlatma, söyləmə, bəyan
- İffət** (ə) — həya, utancaqlıq; namus
- İflas** (ə) — sınıq çıxma, müflis olma, borcunu ödəyə bilməmə

- İflic** (ə) — bədənin müəyyən bir üzvinin quruyub normal fəaliyyətdən qalması
- İfrat** (ə) — bolluq, çoxluq, artıqlıq, israf, həddən artıq
- İfraz** (ə) — ayırma, ayrılma; bölüşdürmə, fərqləndirmə
- İfrit** (ə) — qorxunc təsəvvür edilən əfsanəvi məxluq, əcinnə, div
- İfritə** (ə) — *məc.* ara qarışdıran, çirkin, fitnəkar qadın (qarı)
- İfşa** (ə) — aşkar etmə, sirri açma, hər kəsə bildirmə
- İftixar** (ə) — fəxr etmə, öyünmə
- İftira** (ə) — böhtan, böhtan atma
- İğfal** (ə) — aldatma, qəflətə sövq etmə, qafil etmə
- İğtişaş** (ə) — qarışıqlıq, çaxnaşma, həyəcan
- İhanət** (ə) — təhqir, etinasızlıq, saymamaq
- İxbar** (ə) — bildirmə, xəbər vermə, xəbərdar etmə
- İxlas** (ə) — sədaqət, vəfalılıq, qəlbən hörmət bəsləmə
- İxrac** (ə) — sıxışdırma, çıxarma, qovma
- İxtilaf** (ə) — düz gəlməmə, uyuşmama; zidd olma, əks olma
- İxtilal** (ə) — qarışıqlıq, pozğunluq; inqilab
- İxtira** (ə) — icad etmə, düzəltmə; icad
- İxtisar** (ə) — qısaltma, gödəltmə
- İxtisas** (ə) — sənət, peşə
- İxtiyar** (ə) — seçim, üstünlük vermə
- İkrah** (ə) — iyrənmə, nifrət etmə
- İkram** (ə) — hörmət etmə, əzizləmə, təzim
- İkramiyyə** (ə) — hədiyyə; mükafat (pulla)
- İqamət** (ə) — bir yerdə yaşama, sakin olma
- İqamətgah** (əf) — daimi yaşayış yeri; rezidensiya
- İqbal** (ə) — bəxt, xoşbəxtlik, yaxşı tale
- İqlim** (ə) — ab-hava, klimat
- İqna** (ə) — təmin etmə; inandırma
- İqrar** (ə) — etiraf etmə, boynuna alma

- İqta** (ə) — bağışlanmış və ya icarəyə verilmiş sahə, əkin yeri; malikanə
- İqtibas** (ə) — mövzu və ifadəni başqalarından alma, götürmə
- İqtidar** (ə) — güc, ixtiyar, qüdrət, qüvvət
- İqtisad** (ə) — qənaət; təsərrüfatı idarə etmə; cəmiyyətin təsərrüfat quruluşu
- İqtisadi** (ə) — qənaətə məxsus; təsərrüfatla bağlı olma, təsərrüfata aid olma
- İqtisadiyyat** (ə) — ölkənin iqtisadi quruluşu; təsərrüfatdan bəhs edən elm, iqtisad elmi; iqtisadi sözünün **cəmi**
- İlac** (ə) — dava-dərman etmə, sağaltma, müalicə
- İlahə** (ə) — qadın cinsindən olan büt
- İlahi¹** (ə) — Allaha aid, Tanrıya aid; yerdə olmayan
- İlahi²** (ə) — Allah, Tanrı; gözəgörünməz fəvqəladə qüvvə
- İlahiyyat** (ə) — din elmləri, dini elmlər
- İlhaq** (ə) — qatma, birləşmə, qovuşma, qoşulma
- İlham** (ə) — ruh yüksəkliyi, təb, ruhlanma
- İllət** (ə) — xəstəlik; nöqsan, qüsür, eyib; səbəb
- İllyun** (ə) — möminlərin etiqadına görə, göylərin ən üst qatında müqəddəs bir məqam, **məc.** Cənnət
- İltibas** (ə) — dolaşılıq, qarışıq olma, aydın olmama
- İltifat** (ə) — xeyirxahlıq, yaxşılıq etmə; əl tutma
- İltihab** (ə) — hov çəkmə, şişmə (xəstəlik)
- İltimas** (ə) — diləmə, yalvarma, təkidlə xahiş etmə
- İltizam** (ə) — özünə lazım bilmə, öhdəsinə götürmə, öhdəçilik; fel forması (*qram.*)
- İlyas** (ə) — Tanrı gücü; peyğəmbərin adı
- İmalə** (ə) — süni olaraq düzbağırsağa maye daxil etmə; həmin əməliyyatı aparmaq üçün alət

- İmam** (ə) — məzhəb və ya təriqətə başçılıq edən şəxs: Əli və onun nəslindən olan 11 şəxsin hər biri; pişnamaz, **cəmi:** əimmə
- İmamət** (ə) — imamlıq, imam vəzifəsi
- İman** (ə) — bir işə xüsusi fikir vermə, çox diqqət yetirmə
- İman** (ə) — inam, etiqad
- İmarət** (ə) — böyük bina, çoxmərtəbəli ev
- İmdad** (ə) — kömək, yardım; arxa
- İmkan** (ə) — mümkün olma; qüdrət və bacarıq daxilində ola bilən; varlıq, dünyada olanlar
- İmla** (ə) — söyləyib başqasına yazdırma; bu üsulla yazılan yazı
- İmran** (ə) — həyat, firavanlıq; Musa peyğəmbərin atasının adı; İsa peyğəmbərin anası Məryəmin atasının adı (*dini*)
- İmsak** (ə) — çəkinmə, pəhriz etmə, oruc tutma (*dini*), xəsislik, simiclik
- İmtahan** (ə) — sınaq, təcrübə; yoxlama, tədqiqat
- İmtina** (ə) — boyun qaçırma, qəbul etməmə, öhdəsinə götürməmə
- İmtiyaz** (ə) — hüquq, ixtiyar; fərqlənmə, başqalarından seçilmə
- İmtizac** (ə) — qaynayıb qarışma, üns tutma; kimyəvi birləşmə; aşqar
- İmza** (ə) — qol; qol çəkmə
- İnabət** (ə) — tövbə etmə; mürşidə (sufilərin başçısı) müraciətlə təriqətə daxil olma (*dini*)
- İnad** (ə) — səbat, mətanət; qayğı
- İnadkar** (əf) — inadcıl, tərs
- İnam** (ə) — etibarlıq
- İnarə** (ə) — nurlandırma; işıqlandırma
- İnayət** (ə) — kömək, yaxşılıq, mərhəmət
- İncil** (ə) — xristianların dini kitabı

- İnhitat** (ə) — düşkünlük, tənəzzül, aşağı enmə
- İnkâr** (ə) — danma; rədd etmə
- İnkir-minkir** (ə) — bax: nəkir-münkər
- İnkisar** (ə) — qırılma, sınma, parça-parça olma (qab və s.)
- İnkişaf** (ə) — açılma, aşkar olma, meydana çıxma
- İnqilab** (ə) — dəyişmə, başqa şəkllə girmə, çevriliş
- İnnab** (ə) — qırmızı qabıqlı, bərk çəyirdəkli, xırda, şirin meyvə; həmin meyvənin ağacı
- İnnabı** (ə) — tünd qırmızı
- İnsaf** (ə) — vicdanın qəbul etdiyi hərəkət
- İnsan** (ə) — adam
- İnsaniyyət** (ə) — insanlıq, insana yaraşan sifətlər, xeyirxahlıq
- İnşa** (ə) — yaratma, tikmə; yazı gözəlliyi (məzmunca); təlimdə yazı növü
- İnşad** (ə) — dinləyicilərin qarşısında şeir oxumaq
- İnşallah** (ə) — Allah istəsə, Allah qoysa
- İntəha** (ə) — nəhayət, son, axır
- İntibah** (ə) — qəflətdən oyanma, ayılma
- İntihar** (ə) — özünü öldürmə
- İntiqal** (ə) — yerini dəyişmə, keçmə, nəql olunma
- İntiqam** (ə) — qisas, əvəz, öc
- İntişar** (ə) — yayılma, dağılma; nəşr olunma
- İntizam** (ə) — nizam, qayda, səliqə; qayda-qanun, nizam-intizam
- İntizar** (ə) — gözləmə, müntəzir olma, nigaran qalma
- İnzibat** (ə) — nizam-intizam, qanun-qaydaya riayət etmə
- İrad** (ə) — gətirmə, götürmə; nöqsan, səhv; söyləmə, danışma, demə
- İradə** (ə) — arzu, ixtiyar, əzm
- İrəm** (ə) — Şəddadın əmri ilə salınmış, Yəməndə olduğu göstərilən Cənnətə bənzər bağ (*əfs.*)

- İrfan** (ə) — bilik; elm və düşüncədən hasil olan yetkinlik, ariflik
- İrq** (ə) — kök, əsil; qan damarı; nəsil, cins; **cəmi**: üruq
- İrs** (ə) — ölən adam və ya qohumlardan qalan mülkə, mala və s. yiyələnmə; miras; nəsil-dən-nəslə keçən maddi və mənəvi dəyərlər
- İrşad** (ə) — doğru yol göstərmə, öyüd vermə
- İrtica** (ə) — hər cür yeniliyi, tərəqqini boğmağa çalışan qara qüvvə; əks-müqavimət; təsirə cavab vermə
- İrtifa** (ə) — yüksəlmə; ucalıq, hündürlük
- İrtişa** (ə) — rüşvətxorluq
- İsa** (ə) — Tanrı mərhəməti; peyğəmbərin adı
- İsaq** (ə) — gülmə; İbrahim peyğəmbərin oğlunun (İsaak) adı
- İsar** (ə) — bağışlama, bəxşiş; bəyənmə, seçmə
- İsəvi** (ə) — xaçpərəst, xristian
- İsfənd** (f) — İran şəmsi təqviminin 12-ci ayı
- İshal** (ə) — qarın işləməsi
- İslah** (ə) — yaxşılaşdırma, düzəltmə
- İslahat** (ə) — islah sözünün **cəmi**
- İslam** (ə) — itaətkarlıq, sədaqət (Allaha); müsəlman; sağlam, müntəzəm
- İslamiyyət** (ə) — müsəlmanlıq
- İsm, isim** (ə) — ad; əşyanın adını bildirən nitq hissəsi (*qram.*)
- İsmayıl** (ə) — “Tanrı eşidir”; İbrahim peyğəmbərin oğlunun adı (*dini*)
- İsmət** (ə) — namus, şərəf, əxlaq təmizliyi, abır-həya
- İsnad** (ə) — danışıqı sənədlərlə doğrultma, sənədlərə əsaslanma, aid etmə: təqsirləndirmə

- İsnaəşəri** (ə) — Məhəmməddən sonra 12 imamın (Əli və nəslinin) naib olmasına etiqad edən müsəlman, şiə (məzhəb)
- İsraf** (ə) — lazımsız yerə və ehtiyac olmadan artıq mal, pul və s. sərf etmə
- İsrafil** (ə) — döyüşkən, mübariz; məhşər gününün xəbərini gətirəcək mələk (*dini*)
- İsrail** (ə) — Tanrının qulu – Əzrail; Yaqub (İakov) peyğəmbərin ləqəbi (*dini*)
- İsrar** (ə) — təkid; dönməzlik, əzm, sözünün üstündə möhkəm durma
- İstedad** (ə) — qabiliyyət, bacarıq
- İstefa** (ə) — vəzifədən əl çəkmə, kənar olma
- İstehkam** (ə) — müdafiə qalası, səngər, sədd, divar
- İstehlak** (ə) — sərf etmə, işlətmə; ödəmə, vermə; amortizasiya
- İstehsal** (ə) — hasil etmə, düzəltmə; hazırlama
- İstehsalat** (ə) — istehsal sözünün **cəmi**; istehsal müəssisələri
- İstehza** (ə) — ələ salma, lağa qoyma, rişxənd
- İstibdad** (ə) — zülmkarlıq, mütləqiyyət, əsarət
- İstifadə** (ə) — faydalanma, qazanma; öyrənmə, biliyini, məlumatını artırma
- İstiğfar** (ə) — Allahdan günahlarının bağışlanmasını istəmək, tövbə etmə (*dini*)
- İstixarə** (ə) — təsbeh və ya kitabla fala baxma
- İstiqamət** (ə) — doğruluq, düzlük; hərəkət yolu, cəhət
- İstiqbal** (ə) — gələcək zaman; qarşılama, pişvaz etmə
- İstiqlal, istiqlaliyyət** (ə) — müstəqillik, azadlıq, asılı olmamaq
- İstiqrar** (ə) — qərar tutma; sabit olma; yerləşmə; sakin olma

- İstila** (ə) — ələ keçirmə, fəth etmə, alma, işğal
- İstinad** (ə) — əsaslanma, arxalanma, söykənmə; mənbə göstərmə
- İstintaq** (ə) — dindirmə, məsələni öyrənmək məqsədilə əlaqədar şəxsi danışdırma
- İstirahət** (ə) — dincəlmə, rahatlıq, dinclik
- İstismar** (ə) — səmərə əldə etmə, istifadə etmə; başqasının əməyindən qazanc götürmə
- İstisna** (ə) — müstəsnaıq
- İşa** (ə) — axşam; axşam ibadəti (*dini*)
- İşar** (ə) — yazıb bildirmə; xəbərdarlıq məktubu
- İşarə(t)** (ə) — əlamət, nişan; qaş-gözlə, əllə, barmaqla göstərmə
- İşğəncə** (ə) — müqəssirlərə müxtəlif üsul və vasitələrlə verilən ağır əzab və əziyyət
- İşğal** (ə) — zorla başqasının ərazisini tutma, alma
- İştaha** (ə) — yemək istəmə; iştaha; arzu, istək
- İştibah** (ə) — şübhələnmə; şübhə; yanlışma
- İştirak** (ə) — şəriklik, birlik; ortaqlıq, ortaq olma; bir işə qarışma, birlikdə olma
- İşvə** (ə) — naz, qəmzə
- İtaət** (ə) — tabe olma, mütilik
- İtaətkar** (əf) — itaət edən, tabe olan; müti
- İtfaiyyə** (ə) — yangınsöndürən dəstə
- İthaf** (ə) — töhfə vermə, sovqat vermə; həsr etmə, təqdim etmə
- İttifaq** (ə) — sözü bir etmə; birləşmə, birlik
- İttihad** (ə) — birlik, birləşmə
- İttiham** (ə) — təqsirləndirmə, müttəhim etmə
- İyzəd** (ə) — Tanrı, Allah
- İzafi** (ə) — əlavə, artıq, əlavə edilən, artırılan
- İzah** (ə) — açıq, aydın, ətraflı surətdə anlatma

İzahat (ə) — izah sözünün **cəmi**; ətraflı şərh

İzdiham (ə) — çoxluq (adam haqqında) basabas, yığın, dəstə, camaat

İzdivac (ə) — evlənmə, kəbin kəsdirmə; cütləşmə

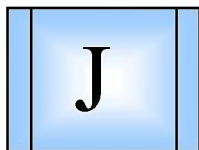
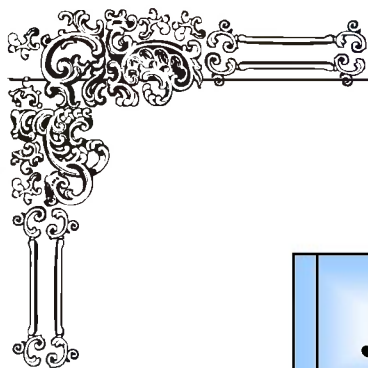
İzhar (ə) — aşkara çıxarma, bildirmə, zahir etmə

İzn (ə) — icazə, rüsxət

İztirab (ə) — narahatlıq, həyəcan

İzzət (ə) — əzizlik, şərəf, ehtiram

Jaj (ə) — dəvətikanı; hədyan, çərən-pərən

Jalə (f) — şəh, şəbnəm

Jasmin (ə) — yasəmən (çiçək)

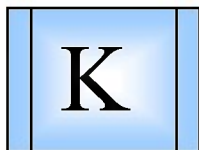
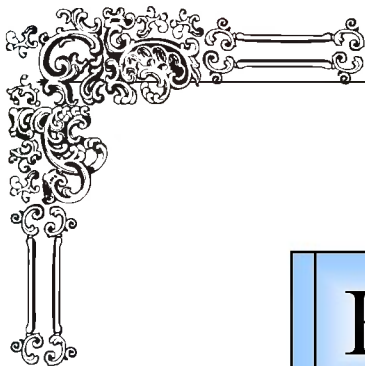
Jəng (f) — pas; yağış damlası; qırışıq (dəridə)

Jəngar (f) — göy daş, zəy, cəngər

Julidə (f) — dağınıq, qarmaqarışıq, pərişan

Julidəmu (f) — saçı dağınıq, zülfü pərişan

- Kabab, kəbab** (ə) — qovrulmuş, qızardılmış (ət)
Kabin (ə) — kəbin, boşandıqda və ya əri öldükdə qadına verilən pul və ya mal (şəriətə görə); bax: kəbin
Kabus (ə) — qarabasma, qorxunc rəya
Kafi (ə) — bəs edən, kifayət edən
Kafir (ə) — dinsiz, Allaha inanmayan, mömin olmayan
Kaftar (f) — ölümləri qəbirdən eşib çıxararaq yeyən yırtıcı heyvan; gərəşən; qoca dişi qoyun; qoca, çirkin (*adam*)
Kafur (ə) — xüsusi bitkidən (kafur ağacından) hasil edilən gözəl qoxulu, ağ rəngli maddə; *məc.* ağ

Kafur əlinə dəstələmiş ənbərin kəmənd.
(Füzuli)

- Kağız (f) — məktub, namə; kağız
Kahin (ə) — gələcəkdən xəbər verən, falçı; münəccim
Kainat (ə) — bütün varlıqlar, təbiət, aləm
Kam¹ (ə) — istək, murad, arzu edilən hal və ya şey
Kam² (ə) — ağız boşluğunun üst hissəsi, damaq; ağız

Qurtar məni *kami*-əjdəhadan.
(Məsihi)

- Kamal (ə) — tamamlıq, yetkinlik, nöqsansızlıq; ağıl, qabiliyyət; bilik, mükəmməllik
- Kaman (f) — yay (silah), qövs, kaman
- Kamandar (f) — ox atan, kamanla, ox-yayla silahlanmış adam; oxatan, oxçu
- Kamil (ə) — tam; nöqsansız, yetkin, təkmilləşmiş, elm və mərifət sahibi
- Kamran (əf) — kam alan; xoşbəxt həyat sürən, bəxtəvər; qüdrətli, iqtidarlı
- Kan (f) — mədən (filiz mədəni)
- Kankan (f) — quyuqazan, quyuçu
- Kanun¹ (ə) — od qabı, manqal; soba; *məc.* iltihab mərkəzi (*tibdə*)
- Kanun² (ə) — ay adı // kanuni-*əvvəl* — süryani təqviminin birinci ayı (dekabr); kanuni-sani — ikinci ayı (yanvar)
- Kar¹ (f) — iş, məşğələ, əməl; peşə; sənət; təsir
- Kar² (f) — qulağı eşitməyən
- Kargah (f) — iş yeri, sex; emalatxana; müəssisə
- Kargüzar** (f) — işgüzar; idarə katibi
- Karxana (f) — iş görülən bina, fabrik, zavod
- Karrar (ə) — ildırım sürətli, coşqun
- Karvan (f) — nəqliyyat heyvanları qatarı, qafilə
- Karvansara(y) (f) — karvanın dayanıb gecələməsi üçün yer
- Kasa (ə) — xörək yeyilən çini qab, kasa
- Kasad (ə) — alverdə durğunluq, müştərisizlik, malın qiymətdən düşməsi, satılmaması
- Kasib** (ə) — fəqir
- Kasib (ə) — kəsb edən, qazanan;
- Kasid (ə) — durğun vəziyyətdə olan (alver), müştərisi olmayan, satılmayan, işə getməyən (mal)

Şəha, şirin sözü'n qılır Misirdə bir zaman *kasid*...
(Həsənoğlu)

- Kaş** (f) — arzu bildirən bağlayıcı (*qram.*)
- Katib** (ə) — mirzə, yazıçı
- Kavus** (f) — “Şahnamə” qəhrəmanı, mifik İran padşahı
- Kazım** (ə) — qəzəbini udan, hirsinin qarşısını ala bilən
- Kef, keyf** (ə) — xoşlanma, həzz, şadlıq, sevinc; nəşə, az sərxoşluq; vəziyyət, ab-hava, məcaz
- Keyfiyyət** (ə) — necəlik, yaxşılıq və ya pislik; işin, hadisənin gedişi
- Keyhan** (f) — dünya, aləm, kainat
- Kəbə** (ə) — Məkkədə kub şəklində tikilmiş ibadətgah (əslə bütxana)
- Kəbəteyn¹** (ə) — Kəbə və Beytülmuqəddəs birgə adı
- Kəbəteyn²** (ə) — nərd oyununda qoşa zər; mərkəz
- Kəbin** (f) — nikah; başlıq; cehiz
- Kəbir** (ə) — böyük, ulu, iri; Allahın vəsfi
- Kəbutər** (f) — göyərçin
- Kəc** (f) — əyri, əyilmiş, tərs, yanlış, düzgün olmayan
- Kəcavə** (f) — sərnəşin oturmaq üçün qatır və ya dəvəyə çatılmış qapalı yer
- Kəcmüamilə** (əf) — alverdə əli düz olmayan, ticarətdə aldadan (*adam*)
- Kəcrəftar** (f) — rəftarı düz olmayan, qəlbi təmiz olmayan; əxlaqsız
- Kədər** (ə) — qəm, qüssə, iztirab, **cəmi**: əkdər
- Kəf** (ə) — köpük
- Kəfən** (ə) — ölünü sarımaq üçün bez və ya ağ

- Kəhkəşan** (f) — “saman çəkən”, göyün üzündə gecələr ağ yol şəklində görünən xırda ulduzlar; Hacılar yolu, süd yolu
- Kəhrəba** (f) — sarılıq (muncuq); sarı; kəhrəba
- Kəkil¹** (ə) — başın üst hissəsində qoyulan saç
- Kəkil²** (f) — zülf (saç), pipik
- Kəlam** (ə) — söz, danışmaq, ifadə; şeir
- Kələntər** (f) — başçı, böyük
- Kəlim** (ə) — müsahib, həmsöhbət
- Kəlimullah** (ə) — Musa peyğəmbərin ləqəbi (*dini*)
- Kəllə** (f) — baş, yuxarı təbəqə; üst, yuxarı; çoxbilmiş, bilikli
- Kəlləçarx** (f) — baş çarx (qurğunun ən yuxarı çarxı)
- Kəlmə** (ə) — söz // **Kəlməyi-şəhadət** — Allahın birliyinə və peyğəmbərin onun rəsulu olduğuna şəhadət verən sözlər
- Kəm** (f) — az, əskik
- Kəmənd** (f) — ucu ilməkli uzun ip (ovda heyvanı və döyüşdə adamları tutmaq üçün)
- Kəmər** (f) — dairəvi tağ
- Kəmfürsət** (fə) — macalı olmayan, vaxtı az olan; bax: kəmhövsələ
- Kəmhövsələ** (f) — hövsələsi dar; hövsələsiz
- Kəmin, kəminə** (f) — azacıq, cüzi; əhəmiyyətsiz (miqdar), aciz, minimum
- Kəmiyyət** (f) — miqdar, say; bir sözün tək və ya cəm olması, sayca fərqi
- Kənar** (f) — dəniz, göl və ya çay qırağı, sahil
- Kəniz** (f) — qulluqçu, bakirə qız, qız
- Kəramət** (ə) — səxavət, ürəyiaçıqlıq, ehsan; möcüzə
- Kərbəlayi** (ə) — Kərbəlanı (imam Hüseynin və oğlanlarının qətlə yetirildiyi yer) ziyarət etmiş adam

- Kərəm** (ə) — alicənablıq, qəlbi genişlik, mərhəmət, səxavət
- Kərim** (ə) — səxavətli, alicənab, mərhəmətli
- Kəs** (f) — nəfər, adam
- Kəsafət** (ə) — çirkinlik, natəmizlik; sıxlıq, ağırlıq, qəlizlik
- Kəsalət** (ə) — yorğunluq, əzginlik, süstlük
- Kəsib** (ə) — əldə etmə, qazanma
- Kəsif** (ə) — təmiz olmayan, çirkin; sıx, gur; şəffaf olmayan
- Kəsr** (ə) — parçalama, qırma; bir ədədin bir neçə hissəyə bölünməsi (*riyaz.*)
- Kəşf** (ə) — açma, gizli bir işi meydana çıxarma, mənasını tapma
- Kəşfiyyat** (ə) — kəşf sözünün cəmi; düşmənin olduğu yeri, qüvvəsini, yerləşməsini öyrənmə; tapılıb üzə çıxarılan şeylər
- Kəşkul** (ə) — hindqozu qabığından çanaq
- Kəşməkəş** (f) — çəkişmə, dalaşma; mübahisə
- Kəvakib** (ə) — ulduzlar, kövkəb sözünün cəmi
- Kibar** (ə) — böyüklər, ulular; əyan, aristokrat
- Kibr** (ə) — lovğalıq, dikbaşlıq, məğrur olma; böyüklük; dəbdəbə
- Kibrit** (ə) — kükürd; od yandırmaq üçün vəsait
- Kibriya** (ə) — Allahın böyüklüyü (*dini*)
- Kifayət** (ə) — təminat, özünü təmin edən; qabiliyyət, istedad
- Kilid** (f) — açar, qıfıl
- Kilim** (f) — xovsuz palaz növü
- Kimya** (ə) — maddələrin quruluşu haqqında elm
- Kimyagər** (əf) — kimya alimi; kimyaçı
- Kin** (ə) — ədavət, düşmənçilik
- Kinayə** (ə) — əks mənada, üstüörtülü deyilən söz
- Kinişt** (f) — atəşpərəstlərin məbədi, atəşgədə; kilsə

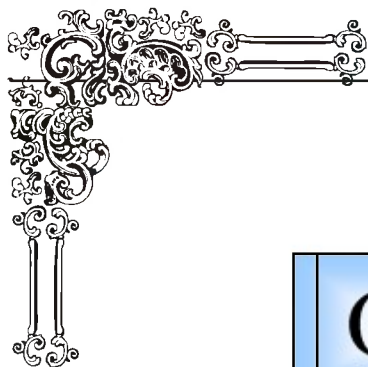

- Kirayə** (ə) — haqq müqabilində bir şeydən istifadə
hüququnun başqasına verilməsi
- Kirayənişin** (əf) — kirayə ilə ev tutan
- Kirə** (ə) — kirayə haqqı; bax: kirayə
- Kirişmə** (f) — naz, qəmzə; qaş-göz oynatma; süzgün baxış
- Kisə** (f) — iri torba; cib
- Kiş** (f) — din, etiqad; adət, vərdiş
- Kişmiş** (f) — tumsuz xırda dənəli üzüm qurusu
- Kişvər** (f) — ölkə, məmləkət
- Kitab** (ə) — müəyyən bir mətn yazılmış, ən azı 48 səhifə
olan cildlənmiş əsər
- Kitabdar** (əf) — kitabxanaçı, kitab saxlayan
- Kitabə** (ə) — yazılı lövhələr; lövhə üzərindəki yazı
- Kitabşünas** (əf) — biblioqraf
- Köhnə** (ə) — köhnəlmiş, əski
- Kövkəb** (ə) — ulduz, **cəmi**: kəvakib
- Kövsər** (ə) — mövhum çeşmə, bulaq (behiştdə)
- Kuffar** (ə) — kafirlər, dinsizlər, allahsızlar
- Kufi** (ə) — Kufəyə mənsub olan // **xətti**-kufi — qədim ərəb
yazısı
- Kun-fə-yəkun** (ə) — aləm, kainat
- Kuzə** (f) — bardaq, səhəng
- Kübra** (ə) — çox böyük
- Küdurət** (ə) — bax: kədər
- Küfr** (ə) — dinsizlik, allahsızlıq, Allahı, peyğəmbəri söymə
- Küfriyyat** (ə) — ateist məzmunlu şeirlər
- Küftə** (ə) — əllə girdələnmiş qiymət
- Külbə** (f) — çır-çırpıdan qayrılmış koma; daxma
- Külfət** (f) — ailə, oğul-uşaq; arvad, əyal, həyat yoldaşı;
zəhmət, məşəqqət, əbəs çalışma
- Küll** (ə) — bütöv, hissələrin məcmusu, hamı
- Küllən** (ə) — hamılıqla, bütünlüklə, tamamilə

- Külli** (ə) — çoxlu, toplu; mükəmməl, tamam
- Külliyyat** (ə) — müəyyən səliqə ilə toplanmış klassik şeirlər məcmuəsi, divan
- Künc** (f) — bucaq, guşə
- Kündə** (f) — kəsərdən düşmüş, korş, küt
- Kündür** (ə) — bax: buxur
- Kürə**¹ (ə) — yumru, yuvarlaq, şar; qlobus; vilayət, ölkə
- Kürə**² (ə) — mədən ocağı, dəmirçi kürəsi; xörək və ya çörək bişirmək üçün pələqdən və ya dəmirdən qayrılmış kiçik ocaq
- Kürəvi** (ə) — kürə şəklində, yuvarlaq, yumru
- Kürsü** (ə) — bir neçə pilləli oturacaq; müəllim və ya natiqin oturduğu yer; taxt
- Küsuf** (ə) — günəşin tutulması
- Kütlə** (ə) — iri metal və s. parçası; yığın; əməkçi xalq, əhali

- Qabil¹ (ə) — Adəmin böyük oğlu (kiçik qardaşı Habili öldürüb) (*əfs.*)
- Qabil² (ə) — qəbul edən, alan; bacarıqlı, işbilən, istedadlı; mümkün olan, yarayan, bilən
- Qabilə** (ə) — mamaça, əbəci qadın
- Qabiliyyət** (ə) — bacarıq, istedad, mərifət, zəka
- Qadir (ə) — qüdrətli, bacarıqlı, qüvvət sahibi
- Qaf (ə) — mövhumi Simurq quşunun yaşadığı dağ; Prometeyin zəncirləndiyi dağ (*əfs.*)
- Qafa (ə) — baş, kəllə; boyun ardı, peysər
- Qafil (ə) — bixəbər, qəflətdə olan, sayıq olmayan
- Qafilə** (ə) — karvan, dəvə qatarı
- Qafiyə** (ə) — misraların sonunda (rədifdən əvvəl gələn) həməhəng sözlər
- Qafiyəpərdaz** (əf) — qafiyə düzən, şair; şeir maraqlısı, şeir tənqidçisi
- Qafur, qafar (ə) — bağışlayan, rəhmdil
- Qaib (ə) — görünməyən, gözdən itən
- Qail (ə) — söyləyən, deyən; etiraz etməyən, razı olan
- Qaimə (ə) — keçmişdə uzun kağız üzərində yazılan əmrnamə; satılan mal siyahısı; qılınc dəstəsi; həndəsədə düzbucaq

- Qalib (ə) — qələbə çalmış (*adam*)
- Qalibən (ə) — ehtimal ki, güman ki; çox zaman, çox vaxt; əksəriyyət, çoxu
- Qaliyə** (ə) — müşk ilə ənbərin qarışığı (tükə və qaşa sürtmək üçün), *məc.* qara
- Qamət** (ə) — boy, boy-buxun
- Qane (ə) — qənaət edən, kifayətlənən, çox istəməyən; razı qalan
- Qanun¹ (ə) — qayda; üsul, nizam, nizamnamə; məcəllə
- Qanun² (ə) — simli musiqi aləti
- Qanunpərəst** (əf) — qanuna tabe olan, qaydaya riayət edən
- Qara (ə) — qüdrətli, güclü, nəhəng; qara (*rəng*)
- Qare (ə) — oxuyan, qiraət edən, oxucu, **cəmi:** qürra
- Qarət** (ə) — talan, çapavul, yağma
- Qarun (ə) — dini kitablarda zikr olunan çox dövlətli bir şəxsin adı; *məc.* çox dövlətli, varlı (şəxs)
- Qasib (ə) — qəsb edən, zorla alan
- Qasid (ə) — məktub və s. gətirib aparan adam; elçi; yola çıxan, yola düşən
- Qasim, **qasım** (ə) — bölüşdürən, təqsim edən, bölən; Məhəmməd peyğəmbərin oğlunun adı
- Qaşiyə**¹ (ə) — çul, tərlik, örtük
- Qaşiyə**² (ə) — dini əsatirə görə qiyamətdə Cəhənnəmi udub od püskürən nəhəng əjdaha
- Qatar (ə) — qatar
- Qatil (ə) — qətl edən, öldürən
- Qayə** (ə) — məqsəd, arzu, niyyət
- Qayət** (ə) — son, nəhayət, nəticə; son dərəcə, nəhayət dərəcədə, **cəmi:** qayat
- Qazi¹ (ə) — şəriət hakimi; baş ruhani
- Qazi² (ə) — dini müharibədə döyüşən, cihad edən

- Qeyb (ə) — hazırda olmama, göz önündə olmama; gözle görünməyən ruhani aləm
- Qeyd (ə) — bağlama, bənd, zəncir; bir məsələ haqqında qısa və konkret yazı, **cəmi:** quyud; zərf (*qram.*)
- Qeyr (ə) — özgə, başqa, qeyri; deyil, olmayan, qeyri-**mümkün** — mümkün olmayan, mümkün deyil...
- Qeyri (ə) — vətənin, xalqın, müqəddəs bir şeyin təəssübünü çəkmə, onun şərəfini qoruma, heysiyyətini qoruma; namus, təmiz ad
- Qeys (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin məsləkdaşının adı
- Qeysər** (ə) — Roma, Bizans və Osmanlı imperatorlarının titulu, padşah, imperator (qeysəri-Rum); Sezar
- Qeyz (ə) — acıq, hirs, qəzəb
- Qəbahət** (ə) — nöqsan, pis hərəkət, kobud rəftar; çirkin iş və əməl
- Qəbalə** (ə) — müqavilə, bağlaşma, mülkə yiyəlik sənədi
- Qəbih** (ə) — çirkin, eybəcər, pis
- Qəbir** (ə) — məzar, gor
- Qəbiz** (ə) — qarnı bağlama, qarnı işləməmə
- Qəbul** (ə) — verilən, göndərilən şeyi alma; təşkilata, partiyaya və s. daxil olma
- Qəbz** (ə) — alma, tutma, çıxarma, qəbul etmə; pul və ya şeyin qəbul edilməsinə dair verilən sənəd, kağız
- Qəbzə** (ə) — dəstək, qulp (silahlarda); ovuc, tutum
- Qədd** (ə) — boy, qamət
- Qəddar** (ə) — zülm edən, mərhəmətsiz; xain
- Qəddarə** (ə) — ikiəgzəl qılınc
- Qəddi-qamət** (ə) — boy-buxun
- Qədəh** (ə) — cam, piyalə
- Qədəm** (ə) — addım, ayaq basma
- Qədər** (ə) — tale, qismət, bəxt; qəzavü-qəpər

Qədər büküb belimi, eyləyib kəman, ölürəm.
(Natəvan)

- Qədim** (ə) — uzaq keçmişə aid olan; köhnə, köhnədən qalma
- Qədir** (ə) — qüdrətli, qüvvətli, əzəmətli (Allah haqqında); göl, dəryaça
- Qədr, qədir** (ə) — qiymət, dəyər; etibar, şərəf; miqdar, kəmiyyət
- Qəfəs** (f) — quş və heyvan saxlamaq üçün nazik millərdən və s. düzəldilmiş hücrə
- Qəffar** (ə) — günahları bağışlayan, əfv edən (dini); *məc.* Allah
- Qəflət** (ə) — qafillik, xəbərsizlik, qafil olma
- Qəflətən** (ə) — qəfildən, gözlənilmədən
- Qəhqəhə** (ə) — ucadan gülmə
- Qəhr** (ə) — acıq, kədər; zorlama, icbari bir iş gördürmə; məhv etmə
- Qəhrəman** (f) — sərkərdə; qazanmış
- Qəhvə** (ə) — boyaqotukimilər fəslindən həmişəyaşıl ağac və kol cinsi; həmin ağacın girdə meyvəsi; həmin dənələrin ovuntusu; ondan dəmlənən içki
- Qəlb** (ə) — ürək, könül, **cəmi:** qulub
- Qələbə** (ə) — qalib gəlmə, üstün gəlmə, zəfər
- Qələm** (ə) — qamış; qamışdan düzəldilən yazı aləti; düz kəsilmiş zərif çubuq
- Qələndər** (f) — dərviş, laqeyd adam; fəqir, yoxsul
- Qələt** (ə) — səhv, yanlış, nöqsan
- Qələtgir** (əf) — səhv tutan, korrektor, müsəhhih
- Qələvi** (ə) — aşındırıcı kimyəvi maddə
- Qəliz** (ə) — çətin oxunan, çətin başa düşülən; çətin
- Qəllab** (ə) — qəlp pul kəsən, fırıldaqçı, qəlp işlər görə

Qəllaş (ə) — ömrünü meyhanada keçirən, kefcil, xərabəti

Rindi-qəllaşəm, məqamim guşeyi-meyxanədir...
(Nəsimi)

Qəltan (ə) — bulanan, batan

Qəm (ə) — qüssə, kədər

Qəmbər (ə) — bax: qənbər

Qəmdidə (əf) — qəm görmüş, dərdə, qüssəyə düşər olmuş

Qəmər (ə) — Ay (göy cismi)

Qəmərən (ə) — günəş və ay

Qəməri (ə) — Aya aid, Aya mənsub

Qəməriyyə (ə) — ayla hesablanan təqvim növü

Qəmgin (əf) — qəmli, kədərli, qüssəli

Qəmxar (əf) — dərdə şərik olan, təsəlli verən; *məc.* sevgili

Qəmmaz (ə) — sözgəzdirən, xəbərçi, qeybətçi,
araqarışdırən, aravuran

Qəmzə (ə) — göz qırpma, gözlə işarə etmə; naz, işvə; nazlı
baxış, işvəli baxış

Qənaət (ə) — bir şeylə kifayətlənib artıq istəməmə;
səmərəli işlətmə, israf etməmə

Qənaətbəxş (əf) — kifayət dərəcədə olan

Qənaətkar (əf) — qənaətlə işlədən (*adam*)

Qənbər (ə) — xırda, yumru və bərk daş; çay daşı; xəlifə
Əliyə sədaqətlə qulluq edən adam; torağay

Qənd (ə) — şəkər qamışından və ya çuğundurundan alınan
şirin maddə; şəkər

Qəndab (əf) — şərbət, qənd şərbəti

Qənddan (əf) — qəndqabı

Qəndil (ə) — çilçıraq, lüstr

Qəni (ə) — dövlətli, varlı, zəngin, sərvət sahibi

- Qənim** (ə) — oğru, talançı, qənimət əldə edən, qarət edən; düşmən kəsilmə; rəqib; düşmən
- Qənimət** (ə) — müharibədə düşməndən alınan hər şey; gözlənilmədən ələ keçən şey
- Qərar** (ə) — durma, əylənmə, dayanma, möhkəmlik, sarsılmazlıq; sərəncam, hökm
- Qəرداد** (əf) — müqavilə, bağlaşma; hökm, qərar
- Qərb** (ə) — şərqə əks olan cəhət; məğrib, günbatan tərəf
- Qərbiyyun** (ə) — Qərb ölkələri əhalisi; avropalılar
- Qərəz** (ə) — pis məqsəd, pis niyyət; gizli düşmənçilik, kin; sözün qıyası, xülasə
- Qərib** (ə) — vətənidən uzaqda yaşayan, qürbətdə olan; yad; kimsəsiz; yazıq; adətdənkənar; qəribə, təəccüblü
- Qəribə** (ə) — görünməmiş iş, eşidilməmiş hadisə; təəccüblü
- Qərinə** (ə) — əsrin üçdə biri; göstərici, əlamət
- Qərq** (ə) — suda batma, boğulma
- Qərn¹** (ə) — yüz illik zaman, əsr, dövr
- Qərn²** (ə) — buynuz
- Qəsabə** (ə) — qadınlara məxsus qədim baş geyimi
- Qəsb** (ə) — zorakılıq, güclə müsadirə etmə, zorla alma; tutma, işğal etmə
- Qəsbkar** (əf) — zorla alan; işğal edən; işğalçı
- Qəsd** (ə) — niyyət; yaralama, öldürmə
- Qəsdən** (ə) — bilə-bilə, bilərəkdən
- Qəsəbə** (ə) — şəhərdən kiçik, kənddən böyük yaşayış məntəqəsi
- Qəsəm** (ə) — and, yəmin, andiçmə
- Qəsiddə** (ə) — bir hadisəni və ya onun qəhrəmanını mədh edən mənzumə
- Qəsil** (ə) — yem; yetişməmiş biçilən taxıl
- Qəsir** (ə) — yüksək, bəzəkli bina, kəşk; saray

- Qəsri** (ə) — məcburi, könüllü olmayan, təzyiq altında
Qəssab (ə) — mal-qara kəsib ətini satan
Qəşş (ə) — özündən getmə, ürəyi keçmə
Qət (ə) — kəsmə; ayırma, üzmə; ayırd etmə
Qəti (ə) — mütləq surətdə; kəskin olaraq
Qətifə (ə) — çiməndən sonra qurulanmaq üçün iri dəsmal;
 ipək, yun və iplikdən toxunmuş tiftikli qumas
Qətl (ə) — öldürmə
Qətrə (ə) — damla, damcı
Qəyur (ə) — qeyrətli, qeyrət çəkən; fəal, çalışqan
Qəyyum (ə) — azyaşlı və ya xəstə şəxsə nəzarət edən
 adam; Allahın adlarından biri
Qəza (ə) — dini müharibə, cihad
Qəzal (ə) — ceyran, ahu
Qəzavat (ə) — dini müharibə
Qəzavü-qədər (ə) — insanın başına gələn hadisə
Qəzəb (ə) — acıq, hirs
Qəzəl (ə) — sevgi, məhəbbət tərənnüm edən, əruz vəznində
 yazılmış şeir
Qəzəlsəra (əf) — qəzəl yazan şair
Qəzənfər (ə) — aslan, şir; *məc.* qorxmaz, igid
Qəziyyə (ə) — çətin məsələ, müşkül iş, problem; qərar;
 hadisə, təsadüf
Qılman (ə) — Cənnətdə həmişə cavan yeniyetmələr (*dini*)
Qiblə (ə) — müsəlmanların namaz qılarkən üzlərini
 çevirdikləri cəhət, Məkkə tərəfi; cənub
Qibləgah (əf) — qiblə olan yer, Kəbə; *məc.* himayə edən,
 xeyrixah
Qiblənüma (əf) — qiblə tərəfini (cənubu) göstərən alət,
 kompas
Qibtə (ə) — birinə yamanlıq arzu etmədən həsəd aparma
Qida (ə) — yeyib-içmə, ərzaq

- Qilaf (ə) — silah qabı; qın
- Qintar (ə) — böyük tərəzi, qapan; təxminən 45 kiloqrama bərabər olan ağırlıq ölçüsü; çoxlu qızıl pul, məbləğ
- Qiraət** (ə) — oxu, dərş oxuma
- Qiraətxana** (əf) — oxu zalı
- Qiran (ə) — yaxınlıq; iki ulduzun bir-birinə yaxınlaşması (münəccimlərin fikrincə, bədbəxtlik və müsibət gətirən nəhs bir hadisədir)
- Qisas (ə) — intiqam, əvəzini çıxma
- Qisim, qism (ə) — hissə, pay; növ
- Qismən** (ə) — bir hissə, bir qisim; nisbətən
- Qismət** (ə) — tale, nəşib
- Qissə** (ə) — hekayə, nağıl, əhvalat
- Qitə** (ə) — parça, bölük; Yer kürəsinin beş quru hissəsindən biri; şeir parçası
- Qivam (ə) — dirək, dayaq, kömək
- Qiyabi (ə) — özü iştirak etməyən; özünün iştirakı olmadan
- Qiyafə, qiyafət** (ə) — surət, üz, xarici görünüş, sifət, sima
- Qiyam (ə) — ayağa durma, durma; üsyan; namazın ayaq üstə qılınan hissəsi
- Qiyamət** (ə) — ayağa qaldırma; dünyanın axırında İsrail zurnasını çalanda bütün ölüləri dirilib ayağa qalxması; məhşər; məhşər günü; çox yaxşı, lap yaxşı; *məc.* gurultu; səs-küy
- Qiyas (ə) — kömək, yardım; köməkçi, əl tutan
- Qiyasəddin** (ə) — dinin köməyi, dinin yardımı
- Qiyasi (ə) — bənzətmə, oxşayış; ümumi qaydaya tabe olma
- Qiyülü-qal** (ə) — dedi-qodu, hay-küy; mübahisə; qalmaqal
- Qiymət** (ə) — dəyər; əhəmiyyət, rol, etibar; şagird və tələbələrə verilən bal
- Qovğa** (f) — hay-küy, gurultu-partıltı; döyüş, vuruş, dava
- Qönçə** (f) — dəstə

- Qövl** (ə) — söz, danışmaq
Qövm (ə) — tayfa, xalq, millət, **cəmi:** əqvam
Qövs (ə) — kaman, yay; dairənin bir qismi // **qövs-i-qüzeh** — göy qurşağı
Qubad (f) — hökmranlıq edən, səltənət sürən
Qubar (ə) — toz; kədər, dərd

Su oynadı olan yerdə deyirlər bəs *qubar* olmaz?
 (Zakir)

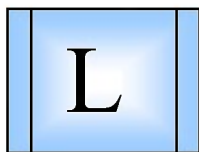
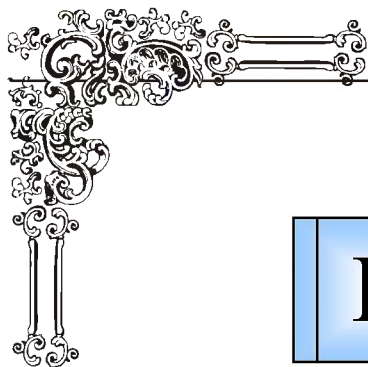
- Qul** (ə) — qulyabanı
Qulam (ə) — nökər, qul, kölə
Qullab (f) — çəngəl, qarmaq
Qumar (ə) — kart oyunu
Qumarbaz (əf) — qumar hərisi
Qumaş (ə) — qiymətli parça, arşın malı, **cəmi:** əqmişə
Qumru (ə) — göyərçin cinsindən quş
Qunduz (ə) — xəz dərilili gəmirici heyvan
Qur (ə) — dərinlik, dib; **məc.** dərin fikir; ətraflı düşünmə
Qurabiyə (ə) — kövrək qoğal
Qurban (fə) — qurban vermək; fədakarlıq
Qusay (ə) — uzaq; Məhəmməd peyğəmbərin əcdadı
Qübbə (ə) — günbəz, yarım dairə şəklində tağ
Qüdrət (ə) — qüvvət, güc, zor; ixtiyar
Qüds (ə) — müqəddəslik, təmizlik, paklıq
Qüdsiyyət (ə) — müqəddəslik aləmi, ruhaniyyət aləminə aid işlər (*dini*)
Qüfran (ə) — günahları bağışlanma, əfv edilmə, mərhəmət (*dini*)
Qüllə (ə) — təpə, zirvə; sütunvarı uca bina; uca çıxıntı
Qünnə (ə) — avazla oxuyarkən səsin burun boşluğunda dalğalanması

- Qürbət** (ə) — qərıblıq; qərıb ölkə, vətəndən uzaq yer
- Qüreyşi** (ə) — Qüreyş qəbiləsinə mənsub (Məkkə şəhərindədir)
- Qürə** (ə) — püşk, çöpatma
- Qürrə¹** (ə) — ərəb aylarının, qəməri ayların 1-ci gecəsi və günü (qürreyi-Şəban); aypara, hilal
- Qürrə²** (ə) — lovğa, dikbaş, məğrur; arxayın
- Qürrə³** (ə) — atın alnında olan ağ ləkə, qaşqa; naxış, şəbəkə
- Qürub** (ə) — günəşin batması
- Qürun** (ə) — qərinələr, dövrlər
- Qürur** (ə) — lovğalıq, dikbaşlıq, təkəbbür
- Qüsl** (ə) — çimmə, yuyunma
- Qüssə** (ə) — qəm, kədər, dərd
- Qüsur** (ə) — əskiklik, nöqsan; eyib; günah, təqsir
- Qüvvə(t)** (ə) — güc, zor; bacarıq, istedad; hiss, duyğu
- Qütb** (ə) — baş, uc, ox, mehvər; müqəddəs

- La (ə) — isim və fellərin əvvəlinə artırılmaqla inkar mənasını bildirir
- Labüd** (əf) — çarəsiz, məcbur; istər-istəmər; mütləq, hökmən
- Lacivərd** (ə) — abı (mavi) rəngli qiymətli daş, lazur
- Lacivərdi** (ə) — lacivərd rəngli, abı, tünd mavi
- Ladan (ə) — xoş iyli, buxur
- Laəlac** (f) — çarəsiz, əlacsız, sağalmaz
- Laf (f) — laqqıltı, boş danışma, faydasız söhbət
- Laxta (ə) — laxta
- Lakin (ə) — ancaq, amma
- Laqeyd (ə) — qeydsiz, qayğısız
- Lal (f) — danışa bilməyən
- Lalə** (f) — qırmızı rəngli gül
- Laləgun** (f) — lalə rəngli, qırmızı
- Lalərüx** (f) — lalə yanaqlı, gözəl, göyçək
- Laləzar** (f) — laləsi çox olan çəmən
- Laməkan** (ə) — yeri-yurdu olmayan (Allah)
- Laməzhəb** (ə) — dinsiz, allahsız, ateist
- Lamis (ə) — əl dəyən, toxunan
- Lamisə** (ə) — toxunmaqla, əl vurmaqla hiss etmə, duyma
- Lamiyyə** (ə) — “l” rədifli şeir (qəsideyi-lamiyyə)

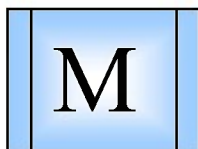
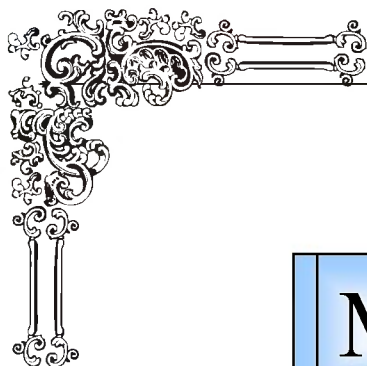
- Laşərik** (ə) — şəriki, bərabəri olmayan; yeganə (Allah haqqında)
- Layihə** (ə) — təsəvvür; görüləcək işin qabaqcadan planlaşdırılması
- Layiq** (ə) — ləyaqətli, bacarıqlı, dəyərli
- Lazım** (ə) — zəruri olan şey, gərəkli iş, tədbir
- Lehim** (ə) — metalları yapışdırmaqda işlədilən qalay
- Leş** (ə) — ölü heyvan, cəmdək; iylənmiş, murdar şey
- Leyk** (ə) — lakin, amma, ancaq
- Leyli, Leyla** (ə) — gecəyə mənsub, gecə olan (şəxs adı)
- Ləb** (f) — dodaq; kənar, qıraq, sahil (ləbi-dərya, ləbi-hovz)
- Ləbaləb** (f) — kənarına qədər dolu; dopdolu
- Ləbbeyk** (ə) — buyurun, hazırım, gəldim
- Ləc** (ə) — tərslik, inad; narazılıq; hirs, acıq
- Ləffü nəşr** (ə) — hərfən: bükmək və yaymaq; birinci misralarda ifadə edilmiş fikrin son misralarda tamamlanması (klassik şeirdə)
- Ləfz** (ə) — söz, kəlmə, ifadə
- Ləfzən** (ə) — sözün zahiri şəkli etibarilə; hərfən
- Ləğv** (ə) — aradan qaldırma, yox etmə, pozma
- Ləhcə** (ə) — dil, danışmaq; dialekt; danışmaq üsulu, ifadə tərzini
- Ləqəb** (ə) — ayama; ikinci ad
- Ləl** (f) — yaqut, rubin; al qırmızı
- Ləmə** (ə) — parıltı, işıq, şəfəq
- Ləmyəlid** (ə) — doğmamış, doğmamışdır
- Ləmyuləd** (ə) — doğulmamış, doğulmamışdır
- Ləng** (f) — axsaq, şikəst; yubanma, dayanma; hərəkətsiz, ağır
- Ləngər** (f) — lövbər; taraz (müvazinət saxlamaq üçün alət)
- Lərzə** (f) — titrəmə; titrətmə
- Ləşkər** (ə) — ordu, qoşun; əsgər
- Lət** (ə) — zərbə; zərər, ziyan; parça, hissə

- Lətafət** (ə) — incəlik, zəriflik, xoşluq, gözəllik; yumşaqılıq
- Lətif** (ə) — incə, zərif, xoş, gözəl
- Lətifə** (ə) — gülməli söhbət, hekayə, məzhəkə; ad
- Ləvazimat** (ə) — yaşamaq üçün lazım olan şeylərin məcmusu; ləvazim sözünün **cəmi**
- Ləvənd** (ə) — özbaşına; əyyaş; əxlaqca pozğun
- Ləyaqət** (ə) — layiq olma, layiqlik
- Ləziz** (ə) — şirin, ləzzət verən
- Ləzzət** (ə) — ağızla duyulan keyfiyyət, dad, tam; gözəl keyfiyyət, yaxşı cəhət; həzz
- Libas** (ə) — geyim, paltar, (kostyum); **cəmi**: əlbisə
- Liqa** (ə) — üz, sima; görüş, görüşmə
- Lillah** (ə) — Allah üçün, Tanrı üçün
- Loğman** (ə) — əfsanəvi həkimin adı; alim həkim, çox bilikli adam
- Loxma** (ə) — birdəfəyə ağıza qoyulan xörək, çörək və s.; parça, hissə, tikə
- Lövə** (ə) — üzərində iri xətlə yazı olan səhifə, divara asılan yazılı kağız, taxta, mərmər və s.
- Lüğət** (ə) — dil; hər dildə olan sözlərin hər biri; kəlmə söz; bir dilə aid sıra ilə düzölmüş sözləri özündə əks etdirən kitab
- Lühud** (ə) — ölü basdırmaq üçün qazılan quyru
- Lütf** (ə) — xeyirxahlıq, mərhəmət, yaxşılıq
- Lütfən** (ə) — xoşluqla, mehribanlıqla; zəhmət olmasa; lütfkarcasına
- Lütfkar** (əf) — yaxşılıq edən
- Lüzum** (ə) — lazım olma, işə yarama; ehtiyac, hacət

- Maaş** (ə) — həyat; yaşayış; əməkhaqqı
Mabəd (ə) — sonra, dalınca; ardı
Macal (ə) — qüvvə, iqtidar; imkan, fürsət
Macərə (ə) — vaqeə, sərgüzəşt, hadisə; kələk
Madam (ə) — buna görə (ki), bu səbəbə görə (ki); nə qədər, indi, hələ
Maddə (ə) — materiya; fəsil, bənd, **cəmi**: məvəd
Maddi (ə) — mənəvi olmayan; cismani
Maddiyyat (ə) — maddilik, materializm
Madər (f) — ana
Mafiha (ə) — onda mövcud olan, ona aid olan; **dünyavü** mafiha — dünya və onda mövcud olanlar
Mah, məh (f) — ay
Mahir (ə) — bacarıqlı, qabiliyyətli, əlindən iş gələn, usta
Mahiyyət (ə) — bir şeyin nədən ibarət olduğu; əsl həqiqət
Mahizər (f) — qızıl ay
Mahlıc (fə) — təmizlənmiş, atılmış (pambıq)
Mahliqa (əf) — ay üzlü, göyçək, gözəl
Mahmud (ə) — şöhrətləndirilmiş; tərifə layiq
Mahparə (f) — bax: Mehparə
Mahrux (f) — ay üzlü, gözəl, göyçək
Mahtab (f) — ay işığı, aydınlıq

- Mail (ə) — meyli olan; əyilən, meyl edən; əyri; düşkün, mübtəla; üfqi və şaquli arasındakı vəziyyətdə olan
- Mais (ə) — böhtançı, fitnəkar, aravuran
- Maqsud (ə) — arzu, istək, niyyət; çoxdan gözlənilən, arzu edilən
- Mal¹ (ə) — var-dövlət, sərvət
- Mal² (ə) — ev heyvanı
- Maldar (əf) — ev heyvanı saxlayan; heyvanı olan
- Malik (ə) — yiyə, sahib
- Malikanə** (ə) — mülkədara məxsus ərazi, mülk
- Maliki (ə) — Əbu Abdullah Malikin başçısı olduğu təriqət və onun tərəfdarları
- Maliyyə (ə) — vergi, gömrük
- Mancanaq (ə) — ağır daşlar atan müharibə aləti (qədimdə)
- Mane (ə) — çətinlik yaradan, sədd çəkən, əngəl olan
- Manəə (ə) — əngəl, sədd
- Mar (f) — ilan
- Maraq (ə) — öyrənmək həvəsi, maraq
- Marut (ə) — dünyəvi bir qadına bəslədikləri sevgiyə görə Cənnətdən qovulmuş iki mələkdən biri (bax: Harut)
- Maşallah (ə) — Allahın istədiyi kimi; afərin, əhsən
- Matah (ə) — lazımsız şey, matah
- Matəm** (ə) — ölü üçün ağlayıb məclis qurma; yas, hüzn
- Matəmgah** (əf) — matəm yeri, yas məhəlli
- Mavi (ə) — su rəngində; suya aid olan
- Maye (ə) — axan, tökülən; sulu
- Mayıl (ə) — meyl edən, meyl göstərən, meyilli
- Meh (f) — səhərlər əsən xəfif yel
- Mehdi (ə) — Allahın hərəkət etdirdiyi, Allahın yol göstərdiyi (*dini*)
- Mehman (f) — qonaq
- Mehmandar (f) — qonaqpərəst, qonaqsevən, qonaqcıl

- Mehparə** (f) — aya bənzər, ayın bir parçası
- Mehr¹** (f) — sevgi, məhəbbət
- Mehr²** (f) — günəş
- Mehrab** (f) — məscidin qibləni göstərən oyuq yeri
- Mehri** (f) — günəşli; xeyirxah
- Mehriban** (f) — sevən, rəhmli, xoşxasiyyət; əziz
- Məhtər** (f) — atlara qulluq edən; tövlə başçısı
- Memar** (ə) — tikinti mühəndisi, arxitektör
- Memati** (ə) — bax: məmati
- Merac** (ə) — yüksəklik, Məhəmməd peyğəmbərin göyə getməsi və Allahla danışması
- Mey** (f) — şərab, çaxır
- Meyar** (ə) — çəki və saflıq dərəcəsini göstərən ölçü; əsas əlamət
- Meydan** (f) — açıqlıq, düz yer, bir neçə küçə arasındakı sahə
- Meyxana** (f) — mey və başqa içkilər satılan və içilən yer; Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatında şeir formalarından biri
- Meyxoş** (f) — turşla şirin arasında olan; turşaşirin
- Meyit** (ə) — ölü, ölmüş (*adam*), **cəmi**: mövta
- Meyil** (ə) — əyilmə; arzu, istək
- Meymun** (ə) — meymun; uğurlu, xoşbəxt
- Meyvə** (f) — bəhər, bar
- Məal** (ə) — məna, məfhum
- Məazullah** (ə) — Allah, sən saxla, Allah eləməsin
- Məbada** (f) — olmaya, çəkin
- Məbəd** (ə) — ibadət yeri, ibadətə məxsus bina
- Məbləğ** (ə) — pulun miqdarı, qədəri
- Məbrur** (ə) — günahı bağışlanmış; mömin; vəfat etmiş, mərhum (*dini*)
- Məbud** (ə) — ibadət olunan, Allah, büt və s.

- Məcaz** (ə) — həqiqi mənada yox, təmsil yolu ilə işlənən söz və ya ifadə
- Məcəzi** (ə) — məcaz yolu ilə, məcazi olaraq
- Məcbur** (ə) — güclə vadar edilmiş, icbar olunmuş
- Məcəllə** (ə) — kitab, məcmuə, məhkəmə qanunları kitabı
- Məchul** (ə) — bilinməyən, naməlum, tanınmayan, kəşf olunmamış
- Məcid** (ə) — şərəfli, şanlı, şövkətli
- Məclis** (ə) — yığıncaq, cəmiyyət; parlament, **cəmi**: məcalis
- Məclisi-şura** (ə) — şura məclisi; parlament
- Məcməyi** (ə) — sini
- Məcmu** (ə) — cəm olunmuş, toplanmış, yığılmış, yekun
- Məcmuə** (ə) — cəm edilmiş, toplanıb birləşdirilmiş; jurnal
- Məcmuən** (ə) — bütünlüklə, hamı bir yerdə
- Məcnun** (ə) — dəli, divanə; *məc.* qızğın məhəbbətdən ağılı itirmiş
- Məcra** (ə) — çayın yatağı, axdığı yer
- Məcun** (ə) — pasta; qəndlə meyvə şirəsindən hazırlanmış şirniyyat
- Mədaxil** (ə) — daxil olunacaq, gətiriləcək; gəlirlər; qazanc
- Məddah** (ə) — tərif edən, mədh edən, öyən (şeir ilə)
- Mədə** (ə) — mədə
- Mədəd** (ə) — yardım, kömək
- Mədən** (ə) — bulaq, mənbə; filiz; faydalı qazıntı yatağı
- Mədəni** (ə) — tərbiyəli; tibbi; mədəniyyətli; oturaq, köçəri olmayan, təhsilli, elmlı
- Mədəniyyət** (ə) — cəmiyyətin əldə etdiyi nailiyyətlərin məcmusu; savadlılıq, elmlilik, bilikli olma
- Mədh** (ə) — tərif, öymə (şeyrlə)
- Mədhiyyə** (ə) — tərif məzmunlu şeir, qəsidə
- Mədhə** (ə) — mədh, öymə, tərif; tərif məzmunlu şeir, qəsidə

- Mədinə** (ə) — şəhər; Məhəmməd peyğəmbərin şəhəri
- Mədrəsə** (ə) — ilahiyyat öyrədilən sxolastik ali məktəb
- Məəttəl** (ə) — çaşbaş qalmış, nə edəcəyini bilməyən; mat-məəttəl; boş qalmış, işsiz
- Məfhum** (ə) — anlaşılan, anlaşılmış, dərk olunmuş; anlayış
- Məfkurə** (ə) — məslək, ideologiya; qayə, ideya
- Məfluc** (ə) — iflic olmuş, iflic vurmuş
- Məftun** (ə) — aşıq, vurğun; heyran
- Məgər** (f) — şayəd, bəlkə
- Məğfur** (ə) — günahları bağışlanmış; vəfat etmiş (*dini*)
- Məğlub** (ə) — tabe edilmiş, basılmış
- Məğlul** (ə) — buxovlanmış, zəncirlənmiş
- Məğrib** (ə) — günbatan, qərb
- Məğrur** (ə) — dikbaş, lovğa, qürurlü
- Məğşuş** (ə) — təmiz olmayan, qarışdırılmış, alt-üst edilmiş; qəlp, saxta
- Məğz** (ə) — beyin; iç, ləpə; cövhər
- Məharət** (ə) — bacarıq, ustalıq
- Məhbəs** (ə) — dustaq evi, həbsxana
- Məhbub, məhbubə** (ə) — sevilən, sevgili, istəkli, dost
- Məhbus** (ə) — həbsə alınmış adam, dustaq
- Məhcub** (ə) — utanan, utancaq, həyalı
- Məhdud** (ə) — hədd qoyulmuş; geniş olmayan; *məc.* irəliyə getməyən, inkişaf etməyən
- Məhəbbət** (ə) — eşq, lütfkarlıq
- Məhəl** (ə) — yer, məkan, məqam // **məhəllə** — yaşayış məntəqələrinin bölgüsü
- Məhəlli** (ə) — yerli, müəyyən bir məhələ məxsus
- Məhəmməd** (ə) — mədh edilən, şöhrətli; Allahın elçisi, sonuncu peyğəmbərin adı
- Məhəmmədi** (ə) — Məhəmməd peyğəmbərin ardıcılıarı

- Məhərrəm** (ə) — müqəddəs, qadağan olunmuş, toxunulmaz; ərəb qəməri təqviminin birinci ayı; Kərbəla hadisələri olan ay; müsəlman ayı
- Məhkum** (ə) — hökm altında olan, cinayəti və cəzası müəyyən edilmiş, itaət altına alınmış
- Məhlul** (ə) — həll edilmiş, əridilmiş; müxtəlif tərkibli maye (kimyada)
- Məhrəm** (ə) — yaxın qohum; sirdaş; evlənməsinə yol verilməyən yaxın qohum
- Məhrəmanə** (ə) — ümuma aid olmayan, gizli
- Məhrum** (ə) — arzusuna çatmayan; nəsibsiz, payı, hissəsi olmayan
- Məhrumiyət** (ə) — məhrumluq, nəsibsizlik
- Məhsul** (ə) — hasil olan, meydana gələn
- Məhşər** (ə) — qiyamət günü insanların toplanacağı məhəl, yer (*dini*), *məc.* çaxnaşma
- Məhz** (ə) — saf, xalis, sadə
- Məxaric** (ə) — xərclər; çıxış yerləri
- Məxfi** (ə) — gizli, aşkar olmayan
- Məxluq** (ə) — yaradılmış, xəlq olmuş; xalq
- Məxluqat** (ə) — məxluq sözünün **cəmi**; bütün yaradılmışlar; insanlar və heyvanlar
- Məxrəc** (ə) — çıxış yeri; tələffüz orqanları, artikulyasiya
- Məxsus** (fə) — xüsusən, seçilmiş
- Məişət** (ə) — yaşayış, yaşama; dolanacaq
- Məkan** (ə) — yer, məhəl, məqam
- Məkr** (ə) — hiylə, kələk, birlilik
- Məktəb** (ə) — tədris müəssisəsi
- Məktub** (ə) — yazılı, yazılmış; yazılmış kağız; namə
- Məqalə** (ə) — kiçik həcmli elmi və ya publisistik əsər
- Məqam** (ə) — yer, məkan
- Məqbərə** (ə) — qəbiristanlıq, məzaristan

- Məqbul** (ə) — qəşəng, xoş, gözəl, yapışıqlı; qəbul edilmiş, bəyənilmiş
- Məqfur** (ə) — rica edilmiş, çağırılmış
- Məqsəd** (ə) — istək, arzu, niyyət, məram, qəsd
- Məqtə** (ə) — kəsilən yer; qəzəlin son beyti
- Mələhət** (ə) — gözəllik, incəlik, qəşənglik
- Məlaikə** (ə) — mələklər
- Məlal, məlalət** (ə) — sıxıntı, darıxma, kədərlənmə
- Məlamət** (ə) — tənə, başa qaxma, qaxınc
- Mələk** (ə) — pəri, mələk; Allahın yaxın xidmətçisi; həlim, nəcib
- Mələkut** (ə) — hökmdarlıq, sultanlıq; mələklər və ruhlar aləmi (*dini*)
- Mələm** (ə) — əlamət, nişan, işarət, signal
- Mələs** (ə) — qarışıq cinsli, metis (heyvan)
- Məlhəmə** (ə) — çox tələfat verilən qanlı müharibə
- Məlik** (ə) — hökmdar, padşah, kral
- Məlikə** (ə) — şah arvadı; qadın padşah
- Məlul¹** (ə) — şikəst, əlil, xəstə
- Məlul²** (ə) — təngə gəlmiş, bezmiş, incik (*adam*)
- Məlum** (ə) — bilinmiş, bəlli, öyrənilmiş; aydın
- Məlun** (ə) — lənətə gəlmiş, lənətlənmiş
- Məmati** (ə) — ölümə aid, ölümlə əlaqədar olan
- Məmləkət** (ə) — ölkə, ərazi, qitə
- Məmlük** (ə) — birinin mülk və ya malı olan; xüsusi mülkiyyəti olan şəxs; kölə, qul
- Məmnun** (ə) — razı qalan, minnətdar; şad, sevincli
- Məmnuniyyət** (ə) — razılıq, minnətdar olma; sevinc, şadlıq
- Məmulat** (ə) — istehsal edilmiş, qayrılmış, düzəldilmiş əşyalar
- Məmur** (ə) — əmr üzrə bir işə təyin olunan, qulluqçu, icra edən

- Məna** (ə) — anlayış, məfhum, məzmun, əhəmiyyət, mahiyyət, fikir, düşüncə, əsl, xülasə, məğz
- Mənafe** (ə) — bax: mənfəət
- Mənam** (ə) — yuxu, rəya; yataq
- Mənbə** (ə) — qaynaq, bulaq, çeşmə; qaynaq, mənbə
- Məndil** (ə) — yaylıq, kiçik dəsmal; salfet
- Mənən** (ə) — məna etibarilə, məzmunca; düşüncə etibarilə
- Mənəvi** (ə) — mənaya aid olan; maddi olmayan; əxlaqi fikri
- Mənfəət** (ə) — xeyir, qazanc; fayda
- Mənfəz** (ə) — nüfuz edilən yer; bir şeyin içərisinə açılan dəlik, ağız
- Mənfi** (ə) — inkar edilən; müsbət olmayan; qovulmuş, sürgün edilmiş
- Mənfur** (ə) — nifrətə layiq, nifrətlənmiş, iyrənc, çirkin
- Məni** (f) — mənəmlilik, qürur, lovğalılıq
- Mənqut, mənqutə** (ə) — nöqtəli, nöqtəsi olan hərf (ərəb əlifbasında)
- Mənsəb** (ə) — yüksək vəzifə, böyük məqam; bir çayın dənizə və s. töküldüyü yer; çay ağız
- Mənsəbpərəst** (əf) — vəzifəpərəst
- Mənsüb** (ə) — bir şəxsə və ya əşyaya aid olan; qoyulmuş, təyin olunmuş
- Mənsubiyət** (ə) — aid olma, münasibət, nisbət
- Mənsux** (ə) — pozulmuş, ləğv olunmuş, batil edilmiş
- Mənsur**¹ (ə) — səpilmiş, saçılmış, dağınıq, pərakəndə; nəsr, proza
- Mənsur**² (ə) — kömək olunmuş; qələbə çalmış; üstün
- Mənşə** (ə) — törənən yer, zahir olduğu yer; əsil, əsas, kök; başlanğıc, əvvəl
- Məntəqə** (ə) — Yer kürəsinin iqlimə görə bölündüyü zonalardan hər biri, zolaq, qurşaq, kəmə; rayon, dairə

- Məntiq** (ə) — söz, danışiq, dil; sözlər və ya cümlələr arasında düzgün rabitə; təfəkkür qanunlarından bəhs edən elm
- Məntiqi** (ə) — məntiqə mənsub; məntiq qaydalarına uyğun olan
- Mənzər, mənzərə** (ə) — görünüş, görünən yer; surət
- Mənzil** (ə) — düşərgə, durma yeri, dayanacaq yeri; iki dayanacaq arasındakı məsafə; otaq, ev; faza, mərhələ
- Mənzum** (ə) — nizama salınmış, tərtib olunmuş; şeirlə ifadə olunan
- Mənzumə** (ə) — şeir
- Mənzur** (ə) — baxılan, nəzərdə tutulan, məqsəd; ümid
- Mərahim** (ə) — mərhəmət sözünün **cəmi**; mərhəmətlər
- Məram** (ə) — arzu, məqsəd, niyyət
- Məramnamə** (əf) — proqram
- Mərasim** (ə) — qayda, ənənə, adət üzrə təntənəli surətdə icra edilən iş (toy mərasimi və s.)
- Mərcan** (ə) — mirvari, inci, koral
- Mərd** (f) — kişi; ər; adam; sözübütöv, qoçaq, əliaçıq adam
- Mərdanə** (f) — kişiyyə məxsus və layiq; mərdcəsinə
- Mərđi** (f) — kişilik, ərlik
- Mərdimazar** (f) — xalqa əziyyət verən, camaatı incidən
- Mərkə** (f) — dava meydanı, döyüş, dava; qələbəlik, izdiham; kampaniya; küçə artistlərinin tamaşa göstərdiyi yer; qalmaqal, vur-həşir
- Məraz** (ə) — xəstəlik, azar, naxoşluq
- Mərhəba** (ə) — xoş gəldin; salam; əhsən, afərin
- Mərhələ** (ə) — keçid; dərəcə, pillə; ayrıca dövr; mənzil, duracaq; dünya
- Mərhəm** (ə) — yaraya sürtülən dərman; təsəlli olacaq səbəb, şey
- Mərhəmət** (ə) — rəhm, şəfqət

- Mərhum, mərhumə** (ə) — rəhmətə getmiş, rəhmətlik, vəfat etmiş (kişi, qadın)
- Mərifət** (ə) — bilik, elm; hünər, məharət, ustalıq; tanışlıq
- Mərkəz** (ə) — dairənin orta nöqtəsi, orta; baş şəhər, paytaxt
- Mərkəziyyət** (ə) — mərkəzə tabe olma; yerlərdə şöbələri olan yuxarı dövlət idarəsi; mərkəzçilik
- Mərmi** (ə) — top gülləsi
- Mərrix** (ə) — Mars planeti
- Mərsiyə** (ə) — matəm şeiri; elegiya; qəbirüstü nitq; ölü üçün ağı deyib ağlama
- Mərtəbə** (ə) — qat, təbəqə; dəfə, kərə; vəzifə
- Məruf** (ə) — bilinən, tanınan; tanınmış, məşhur, şöhrətli
- Məruz** (ə) — bir şeyin qarşısında olan, sərilməmiş, sərgi halında olan; təqdim və ya ifadə olunmuş; adı zikr olunan (yazıda)
- Məruzə** (ə) — qabaqcadan hazırlanmış nitq, çıxış
- Məryəm** (ə) — İsa peyğəmbərin anasının adı
- Mərz** (f) — sərhəd, hüdud
- Mərziyyə** (ə) — xoş, qəşəng, məlahətli; Məhəmməd peyğəmbərin qızı Fatimənin vəsfi
- Məsafə** (ə) — ara, fasilə, uzaqlıq
- Məsamə** (ə) — dəridə olan incə dəlik; məsamə
- Məsərif** (ə) — sərf olunan pul, xərc
- Məscid** (ə) — müsəlman ibadətgahı; bax: cami
- Məsdər** (ə) — bir şeyin çıxdığı yer, mənbə; felin formalarından biri (*gram.*)
- Məsəl** (ə) — zərbi məsəl
- Məsələ** (ə) — məsələ
- Məsələn** (ə) — nümunə olaraq, misal kimi
- Məsh** (ə) — sıgallama, əl sürtmə; dəstəmaz alanda yaş əli başın ortasına və ayaqlara çəkmə (*dini*)

Məsxərə (ə) — ələ salma, lağa qoymaqla əylənmə, dolama;
təlxək

Məsih, Məsiha (ə) — İsa peyğəmbər (*dini*)

Məsihi (ə) — İsayə – xristianlığa aid olan

Məskən (ə) — sakin olunan yer, yaşayış yeri

Məskun (ə) — içində adam yaşayan (ev); əhalisi olan (*yer*)

Məsləhət (ə) — sülh, əsəyiş, əmin-amanlıq

Məslək (ə) — yol; əqidə, etiqad

Məsrəf (ə) — xərc

Məst¹ (f) — kefli, sərxoş

Məst² (f) — yüngül ev əyaqqabısı, məs

Məstan (f) — sərxoş olan, kefli

Məsud (ə) — uğurlu, xoşbəxt, bəxtəvər

Məsuliyyət (ə) — cavabdehlik

Məsum (ə) — suçsuz, günahsız; *məc.* körpə, uşaq; ağaclıq,
qoruq

Məşədi (f) — Məşhədi ziyarət etmiş adam (*dini*)

Məşəqqət (ə) — zəhmət, əziyyət, sıxıntı; çətin əmək

Məşğələ (ə) — iş, məşğuliyyət, dərs

Məşğul (ə) — işdə olma. Başı işə qarışma; dalğın, fikrə
dəlmış

Məşğuliyyət (ə) — məşğul olma, məşğulluq

Məşhəd (ə) — şəhid olunan yer; müqəddəs in şəhid olduğu
və basdırıldığı yer

Məşhədi (ə) — Məşhəddə İmam Rzanın məqbərəsini
ziyarət etmiş müsəlmana verilmiş ad

Məşhur (ə) — tanınmış, adı yayılmış

Məşq (ə) — məşğələ, təlim; özünü yoxlama; yazı nümunəsi

Məşriq (ə) — Şərq, günəş doğan tərəf, gündoğan

Məşru (ə) — şəriətə görə qanuni, icazə verilmiş

Məşrutə (ə) — konstitusiya; satılmamaq şərti ilə verilmiş
irs, mal-mülk

- Məşuq** (ə) — sevgili, sevilən, eşq yetirilən
- Məşuqə** (ə) — sevgili qız, sevilən qadın
- Məşum** (ə) — uğursuz, nəhs
- Məşvərət** (ə) — məsləhət yığıncağı
- Mətalib** (ə) — mətləblər
- Mətanət** (ə) — möhkəmlik, sağlamlıq, mətinlik, iradə
- Mətbu** (ə) — təbii, insanın təbiətinə uyğun, bəyənilən, fitri, anadangəlmə; basılmış, çap olunmuş
- Mətbuat** (ə) — çap olunmuş şeylər; qəzet, jurnal və s.
- Mətin** (ə) — davamlı, möhkəm
- Mətlə** (ə) — qəzəlin ilk beyti, birinci iki misrası
- Mətləb** (ə) — istənilən, tələb olunan şey; məqsəd, məsələ, qəziyyə; mövzu; əhvalat; nəticə
- Mətn** (ə) — kürək, dal, arxa; tekst
- Məvacib** (ə) — əmək haqqı, maaş
- Məyus** (ə) — ümidi kəsilmiş, ümitsiz; qəmli
- Məyusanə** (əf) — ümitsizcəsinə, məyus kimi
- Məzahir** (ə) — bax: məzhər
- Məzalim** (ə) — bax: məzləmə
- Məzar** (ə) — qəbir; ziyarət yeri
- Məzbəh** (ə) — qurban kəsilən yer, sallaqxana
- Məzə** (f) — dad, ləzzət; içki ilə yeyilən şey; çərəz; marağ
- Məzəmmət** (ə) — danlama, pisləmə
- Məzənnə** (ə) — rəy, güman; dəyər, qiymət
- Məzhəb** (ə) — dini məslək, təriqət
- Məzhəkə** (ə) — gülməli səhnə əsəri; komediya; gülməli söz və ya hərəkət
- Məzhər** (ə) — görünən, zahir olan (*yer*); canlanma, təcəssüm
- Məzirə** (ə) — üzr istəmə, üzr
- Məziyyət** (ə) — üstünlük; qədir-qiymət; əla keyfiyyət

- Məzləmə** (ə) — ədalətsizlik, zülm, haqsızlıq, inciklik,
cəmi: məzalim
- Məzlum, məzlumə** (ə) — zülm edilmiş; yazıq, fağır; fağır qadın
- Məzmun** (ə) — ərəb yazısında üstündə zəmmə işarəsi olan hərf; əlavə olunmuş, artırılmış
- Məzmun** (ə) — məna, anlam; yaxşı mənalı, incə söz
- Məzmur** (ə) — nəğmə; Zəbur dini kitabının surələri
- Məzun** (ə) — izn verilmiş, rüsxətlə getmiş; məktəbi bitirmiş; sərbəst
- Məzuniyyət** (ə) — iznli, rüsxət, qulluqdan, işdən tapşırıqla bir yerə getmə
- Miad** (ə) — qayıtma, qayıdış; qayıtma yeri və ya vaxtı
- Midhəd** (fə) — tərifli, ad qazanmış
- Mıx** (f) — böyük mismar; mıx
- Mixək** (f) — mixəkgülü
- Mixi** (f) — qədim fars əlifbası; mıx şəklində olan
- Miqdar** (ə) — qədər, kəmiyyət; qisim, hissə; qədir, qiymət
- Miqyas** (ə) — ölçü
- Mil** (ə) — iynə; gözə sürmə çəkmək üçün iynəvari alət; sütun
- Milad** (fə) — xristianlarda İsa peyğəmbərin anadan olması gününün bayramı (*dini*)
- Miladi** (fə) — İsa peyğəmbərin doğulduğu vaxtdan başlanan xristian təqvimi; bizim eraya aid olan
- Millət** (ə) — əhali, xalq; təriqət, məzhəb; cəmiyyət
- Millətpərəst** (əf) — öz millətini başqa millətlərdən üstün tutan adam; şovinst
- Milli** (ə) — millətə aid olan, millətlə bağlı olan
- Milliyyət** (ə) — millətə mənsub olma
- Mina** (f) — büllur, şişə; bəzək şeylərinin üstünə vurulan xüsusi sİRə

- Minarə (ə) — azan vermək üçün məscidlərin yanında və ya üstündə uçan qüllə; mayak
- Minbər (ə) — məsciddə mollaın, vaizin, xətibin və b. oturduğu hündür yer
- Minnət (ə) — özünü mənən borclu bilmə
- Minnətdar (əf) — təşəkkür edən, yaxşılığın bilən; minnətçi
- Minu (f) — Cənnət, behişt
- Minval (ə) — surət, tərzi, qayda; yol, üsul
- Mir (f) — əmir sözünün qısaltması, hökmdar; çox möhtərəm; seyid nəslindən olanların adlarının əvvəlinə artırılır
- Miras (f) — ölənlərdən qalan mal, mülk və s.
- Miri (f) — hökumətə, xəzinəyə aid olan
- Mirzə (f) — əmirin oğlu; cənab, knyaz; katib
- Misal (ə) — məsəl, nümunə
- Miskin (ə) — yoxsul, fağır, yazıq; bacarıqsız, aciz
- Misqal (ə) — 4,65 qram ağırlıq ölçüsü
- Mismar (ə) — kiçik mıx
- Misra (ə) — şeirin bir sətiri, yarım beyt; qapı tayı, qapı layı
- Mişar (ə) — onda bir (1/10)
- Miyan, miyanə (f) — ara, aralıq, orta
- Miz (f) — stol, masa
- Mizan (ə) — tərəzi; münasib ağırlıq; *məc.* ağıl, düşüncə, **cəmi:** məvazin
- Mizrab (ə) — simli musiqi alətlərini çalmaq üçün kiçik mediator
- Mizraq (ə) — uzun saplı, ucu iti dəmir nizə; cida
- Moizə (ə) — vəz etmə, minbərdən söylənilən nitq; öyüd, nəsihət
- Molla (ə) — ziyalılıq titulu, axunddan kiçik din xadimi; mollaxana müəllimi
- Mollaxana (əf) — molla məktəbi; ibtidai mədrəsə

- Möcüzə** (ə) — qeyri-adi şey, möcüzə
- Möhkəm** (ə) — sağlam, gümrah; mətin, qüvvətli; bərk
- Möhlət** (ə) — vaxt vermə
- Möhnət** (ə) — zəhmət, əziyyət; dərd, qəm, ələm; müsibət, bəla; əmək, iş
- Möhsün** (ə) — yaxşılıq edən; cəmərđ
- Möhtac** (ə) — ehtiyacı olan, yoxsul, kasıb
- Möhtəkir** (ə) — böyük qazancla mal alıb satan
- Möhtəməl** (ə) — ehtimal olunan, mümkün olan, fərz edilən, güman edilən; dözülmə
- Möhtərəm** (ə) — hörmətli
- Möhtəşəm** (ə) — həşəmətli, hörmətli, möhtərəm
- Möhür** (ə) — bir şeyi təsdiq etmək üçün sənəd, surğuc və s. üzərinə basılan rəsmi damğa
- Mömin** (ə) — dindar, Allaha ibadət edən (*dini*)
- Mötəbər** (ə) — etibarlı, inanılmış; sözü keçən; inandırıcı
- Mötədil** (ə) — orta, mülayim; azla kifayətlənən, aza qane olan
- Mötərizə** (ə) — yazıda işlədilən (), [] və ya { } qoşa durğu işarəsi
- Mövcud** (ə) — var olan, hazır olan
- Mövcudat** (ə) — bütün mövcud olanlar; bütün varlıqlar
- Mövhum** (ə) — xəyala gələn, xəyali
- Mövhumat** (ə) — mövhumi şeylərə inanan; mövhumatçı; ifrat dindar
- Mövqe** (ə) — yer, məhəl; məqam (qulluqda)
- Mövlə** (ə) — sahib, yiyə; cənab, ağa; köləlikdən azad olmuş qul; hami, havadar; bir işə qarışmağa haqqı olan adam
- Mövlənə, mövlana** (ə) — müsəlman alimlərinə, ilahiyyətçilərə verilən titullar; ali cənabları

- Mövlud** (ə) — körpə, yeni doğulmuş, uşaq; Məhəmməd peyğəmbərin anadan olduğu gün
- Mövsüm** (ə) — bir şeyin müəyyən vaxtı, xüsusi zaman; mövsüm; ilin fəslə
- Mövzu** (ə) — əsas məzmun; süjet, mətləb; uydurma, saxta
- Mucid** (ə) — yaradan, vücuda gətirən; icad edən
- Muğam** (ə) — ahəng, hava, muğam
- Muğamat** (ə) — muğamlar
- Muxtar** (ə) — seçilmiş; azad, müstəqil; ixtiyarı öz əlində olan
- Muxtariyyət** (ə) — ölkənin öz qanunları ilə idarə olunub, öz dövlət və hökumət orqanlarına malik olma hüququ; müstəqillik
- Mum** (f) — bal arılarının şan düzəltmək üçün istifadə etdikləri və ya ona oxşar bitki mənşəli maddə
- Mumiya** (ə) — müxtəlif vasitələrlə qurudulmuş meyit; mumiyalanmış meyit; sürtgü dərmanı; hər dərddin dərmanı (*əfs.*)
- Munirə** (ə) — işıqlı, parlaq, işıqsaçan
- Munis** (ə) — yaxın dost; istiqanlı; əhliləşdirilmiş heyvan
- Murad** (ə) — arzu olunan, istək; məqsəd, məram
- Murdar** (ə) — pak olmayan; pis, alçaq
- Murtaza** (ə) — seçilmiş nümayəndə; sevimli
- Musa** (ə) — peyğəmbər (Moisey)
- Musəvi** (ə) — Musa peyğəmbərin dininə inanan; yəhudi; İmam Museyi-Kazımının nəslindən olan
- Musiqar** (f) — dimdiyində dəliklər olub, yel əsdikdə musiqi səsi çıxaran əfsanəvi quş (*əfs.*)
- Musiqi** (ə) — musiqi
- Mustafa** (ə) — Allahın seçdiyi, Məhəmməd peyğəmbərin vəsfi
- Müalicə** (ə) — xəstəni sağaltmaq üçün tibbi tədbirlər

- Müamilə** (ə) — rəftar, hərəkət; alış-veriş; faizlə pul borc vermə
- Müasir** (ə) — çağdaş; zəmanəyə uyğun gələn adət, qayda, adam, şey və s.
- Müavin** (ə) — yardımçı, himayə, dayaq
- Müavinət** (ə) — kömək, yardım
- Müayinə** (ə) — gözdən keçirmə; yoxlama; baxma
- Mübadilə** (ə) — bir şeyin digər bir şeyə dəyişdirilməsi
- Mübahisə** (ə) — bəhs etmə, deyişmə
- Mübaligə** (ə) — böyütmə, şişirtmə, izahat
- Mübarək** (ə) — xeyir-dua verilmiş, xoşbəxt; xoşbəxtlik gətirən
- Mübariz** (ə) — çarpışan, döyüşən; mübahisəyə girişən
- Mübəşşir** (ə) — xoş xəbər çatdıran; muştuluqçu
- Mübtəda** (ə) — başlanğıc, baş; iki baş cümlə üzvündən birincisi (*qram.*)
- Mübtəla** (ə) — düçar, giriftar; aşıq, vurulmuş
- Mücadilə** (ə) — sözləşmə, çəkişmə, mübarizə
- Mücahid** (ə) — çalışan, səy edən; cihad edən; azadlıq uğrunda vuruşan
- Mücərrəd** (ə) — çılpaq, yalın, yalqız, tək; saf, xalis; müəyyən olmayan, xəyali, abstrakt
- Mücəssəmə** (ə) — heykəl, abidə; stereometriya (həndəsədə)
- Müdaxilə** (ə) — soxulma, əl qatma, qarışma; araya girmə
- Müdavim** (ə) — dinləyici, kursant; davam edən, bir yerə gedib-gələn
- Müddəa** (ə) — fikir, tezis; tələb, iddia
- Müdhis** (ə) — dəhşətli, qorxunc
- Müdrək** (ə) — dərrakəli
- Müəllif** (ə) — əsər yazmış; avtor
- Müəllim** (ə) — dərs verən, öyrədən
- Müəllimə** (ə) — qadın müəllim

- Müəmma** (ə) — mənası gizli olan və çətin anlaşılan söz, tapmaca; *məc.* anlaşılmaz; həlli çətin olan məsələ; sirr
- Müəssisə** (ə) — təsis edilmiş mərkəz, idarə, təşkilat və s.
- Müəyyən** (ə) — təyin edilmiş; müəyyənləşdirilmiş; aşkar edilmiş
- Müəzzin** (ə) — azan verən, azançı
- Müfəkkir** (ə) — düşünən, fikirləşən
- Müfəssəl** (ə) — təfsilatı ilə
- Müfəttiş** (ə) — təftiş edən, yoxlayan
- Müflis** (ə) — iflasa uğramış; pulsuz-parasız; kasıb; yazıq
- Müftə** (f) — havayı, pulsuz
- Müftəxor** (f) — havayı yeyən, işləməyib yeyən
- Müfti** (f) — hüquq məsələləri üzrə fitva verməyə ixtiyarı olan yüksək vəzifəli ruhani; sünnilərdə rəhbər ruhani
- Müğənni** (ə) — mahnı oxuyan; xanəndə; muğamat oxuyan
- Mühacir** (ə) — köçkün; 622-ci ildə Məkkədən Mədinəyə köçən Məhəmməd peyğəmbərin silahdaşları (*dini*)
- Mühacirət** (ə) — başqa ölkəyə köçmə
- Mühafiz** (ə) — qoruyucu, müdafiəçi, keşikçi
- Mühafizə** (ə) — qoruma
- Mühakimə** (ə) — məhkəmə prosesi; bir şeyi zehində götür-qoy etmə
- Müharibə** (ə) — dava, hərə, savaş
- Mühasib** (ə) — idarə və təşkilatın maliyyə-hesablama işlərini aparan mütəxəssis
- Mühasibat** (ə) — maliyyə-hesablama işləri; həmin işləri aparan şöbə
- Mühasirə** (ə) — əhatə etmə, dövrəyə alma; blokada
- Mühazirə** (ə) — hər hansı bir mövzunun auditoriya qarşısında şifahi şərh
- Mühəqqəq** (ə) — təhqiq olunmuş, doğru, düzgün

- Mühəndis** (ə) — həndəsə mütəxəssisi; texnikanın müəyyən bir sahəsi üzrə mütəxəssis
- Mühərrik** (ə) — işlədən, hərəkətə gətirən, oynadan, yerindən tərpədən; təhrik edən
- Mühit** (ə) — əhatə edən, hər şeyin əhatəsini alan; insan cəmiyyətinin yaşadığı təbii və ya ictimai şəraitin məcmusu; çevrə
- Mühsin** (ə) — xoşrəftar, nəzakətli; Məhəmməd peyğəmbərin nəvələrindən birinin adı
- Müxəlif** (ə) — zidd, əks, uyğun gəlməyən; klassik muğam
- Müxəlifət** (ə) — düz gəlməmə, zidd olma; hökumətin siyasətinə qarşı çıxma; müxəlifət partiyası və ya qrupu
- Müxbir** (ə) — xəbər gətirən, carçı; mətbuat vasitəsilə xəbər verən
- Müxəlləf** (ə) — ölən adamdan qalan mal, mülk, pul və s. irs, miras
- Müxəmməs** (ə) — beşlik, beşqatlı; beşbucaqlı (*riyaz.*); beşmisralı şeir
- Müxənnət** (ə) — namərd, etibarsız
- Müxəyyəl** (ə) — təsəvvür, xəyal
- Müxəyyəm** (ə) — çadır; çadır qurulan yer, düşərgə
- Müxtəlif** (ə) — qarışıq, müxtəlif
- Müxtəsər** (ə) — ixtisar edilmiş, qısaldılmış
- Müjdə** (f) — xoş xəbər
- Mükafat** (ə) — təltif; bəxşiş, hədiyyə; haqq, mزد; cəza
- Mükəlimə** (ə) — danışiq, söhbət, müsahibə, dialoq
- Mükəddər** (ə) — kədərli, qəmli, bulandırılmış, könlü bulanıq
- Mükəlləf** (ə) — bir vəzifəni və ya işi yerinə yetirməyə məcbur edilən; yetkinlik, həddi-buluğa çatmış; məsul, cavabdeh

- Mükəlləfiyyət** (ə) — bir vəzifəni və ya işi yerinə yetirməyə məcbur edilmə; dövləti vəzifə
- Mükərrəm** (ə) — möhtərəm, hörmətə layiq olan
- Müqabil** (ə) — qarşı, bir şeyin qarşısında olan; qarşılıq, əvəzində; üzbəüz
- Müqavilə** (ə) — bağlaşma, saziş
- Müqavimət** (ə) — zorakı hərəkətə qarşı durma; təsirə qarşı əks təsir (fizikada)
- Müqayisə** (ə) — ölçmə, ölçü; qarşılaşdırma, tutuşdurma
- Müqəddəm** (ə) — əvvəl, qabaq, qabaqkı; irəli sürülən; təklif olunan
- Müqəddərat** (ə) — tale, qismət
- Müqəddəs** (fə) — pak, halal
- Müqəddimə** (ə) — qabaq hissə; ön söz, giriş; preambula
- Müqəssir** (ə) — təqsirkar, suçlu
- Müqəvvə** (ə) — kartondan, şəkildən və s. düzəldilmiş kiçik heykəl
- Müqtədir** (ə) — qüdrətli, əzəmətli
- Mülahizə** (ə) — seyr etmə, baxma; hərtərəfli götür-qoy etmə; fikir, düşüncə
- Mülayim** (ə) — yumşaq, incə; uyğun, yararlı; layiq
- Mülk** (ə) — tarixən mövcud olmuş torpaq mükəlləfiyyəti forması; mülkiyyət, mal-mülk, malikanə
- Mülkədar** (əf) — mülk sahibi, torpaq sahibi
- Mülki** (ə) — dövlətə aid; qeyri-hərbi, qeyri-əsgəri
- Mülkiyyət** (ə) — mal-mülk; yiyəlik, sahiblik haqqı
- Mümkün** (ə) — ola bilən, mümkün
- Mümkünat** (ə) — mümkün ola bilən şeylər; maddi imkan, vəsait, pul
- Mümtaz** (ə) — seçilmiş, təmiz; görkəmli
- Münacat** (ə) — Allaha dua etmə; Allaha xitabən klassik şeir forması (*dini*); söhbət, müsahibə; gizli söhbət

- Münaqişə** (ə) — çəkişmə; mübahisə, bəhsləşmə
- Münasib** (ə) — uyğun, müvafiq; yararlı, layiq
- Münasibət** (ə) — uyğunluq, müvafiqlik; yarama; əlaqə, rabitə; vasitə
- Münbit** (ə) — göyərtili yer; göyərti bitən yer
- Mündəricat** (ə) — kitabın və s. içindəkilər
- Münəccim** (ə) — astroloq; astronom
- Münəvvər** (ə) — nurlandırılmış, işıqlı, parlaq
- Münəzzim** (ə) — astronom, ulduzlara görə taleyi müəyyən edən, astroloq
- Münir** (ə) — nurlu, işıqlı
- Münkər-nəkir** (ə) — bax: nəkir-münkər
- Münsif** (ə) — ədalət; ədalətli, insafılı, arbitr; jüri
- Müntəxəbat** (ə) — seçilmiş əsərlər toplusu; antologiya
- Müntəzəm** (ə) — sıralanmış, sıraya düzülmüş; bir qərarda olan; nizama salınmış
- Müntəzir** (ə) — gözləyən, intizar çəkən
- Müraciət** (ə) — baş çəkmə, xitab etmə; geri dönmə
- Mürdəşir** (f) — ölüyuyan, yuyucu
- Mürəbbə** (ə) — dördguşəli, dördkünc; hər bəndi dördmısralı olan şeir; kvadrat
- Mürəbbə** (ə) — şəkər şərbətində bişirilən meyvə və ya giləmeyvə
- Mürəbbi** (ə) — tərbiyəçi
- Mürəkkəb¹** (ə) — bir neçə ünsürdən ibarət olan; birləşmiş, tərkibə daxil olmuş; qurma
- Mürəkkəb²** (ə) — rəngli maye boya
- Mürəttib** (ə) — tərtib edən; mətbəədə hərflər yığan (*adam*)
- Mürid** (ə) — şagird; tərəfdar, ardıcıl; şeyx və ya mürşidin ardınca gedən adam
- Mürsəl** (ə) — elçi, müjdəçi
- Mürşid** (ə) — doğru yolu göstərən, müəllim; rəhbər

- Mürtəcə** (ə) — irticaçı
- Mürtəd** (ə) — dönük, məsləkindən dönmüş; islam dinindən çıxıb öz dininə qayıdan; yüngül söyüş
- Mürvət** (ə) — mərdlik, insana yaraşan sifət; mərhəmət, şəfqət
- Müsabiqə** (ə) — yarışma, qabaqlama, ötüb keçmə; konkurs
- Müsadirə** (ə) — bir şəxsin və ya təşkilatın mal-mülkünün əvəzsiz olaraq əlindən alınması; zəbt etmə
- Müsafir** (ə) — səyyah; qonaq
- Müsahib** (ə) — söhbətçi, həmsöhbət
- Müsahibə** (ə) — söhbət etmə
- Müsaidə** (ə) — yardım, köməklik; izn, icazə
- Müsavət** (ə) — bərabərlik, hüquq bərabərliyi; eynilik, tənlik; Azərbaycanda demokratik siyasi partiya
- Müsavi** (ə) — bərabər, bir-birindən fərqi olmayan
- Müsbət** (ə) — yaxşı, qəbul oluna bilən; etiraz doğurmayan; sıfırdan böyük (*riyaz.*)
- Müseyyib** (ə) — diqqətsiz, etinasız
- Müsəlləh** (ə) — silahlanmış, silahlı
- Müsəllim** (ə) — təslim edən
- Müsəlman** (ə) — islam dininə sitayiş edən, müsəlman
- Müsəmma** (ə) — adlandırılmış, ad verilmiş
- Müsəmmən** (ə) — səkkiz qatlı: səkkizbucaq: əruz vəznində yazılmış, hər bəndi səkkiz misradan ibarət olan şeir
- Müsibət** (ə) — bədbəxtlik, gözlənilməyən bəla, fəlakət
- Müslim** (ə) — müsəlman, Allaha iman gətirən
- Müslimə** (ə) — müsəlman qadın; islam tərəfdarı
- Müstəbid** (ə) — mütləq hakim olan; öz bildiyini edən, zülmkar
- Müstəcab** (ə) — qəbul cavabı alan, xahişi qəbul olunan
- Müstəqim** (ə) — doğru, düz, birbaşa
- Müstəməl** (ə) — işlənən, işlədilən; işlədilmiş

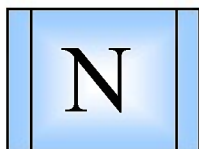
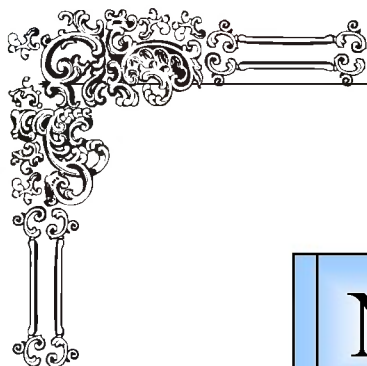

- Müstəntiq** (ə) — istintaq apararı; silistçi
- Müstəsna** (ə) — qaydadan xaric, sairələrindən fərqli, ümumə bənzəməyən
- Müstəşar** (ə) — məşvərətçi, məsləhətçi
- Müstəvi** (ə) — düz, hamar səth
- Müşahidə** (ə) — gözlə görmə
- Müşavir** (ə) — məsləhət verən
- Müşavirə** (ə) — yığıncaq, iclas
- Müşayiət** (ə) — tərəfdar olma; yola salma; birlikdə getmə
- Müşəbbə** (ə) — doymuş, tox; doymuş məhlul (kimyada)
- Müşərrəf** (ə) — şərəfli, şərəfləndirilmiş; xudahafiz
- Müşfiq** (ə) — mehriban, mərhəmətli, məhəbbətli, sevən
- Müşk** (ə) — ceyranın göbəyindən çıxarılan xoş ətirli maddə; ətir
- Müşk-ənbər** (f) — xoş iyli, rayihə; müşk və ənbər
- Müşkül** (ə) — çətin, əngəl; maniyyə
- Müştaq** (ə) — ehtirasla sevən; şövqü olan
- Müştəbeh** (ə) — şübhəli, aydın olmayan
- Müştərək** (əf) — şərikli, ortaqlı; kollektiv
- Müştəri** (ə) — alıcı, şey alan
- Mütaliə** (ə) — oxuma, qiraət; oxuma nəticəsində əldə edilən məlumat
- Mütə(ə)llim¹** (ə) — elm öyrənən, dərş oxuyan, şagird
- Mütə(ə)llim²** (ə) — kədərli, qəmli, dərđli, əğrılı, xəstə
- Mütəəmmil** (ə) — düşünən, dalgın, fikirli
- Mütəəssib** (ə) — təəssüb çəkən; təəssübkeş; ifrat dərəcədə tərəfdar olmaq
- Mütəəssir** (ə) — təsirlənmiş, kədərlənmiş
- Mütəfəkkir** (ə) — düşünən, düşüncəli; filosof, alim
- Mütəhərrik** (ə) — hərəkət edən, tərpnənən; ərəb əlifbasında hərəkəli hərflər

- Mütəxəssis** (ə) — ixtisası olan, ixtisaslı; hazırlıqlı, hazırlanmış
- Mütəkkə** (ə) — söykənəcək şey; dayaq; qoltuqağacı; uzunsov, girdə balıq
- Mütəmədi** (ə) — daimi, davam edən
- Mütənasib** (ə) — tənəsüb olan; bir-birinə yaraşan; aralarında nisbət olan (ədəd və ya kəmiyyət)
- Mütərcim** (ə) — tərcümə edən, tərcüməçi
- Mütərəqqi** (ə) — tərəqqi etmiş; inkişaf etmiş
- Mütəşəkkil** (ə) — təşkil edilən, hasil edilən, əmələ gələn; xüsusi şəkklə düşmüş
- Mütəvəkkil** (ə) — vəkil edilmiş; bir işi görmək tapşırılan
- Mütəvəllid** (ə) — doğulmuş, dünyaya gəlmiş; hasil olan
- Müti** (ə) — itaətkar, üzüyola, aciz
- Mütləq** (ə) — qeyri-məhdud, qeydsiz-şertsiz, hədsiz, azad
- Mütləqiyyət** (ə) — bütün hakimiyyətin bir adamın əlində olduğu dövlət quruluşu; monarxiya
- Mütrüb** (ə) — rəqqas, oynayan; yüngül, yerini bilməyən
- Müttəfiq** (ə) — ittifaq bağlamış, bir iş üçün birləşmiş
- Müttəhim** (ə) — ittiham olunan
- Müvafiq** (ə) — uyğun, münasib
- Müvazinət** (ə) — iki şeyin çəkiddə bərabər olması; tarazlaşdırma
- Müvəffəq** (ə) — nail olma; uğurlu olan
- Müvəffəqiyyət** (ə) — uğur, nailiyyət
- Müvəkkil** (ə) — vəkil edilmiş, iş tapşırılmış
- Müvəqqəti** (ə) — daimi olmayan; hələlik
- Müzakirə** (ə) — fikir mübadiləsi
- Müzəffər** (ə) — qalib, qələbə çalmış, məğlub etmiş, üstün gələn
- Müzzammil** (ə) — bürünmüş; Məhəmməd peyğəmbərin vəsfi

- Na (f) — sözlərin əvvəlinə bitişməklə inkar bildirən ön şəkilçi
- Nab (f) — xalis, saf; şəffaf
- Nabat (fə) — şəkərdən düzəldilmiş şəffaf kristal şəkildə olan Şərq şirniyyatı
- Nabələd (f) — bələd olmayan; bilməyən
- Naci (ə) — nicat tapan, xilas olan
- Nacins (fə) — cinsi pis; nanəcib (*adam*)
- Naçar (f) — çarəsiz, məcbur; biçarə, zavallı
- Nadan (f) — cahil, qanmaz; biliksiz
- Nadim (ə) — peşman olmuş, peşman
- Nadir (ə) — aztapılan, az baş verən, misilsiz
- Nadürüst (f) — düz olmayan; əyri, yanlış; dələduz
- Nagah (f) — vaxtsız, qəflətən
- Nagüman (f) — güman olmayan, ehtimal edilməyən
- Nağd (f) — nisyə olmayan; ümumiyyətlə pul; qızıl və ya gümüş pul; sikkə
- Nahaq (fə) — haqsız, ədalətsiz; əbəs yerə, boş yerə; əbəs
- Nahar (ə) — gündüz, günorta; günorta yeməyi
- Nahid (ə) — yüksəyə qalxmış; çalışqan (oğlan); Venera (Zöhrə) planeti; həddi-buluğa çatmış (oğlan)

- Nahidə (ə) — yüksəyə qalxmış; çalışqan (qız); həddi-buluğa çatmış (qız)
- Nahiyə (ə) — qadağan olunmuş (iş və ya şey); yaxın, qonşu; yan tərəf, kənar
- Naxah (f) — istəməyərək, istəmədən
- Naxələf (fə) — ata-babasına, əcdadına bənzəməyən; valideynlərinin əleyhinə çıxan; xeyirsiz (övlad)
- Naxoş (f) — xəstə, azarlı; xoşa gəlməyən, qəbul edilə bilməyən; pis, yaman
- Naxuda (f) — Allaha inanmayan; allahsız
- Naib (fə) — əvəzedici; hökmdarı əvəz edən; katib
- Nail (ə) — istedad, vergi, qabiliyyət; uğur qazanan; yetişən
- Naim (ə) — yuxuda olan, yatan
- Naimə (ə) — yumşaq, sümüksüz
- Nair (fə) — işıqlı, aydınlıq gətirən
- Nairə (ə) — od, alov, şölə
- Nakam (f) — arzusuna çatmayan, məhrum
- Nakəs (f) — paxıl, alçaq (*adam*)
- Naqabil (fə) — qabiliyyətsiz, ləyaqətsiz; mümkün olmayan; imkansız
- Naqafil (fə) — qəflətən, birdən-birə, xəbərsiz; ayıq
- Naqil (ə) — daşıyan, keçirən; hadisə və ya xəbəri nəql edən
- Naqis (ə) — qüsurlu, əskik, nöqsanlı, natamam
- Naqqal (ə) — çərənçi, boşboğaz, naqqal; nağıl danışan
- Nal (ə) — at nalı, nal; nal şəklində olan şey
- Nalayıq (fə) — layıq olmayan; ləyaqətsiz
- Nalbənd (əf) — at nallayan usta, nalbənd
- Nalça (əf) — nalçırıq, ayaqqabının dabanına vurulan kiçik nal
- Nalə (f) — fəğan, inilti; nalə
- Naləkar (f) — nalə edən, inildəyən
- Nam (f) — ad, isim

- Namaz (f) — müsəlman ibadəti, dua oxunması, namaz
 Namazgah (f) — namaz qılınan yer
Namə (f) — məktub; yazılı əsər, kitab; sənəd
Naməlum (fə) — məlum olmayan; bilinməyən
Namər d (f) — rəzil, alçaq; vəfasız, sözünün üstündə durmayan
Namizəd (f) — qəbul edilməsi nəzərdə tutulan adam; nişanlı, adaxlı
 Namus (f) — qeyrət, mənlilik; Allaha yaxın mələk
Namuskarənə (fə) — namuslu adama yaraşan surətdə; namusla
Namü nəng (f) — şöhrətə və ya biabırçılığa səbəb olan (iş və ya hərəkət)
Namübarək (fə) — uğursuz, müvəffəqiyyətsiz; xoşagəlməyən; pis
Namülayim (fə) — qatı, sərt, mülayim olmayan
Namümkün (fə) — mümkün olmayan, yerinə yetirilə bilməyən; mümkünsüz
Namünasib (fə) — münasib olmayan, uyğun olmayan; yersiz, pis
 Nan (f) — çörək
Nanəcib (fə) — nəcabətsiz; əsli-nəcabəti olmayan; tərbiyəsiz, yaramaz
 Nankor (f) — çörəkitirən, çörəyi dizinin üstündə olan (*adam*)
Nanparə (f) — çörək parçası; dolanacaq; iş; vəzifə
Nanü nəmək (f) — duz-çörək
 Napak (f) — pak olmayan, təmiz olmayan; pis, murdar
 Nar (f) — meyvə; xoşbəxtlik
Nar danə (f) — nar dənəsi
 Nargil (f) — kokos palması
 Nargilə (f) — sulu qəlyan, xor-xor qəlyan

- Narınc** (f) — subtropik meyvə növü
Nas (ə) — insanlar, xalq, el, camaat
Nasaz (ə) — saz olmayan, xəstə, naxoş; halı pərişan
Nasib (f) — tikən, düzəldən; təyin edən; qoyan
Nasir¹ (ə) — kömək edən; köməkçi
Nasir² (ə) — yazıçı, ədib
Nasut (ə) — insanlıq, insanlar aləmi
Naşı (f) — təcrübəsiz, xam, naşı
Naşir (ə) — dağıdan, səpən, saçan; kitab çap və nəşr edən
Naşükür (fə) — yaxşılığın qədrini bilməyən; qane olmayan; yaxşılığı itirən
Natamam (fə) — tam olmayan, yarımçıq; sona çatmamış
Nataraz (f) — taraz olmayan, düz gəlməyən; həddən artıq böyük, zorba; nataraz
Natəvan (f) — zəif, qüvvətsiz, üzgün, naçaq
Natiq (ə) — yaxşı danışmaq qabiliyyəti olan, bəlağətli, məharətli
Naümid (f) — ümitsiz
Naz (f) — incəlik, qəşəng; işvə, qəmzə
Nazəndə (f) — naz edən, qəmzəli, işvəkar
Nazənin (f) — incə, zərif, lətif, nazlı; gözəl
Nazif (ə) — təmiz, nöqsansız, ayıbsız
Nazik (f) — incə, qalın olmayan
Nazil (ə) — enən, aşağı gələn
Nazilə (ə) — hadisə, vəqif
Nazim (ə) — tərtib edən, nizama salan; nəzm yazan, şair
Nazir (ə) — baxan, nəzər salan; nəzarət edən
Nəft, nəft (ə) — yandıranda alışan, qara rəngli maye süxur
Nemət (ə) — səadət, bolluq, var-yox; yemək, təam
Neştər (f) — arının, əqrəbin və b. həşəratların iynəsi; cərrah bıçağı
Ney (f) — qamış; çalğı aləti, fleyta

- Neyistan (f) — qamışlıq
 Nəbat (ə) — cücərti, bitki
 Nəbatat (ə) — bitki aləmi; bitkilər haqqında elm; botanika
 Nəbi (ə) — xəbər verən, peyğəmbər
 Nəbibə (ə) — kötücənin övladı
 Nəbiz (ə) — xurma şərabı
 Nəbt (ə) — Ərəbistan yarımadasının şimalında yaşayan
 ərəb qəbiləsi
 Nəbz (ə) — döyüntü, puls; qan damarı
 Nəcəbət (ə) — nəciblik, əsillik
 Nəcədət (ə) — igidlik, şücaət
 Nəcəf (fə) — dördüncü xəlifə Əli Abu Talibin basdırıldığı
 yer, şəhərin adı
 Nəcib (ə) — seçilmiş, adlı-sanlı, alicənab
 Nəcis (ə) — peyin; murdar, pis; ifrazat, ekskrement
 Nəcmi (ə) — göyə aid olan; ulduza aid olan
 Nədamət (ə) — peşmanlıq
 Nədim(ə) (ə) — həmsöhbət; lətifəçi; keçmişdə böyük
 adamları gülməli sözlərlə əyləndirən adam
 Nəf (ə) — mənfəət, xeyir, fayda, qazanc
 Nəfər (ə) — adam, kimsə
 Nəfəs (fə) — tənəffüs, həyat
 Nəfir (ə) — buynuzdan qayrılmış musiqi aləti, şeypur, boru
 Nəfis (ə) — incə, zərif, gözəl; qiymətli; bahalı
 Nəfs (ə) — nəfs, ruh, can, həyat; şəxs, adam; insanda
 şəhvətə və yeyib-içmək kimi maddi ehtiyaclara olan
 təbii meyil, **cəmi**: nüfus
 Nəğmə (ə) — avaz, ahəng, muğam; mahnı
 Nəğməkar (əf) — nəğmə qoşan; nəğmə yazan; nəğmə
 oxuyan
 Nəğməsaz (əf) — nəğmə düzəldən; bəstəçi; sazəndə, çalğıçı
 Nəhayət (ə) — son, axır

- Nəhəng** (f) — zorba, çox yekə; timsah; köpək balığı
- Nəhmət** (ə) — hərislik, acgözlük, doymazlıq
- Nəhr** (ə) — axar su, çay
- Nəhs** (ə) — uğursuz; sözündən dönməyən, tərs
- Nəxl** (ə) — xurma ağacı
- Nəim** (ə) — nemət, rifah və bolluqla yaşayış
- Nəkarə** (f) — nəçi
- Nəkir-münkər** (ə) — dini etiqada görə, qəbirdə ölüləri sorğu-sual edən iki mələk; İnkir-Minkir (*dini*)
- Nəqərat** (ə) — mahnı bəndlərinin axırında təkrarlanan beyt və ya misralar
- Nəqqaş** (ə) — rəssam, şəkilçəkən; yaradıcı, sənətkar
- Nəql** (ə) — daşıma; köçürmə; yerini dəyişmə; hekayə, nağıl, rəvayət; məsələ, mövzu
- Nəqli** (ə) — nəqlə aid olan; danışılan (cümlə); rəvayətə əsaslanan
- Nəqliyyat** (ə) — sərnişin, yük və s. daşıma işi; daşıma
- Nəqş** (ə) — divar və tavanda çəkilmiş rəsm; ipək və güləbətənlə işləmə; oyma, qazma; surət, təsvir
- Nəm** (f) — nəmiş, yaş, höyüş
- Nər** (f) — erkək dəvə; qəhrəman, igid, cəsur
- Nərd** (ə) — nərdtaxta (Şərq oyunu)
- Nərdivan** (f) — nərdivan
- Nərə** (ə) — hayqırma
- Nərgiz** (f) — soyuqda çiçək açan xoşiyli gül; sevgilinin gözü
- Nəriman** (f) — igid, qorxusuz
- Nərm** (ə) — yumşaq, lətif
- Nərrad** (f) — yaxşı nərd oynayan
- Nəsb** (ə) — sancma, dikmə; təyin etmə
- Nəsb(ə)** (ə) — qohum, kürəkən; xəlifə Əlinin vəsfi; tale, uğur, qismət

- Nəsihət** (ə) — öyüd
- Nəsil** (ə) — qan qohumluğu; soy
- Nəsim** (ə) — meh, mülayim külək, xəfif yel
- Nəsimi** (ə) — nəsimə aid olan
- Nəsir** (ə) — köməkçi, dost; qalib; himayədar
- Nəslən** (ə) — nəsilcə
- Nəsr** (ə) — vəzni, qafiyə və rədifli olmayan mətn, bədii əsər; nəzmlə yazılmayan
- Nəsrin** (ə) — itburnu, iyerixon qızılgülü; bax: nəstərən
- Nəstərən** (ə) — ağ rəngli gül növü; itburnu kolu
- Nəşə** (ə) — kef, sevinc, şadlıq; narkotik maddə
- Nəşidə** (ə) — məsəl, zərbi-məsəl (atalar sözü) halını almış məşhur beyt və ya misra
- Nəşr** (ə) — yayma, dağıtma; mətbuatda çap etdirmə; kitab, qəzet və s. çap edib yayma
- Nəşriyyat** (ə) — nəşr olanlar; çap etdirməklə məşğul olan müəssisə
- Nəşvü nüma** (əf) — böyümə, boy atma, yetişmə
- Nəticə** (ə) — xülasə, nəhayət; son, axır
- Nəva** (f) — avaz, ahəng, nəğmə; muğam adı
- Nəvaziş** (f) — mehribanlıq, əzizləmə
- Nəvvar** (ə) — nurlu, işıqsaçan
- Nəzafət** (ə) — təmizlik, paklıq
- Nəzakət** (ə) — incəlik, zəriflik, ədəb
- Nəzarət** (ə) — baxma, baxış, ətrafi görmə
- Nəzər** (ə) — baxma, baxış; göz qoyma, **cəmi**: ənzar
- Nəzəri** (ə) — nəzəriyyəyə aid olan, təcrübi olmayan
- Nəzəriyyə** (ə) — elmin, incəsənətin və s. təcrübi olmayan ümumi əsaslar
- Nəzif**(ə) (ə) — pak, təmiz
- Nəzir** (ə) — əhd-peyman, and, söz vermə; kəsilən qurban; nəzir

- Nəzm** (ə) — sıra, tərtib, qayda; vəzn və qafiyəli mətn, şeir
- Nırx** (ə) — hökumət tərəfindən təyin edilmiş satış və ya xidmət qiyməti; taksa
- Nicat** (ə) — xilas, azad olmaq, qurtulma
- Nida** (ə) — çağırma, səsləmə
- Nifaq** (ə) — ayrılma, parçalanma
- Nifrət** (ə) — ikrah
- Nifrin** (əf) — qarğış, bəddua
- Nigar** (f) — şəkil, surət, *məc.* şəkil kimi gözəl, sevgili
- Nigaran** (f) — gözü yolda qalan; narahat; baxan
- Niğəm** (ə) — nəğmələr
- Nihad** (f) — təbiət, xasiyyət, xilqət
- Nihal** (f) — cavan ağac, təzə budaq
- Nihan** (f) — gizli, örtülü
- Nijad** (f) — nəsil, soy, nəşəb
- Nikah** (ə) — kəbin; evlənmə, izdivac
- Niqab** (ə) — üz örtüyü, bürüncək, duvaq, yaşmaq
- Nil** (ə) — indiqo (mavi rəng alınan tropik bitki)
- Nilgun** (əf) — mavi rəngli; hava rəngli
- Nilufər** (f) — şanagüllə, göldə bitən gül, su zanbağı, lotos
- Nisa, Nisə** (ə) — qadın, qadınlar (şəxs adı)
- Nisan** (ə) — Roma təqvimində aprele uyğun gələn ay; həmin ay yağan yağış
- Nisbət** (ə) — əlaqə, rəbitə; müqayisə, tutuşdurma; iki ədəd və s. arasındakı yaxınlıq və ya fərqi; bənzər
- Nisbətən** (ə) — nisbətlə, müqayisədə
- Nişan** (f) — qiymət, iz, işarə
- Nişanə** (f) — əlamət; hədəf
- Nişangah** (f) — nişan olan yer; hədəf
- Nişasta** (f) — kraxmal
- Nişat, nəşat** (f) — sevinc, şən və şad olma, kef
- Nişin** (f) — oturan, oturmuş (**təxtnişin** — taxta oturan)

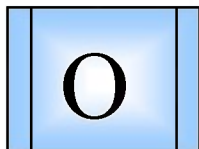
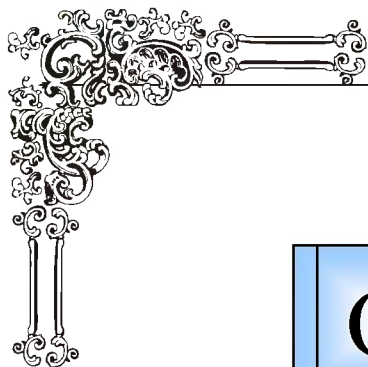
- Nitq (ə) — çıxış, danışmaq; söz, kəlmə
- Niyabət (f) — naiblik, vəkillik
- Niyaz (f) — yalvarma, xahiş; ehtiyac, arzu
- Niyyət (ə) — məqsəd, istək; qəsd
- Nizam (ə) — qayda-qanun, intizam
- Nizamnamə (əf) — təşkilatın quruluş və fəaliyyətini müəyyən edən qayda və prinsiplər
- Nizə (f) — itiüclü, deşici döyüş silahı
- Noğul (ə) — içki ilə yeyilən qənd səpilməmiş meyvə və s.
- Nov (f) — təzə, yeni
- Nov, no, növ (f) — su, arx
- Novbahar (f) — ilk bahar, yaz
- Novbarə (f) — ilk meyvə, nubar
- Novxan (f) — oxumağa yeni başlayan
- Novruz (f) — yeni gün; Novruz bayramı, Bahar bayramı
- Nöqsan (ə) — əskilmə, əskik, azlıq; çatışmazlıq
- Nöqtə (ə) — mövqə, məhəll, məntəqə; nəqli cümlələrin sonunda qoyulan durğu işarəsi
- Nöqtəbənöqtə (ə) — kəlməsi-kəlməsinə; sözbəsöz
- Növ (ə) — cins, çeşid, cür
- Növbə (ə) — sıra; sıra ilə görülən işdən hər adamın payına düşən hissə və ya zaman; dəfə, kərə; vaxtaşırı, vaxtında
- Növcavan (f) — yeniyetmə, cavan
- Növrəstə (f) — yeni bitmiş, yeni hasilə gəlmiş; yeniyetmə, gənc
- Növzad (f) — yeni doğulmuş
- Nubiya (ə) — səhra adı
- Nuh (ə) — təsəlli, sevinc; Allahın peyğəmbərlərindən birinin adı
- Nun (ə) — ərəb əlifbasında “ن” hərfinin adı; beli bükülmüş
- Nur (ə) — şüa, aydınlıq, işıq; parlaqlıq(şəraf, şan; Quran surələrinin birinin adı // nuri-didə — göz işığı

- Nurani (ə) — işıqlı, nurlu; hörmətə layiq (qoca adam)
Nuri, nuru (ə) — işığa aid olan
Nuş (f) — içən, içici
Nuşin (f) — şirin, zərif, xoş; dadlı, ləzzətli
Nuşirəvan (f) — ölməz həyat
Nüfus (ə) — adamlar; bax: nəfs
Nüfuz (ə) — təsir etmə; işləmə; sözü keçmə, avtoritetlik
Nüma (f) — bax: nümunə
Nümayiş (f) — göstərmə, göstəriş; kütləvi küçə hərəkəti
Nümayişkar (f) — nümayiş etdirilən, hamıya göstərilən
Nümayişkarənə (f) — nümayiş etdirərək, hamıya
göstərərək
Nümunə (f) — göstərici, göstərən
Nümunəvi (fə) — nümunə ola bilən; hamıdan yaxşı, gözəl
Nüsxə (fə) — yazılı mətndən çıxarılmış surət; əlyazmanın,
mətnin hər biri; resept, dua
Nüsrət (fə) — qələbə; yardım
Nüzzar (ə) — nazirlər; nazir sözünün cəmi

Ovsun (f) — cadu, sehr, ovsun

Osman (ə) — sınıqçı; ikinci mömin xəlifə Osman b.

Əffanın adı

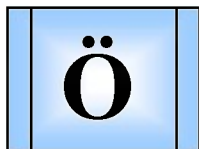
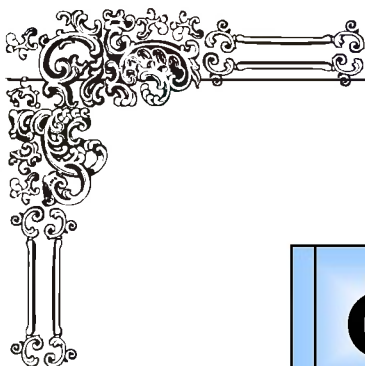
Ovdan (f) — yeraltı hovuz; nohur

Ovduq (f) — ayran

Ovqat (ə) — əhval, vəziyyət; ömür; vaxtlar, zamanlar

Ovqatgüzar (əf) — vaxt keçirən, əylənən

Öhdə (ə) — borc, təəhhüd

Ömər (ə) — yaşama qabiliyyətli; ikinci xəlifə Ömər əl Xəttabın adı

Övc (ə) — göyün ən uca nöqtəsi, ən yüksək qatı; səsin ən yüksək dərəcəyə qaldırılması; zil; intiqam, qisas

Övham (ə) — bax: vəhm

Övlad (ə) — ata-ananın uşaqları; nəsil

Övliya (ə) — müqəddəs ocaqlar, pirlər; vəlilər, rəhbərlər, başçılar

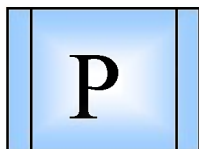
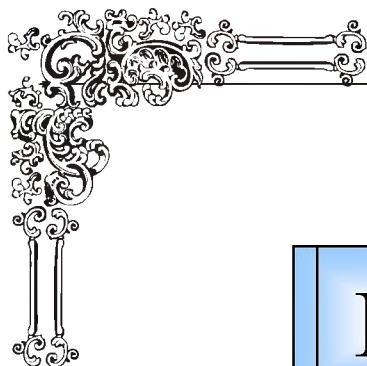
Övrad (ə) — bax: vird

Övraq (ə) — bax: vərəq

Övrət (ə) — arvad

Övzan (ə) — vəznlər, ölçülər

Pabus (f) — ayaq öpmə

Paça (f) — kəlləpaça; ayaqların arası

Padşah (f) — mütləqiyyət sahibi, hökmdar; şah

Pak (f) — təmiz; ləkəsiz, eyibsiz, nöqsansız; xalis;
müqəddəs

Pakizə (f) — təmiz, səxavətli; saf

Palan (f) — minik heyvanlarının belinə qoyulan primitiv
yəhər; hambalların dallarına qoyduğu yastıq

Palanduz (f) — palan tikən usta; iri qayıq

Papuş (f) — ayaqqabı, başmaq

Para, parə (f) — pul; ədəd; para; parça; tikə, hissə; azacıq,
bir az; bölük; ayın ilk gecələrində Ayın oraq kimi
görünən şəkli

Pars (f) — fars

Pay (f) — ayaq, qılça; addım, qədəm // payı-piyada —
ayaqla, piyada

Payan (f) — son, axır, nəhayət, uc, kənar

Paybənd (f) — ayağıbağlı; buxov, cidar

Payə, paya (f) — rütbə, dərəcə; dirək, paya

Payəndaz (f) — addım atan, qədəm qoyan; ayaq altına
döşənən ensiz, uzun xalı

Paytaxt (f) — ölkənin mərkəz şəhəri

- Peşə** (f) — peşə, sənət, ixtisas
Peşəkar (f) — peşəkar
Peşin (f) — avans; qabaqcadan verilən pul
Peşkəş (f) — bəxşiş, hədiyyə
Peşman (f) — peşman
Peyda (f) — aşkar, zahir; tapılmış; zühur etmiş, üzə çıxmış
Peydərpey (f) — dalbadal, arası kəsilmədən, bir-birinin ardınca
Peyğəmbər (f) — Allahın göstərişlərini adamlara çatdıran və onlara rəhbərlik edən şəxs; rəsul, peyğəmbər
Peyk (f) — xəbər və məktub gətirən, qasid, çapar; planet ətrafında dövr edən səyyarə
Peykan (f) — atılan oxun ucundakı şiş dəmir
Peyman (f) — əhd, müahidə
Peymanə (f) — qədəh, piyalə
Peyvənd (f) — bitişik, bitişmə; calaq növü; əlaqə, bağlılıq; yoluxucu xəstəliklərə qarşı vaksin
Pədər (f) — ata
Pədərsüxtə (f) — köpək oğlu (söyüş məqamında)
Pəhləvan (f) — çox güclü adam, qəhrəman, igid; güləşçi
Pəhləvi (f) — orta fars dili; orta fars əlifbası; 1925-1980-ci illərdə İranda hakimiyyət sürmüş sülalə; keçmişdə İranda qızıl pul
Pəhriz (f) — yemək rejimi; pəhriz; çəkinmə; yeməkdən çəkinmə; günah işlərdən çəkinmə
Pəjmürdə (f) — dağınıq, pərişan; solğun, əzik
Pələng (f) — qaplan
Pənah (f) — sığınacaq, hami
Pənbə (f) — pambıq
Pənc (f) — beş
Pəncə (f) — əlin içi; güc, qüvvət
Pər (f) — qanad, quş tükü

- Pərakəndə** (f) — dağınıq, darmadağın; pərişan
- Pərdaz** (f) — tərtib edən, düzəldən, nizama salan
- Pərdə** (f) — örtük, bir yeri iki yerə ayıran parça
- Pərəst** (f) — ibadət edən, tapınan
- Pərəstiş** (f) — fəvqəladə məhəbbət; məftunluq; fanatizm; ibadət, tapınma
- Pərgar** (f) — əlindən iş gələn; bacaran, bacarıqlı; səriştəli; fırıldaqçı
- Pəri** (f) — gözəl qadın şəklində mifik məxluq; gözəl qız
- Pərişan** (f) — dağınıq, dağılmış; nizamsız, qarmaqarışıq; qəmli, kədərli
- Pərqu** (f) — qu tükü
- Pərsəng** (f) — ağıldan kəm; tərəzinin gözünə qoyulan daş; yerli-yersiz təkrar olunan söz
- Pərvanə** (f) — kəpənək; yel dəyirmanının fırlanan pəri
- Pərvaz** (f) — uçuş, uçma; uçmağa yeni başlama
- Pərvər** (f) — bəsləyici; tərbiyə edən, yetişdirən
- Pərvəri** (f) — bəslənmiş, becərilmiş
- Pərvin** (f) — Ülkər, Sürəyya (ulduz)
- Pərviz** (f) — yenilməz, müzəffər
- Pəsənd** (f) — bəyənmə; bəyənen
- Pəst** (f) — alçaq, aşağı
- Pinə** (f) — yamaq; döyənək, qabar
- Pinəduz** (f) — pinəçi, çəkməçi
- Pir¹** (f) — qoca; təriqət başçısı
- Pir²** (f) — müqəddəs sayılıb ziyarət edilən yer, qəbir, ağac
və s.
- Piri** (f) — pirin nəslindən; sufilik tərəfdarı
- Piruz** (f) — üstün; bax: firuz
- Piştaxta** (f) — satıcının qabağındakı uzun stol, piştaxta
- Pişvaz** (f) — qarşılama, qarşısına çıxma

Piyada (f) — ayaqla getmə, ayaqla gedən; şahmatda ən zəif fiqur

Piyalə (f) — qəddəh, badə

Polad (f) — bərk, möhkəm; davamlı metal

Pud (f) — arğac

Pur (f) — oğul

Püxtə (f) — təcrübəli, səriştəli; bişmiş

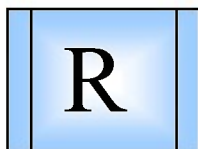
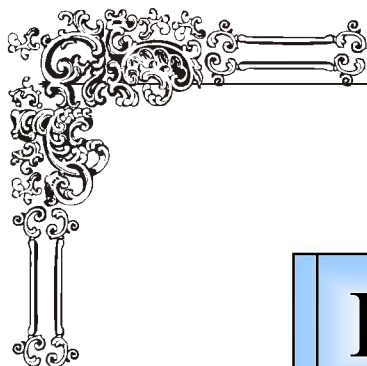
Pünhan (f) — gizli, məxfi

Pürrəng (f) — rəngli, tünd (çay)

Püstə (f) — subtropik ağac növü, həmin ağacın meyvəsi

Püşk (f) — çöpatdı, qürrə

Ra (ə) — ərəb əlifbasında “ر” hərfinin adı; əbcəd hesabında 200 rəqəmini ifadə edir

Rabitə (ə) — əlaqə, münasibət; bənd, bağ

Rahat (ə) — rahat

Rahib (ə) — monastrda tərkidünya yaşayan xristian, mömin; keşiş

Rahibə (ə) — monastrda tərkidünya yaşayan xristian qadın

Rahilə (ə) — yük heyvanı

Rahim (ə) — rəhm edən, acıyan

Raiq (ə) — xalis, saf

Rakib (ə) — minən, minmiş; sərnişin

Ram (f) — tabe, itaət edən, sözbəxan; ələ öyrədilmiş, təlim edilmiş (heyvan)

Ramazan (ə) — Ramadan, ərəb qəməri təqviminin 9-cu ayı, orucluq ayı (*dini*)

Ramiz (ə) — bax: rəmz

Rasim (ə) — rəssam, canlı çəkən, nəqqaş

Rast (ə) — doğru, düz; təsadüf; sağ (tərəf); klassik Azərbaycan muğamlarından biri

Rauf (ə) — sevən, istəyən, mehriban, səmimi

Ravi (ə) — rəvayət edən, nəğil edən

- Rayət** (ə) — bayraq
- Rayihə** (ə) — xoş qoxu, ətir, **cəmi**: rəvayih
- Rayıq, raiq** (ə) — saf, xalis, sadə; səlis
- Razı** (ə) — sevimli, arzulanan; məmnun
- Reyhan** (ə) — həzz, ləzzət, kefi; bazilik (tərəvəz növü)
- Rəbab** (ə) — simli musiqi aləti, kamança; saz
- Rəbb** (ə) — sahib, yiyə, ağa; **məc.** Allah
- Rəbbani** (ə) — Allaha mənsub olan; ilahi
- Rəbbülaləmin** (ə) — dünyaların sahibi (Allah haqqında)
- Rəbi** (ə) — yaz, bahar
- Rəbiyyə** (ə) — bahara aid olan, yazda olan
- Rəcəb** (ə) — ərəb qəməri təqviminin yeddinci ayı
- Rəcəz**¹ (ə) — döyüş və ya güləşmədən əvvəl pəhləvanların bir-birinə qarşı oxuduqları öyünmə məzmunlu şeir (keçmişdə)
- Rəcəz**² (ə) — ərəz vəzninin bəhrlərindən biri (bu bəhrədə yazılan şeirin hər misrası dörd “mustəfilün”ə uyğun gəlir)
- Rəcim** (ə) — daşlanmış, daşlanmaqla qovlanmış
- Rəd** (ə) — göy gurultusu, ildırım
- Rədd** (ə) — geri qaytarma; inkar etmə; qəbul etməmə; cavab vermə, reaksiya vermə
- Rədif** (ə) — cərgə, sıra; sonradan, arxadan gələn; qafiyədən sonra gələn, hər beytin axırında təkrar edilən söz
- Rəf** (ə) — taxça, qəfəsə, ləmə
- Rəfi** (ə) — adlı-sanlı, tanınmış; ucalmış
- Rəfiq, Rafiq** (ə) — yoldaş, dost; şərik, ortağ (şəxs adı)
- Rəfiqə** (ə) — yoldaş, dost (qadın)
- Rəğbət** (ə) — istək, arzu, meyil; qəbul; etibar, inam
- Rəğmən** (ə) — ziddinə, əksinə; acığına, əksinə
- Rəhbər** (f) — başçı, rəhbərlik edən

- Rəhilə** (ə) — quzu; ata evini tərک eləyən qız, nişanlı; Yaqub peyğəmbərin arvadının adı
- Rəhim** (ə) — bax: rahim
- Rəhimallah** (ə) — Allah rəhm eləsin
- Rəhm** (ə) — rəhm etmə, yazığı gəlmə; acıma
- Rəhman** (ə) — rəhmli, şəfqətli; Allah, Tanrı
- Rəhmdil** (əf) — ürəyi rəhmli, qəlbi nazik
- Rəhmət** (ə) — mərhəmət, şəfqət, rəhm etmə; acıma; bağışlama; vəfat etmə, ölmə // **rəhməti-rəhman** — Allahın rəhməti
- Rəhmətüllah** (ə) — Allah rəhmət eləmiş; Allah rəhmət eləsin
- Rəhn** (ə) — girov; girov saxlama
- Rəxs** (f) — “Şahnamə” qəhrəmanlarından Rüstəm pəhləvanın atının adı; *məc.* bərk qaçan, gözəl, cins at
- Rəxsəndə** (f) — parlaq, şəfəqli
- Rəxt** (f) — döşənəcək; paltar; yol ləvazimatı
- Rəis** (ə) — başçı, müdir, rəhbər
- Rəiyyət** (ə) — bir hökmdarın tabeliyində olan əhali; təbəə; bir dövlətin vətəndaşları
- Rəkik** (ə) — zəif, qüvvətsiz, süst; pəltək
- Rəqabət** (ə) — yarış, yarışma; bazarda bir-biri ilə mübarizə; qısqanma
- Rəqəm** (ə) — sayların yazı ilə ifadəsi; hesab elmi; hesab qaydası; ədəd; yazı
- Rəqib** (ə) — can atan, təşəbbüs göstərən
- Rəqib** (ə) — rəqabət aparən; düşmən, yağı
- Rəqiyyət** (ə) — qulluq, köləlik
- Rəqqas, rəqqasə** (ə) — oynayan, rəqs edən
- Rəqs** (ə) — oynama, rəqs etmə
- Rəqsan** (ə) — rəqs edən
- Rəqsanə** (ə) — rəqs edən qadın

- Rəməl** (ə) — əruz vəzninin bəhrlərindən biri (bu bəhrədə yazılan şeirin hər misrası üç “failatün” və bir “failat”a uyğun olur)
- Rəml** (ə) — fal; qum
- Rəmmal** (ə) — falçı, rəml atan; fırıldaqçı
- Rəməz** (ə) — işarə, simvol, göstərici, nişan
- Rəməzi** (ə) — simvolik; rəməzə aid olan
- Rəna** (ə) — gözəl, qəşəng; yaxşı, bəyənilən; xoş iyli gül; buxurgülü
- Rənc** (f) — zəhmət, əziyyət, əzab
- Rəncbər** (f) — zəhmətkeş, əməkçi (*adam*); muzdur
- Rəncidə** (f) — incimiş, incik
- Rəndə** (f) — taxta yonmaq üçün dülgər aləti
- Rəng** (f) — boya; forma, tərz; cür, növ; melodiya; hoqqa, hiylə // **rəng-ru** — üzün rəngi; sima
- Rəngarəng** (f) — rəngbərəng, müxtəlif rəngli
- Rəngsaz** (f) — rəng çəkən usta
- Rəsəd** (ə) — izləmə, güdmə; göy cisimlərini xüsusi alətlərlə müşahidə etmə; teleskop
- Rəsədxana** (əf) — observatoriya
- Rəsm** (ə) — şəkil, əks, surət; yazma, yazı; nişan, əlamət; çəkilmiş, rəsm edilmiş; dəb, qayda
- Rəsmən** (ə) — rəsmi olaraq, qanuni surətdə
- Rəsmxət** (ə) — cizgi çəkmə fənni
- Rəsmi** (ə) — hökumət tərəfindən olan; qanuni; ciddi olmayan; quru
- Rəsmiyyət** (ə) — rəsmi olma, rəsmilik
- Rəssad** (ə) — astronom; münəccim
- Rəsul** (ə) — elçi, carçı; səfir; peyğəmbər
- Rəşad** (ə) — doğru yol gedən, nicat yolu izləyən (*dini*)
- Rəşadət** (ə) — igidlik, qoçaqlıq, rəşidlik; xalqı düz yola çağırma

- Rəşə** (ə) — qorxu və ya soyuqdan titrəmə, əsmə
- Rəşid** (ə) — başçı, aparıcı; qorxmaz, igid; düzgün yolda olan (*adam*)
- Rəva** (f) — layiq, münasib, yararlı
- Rəvac** (ə) — işə getmə, satılma; işə gedən, tez satılan
- Rəvan** (f) — axıcı, axan; gedən, yeriyan, yola düşən
- Rəvayət** (f) — nağıl, hekayə; nağıl etmə, danışma; şayiə
- Rəy** (ə) — görmə, müşahidə; mülahizə, fikir; arzu
- Rəyasət** (ə) — rəhbərlik, liderlik, yüksək status
- Rəzalət** (ə) — alçaqlıq; yaramaz hərəkət, ədəbsiz davranış
- Rəzil** (ə) — alçaq, biabır, arsız, ədəbsiz
- Rəzzaq** (ə) — rizq, ruzi, qida verən (Allah)
- Riayət** (ə) — gözləmə, əməl etmə, sayma, hörmət, əzizləmə
- Riayətkar** (əf) — haqqı gözləyən, haqqa riayət edən; qayda-qanun gözləyən
- Rica** (ə) — xahiş, istək; ümid, arzu
- Ricət** (ə) — qayıtma, geri dönmə
- Rifah** (ə) — bolluq, firavanlıq; xoşbəxtlik
- Riqqət** (ə) — incəlik; *məc.* acıma, təsirlənmə
- Risalə** (ə) — yazılı kağız, məktub, kiçik həcmli əsər
- Risalət** (ə) — elçilik, səfir vəzifəsi; peyğəmbərlik (*dini*)
- Rişə** (f) — kök (ağacda); saçaq
- Rişənd** (f) — bığaltı gülüş, istehza
- Riştə** (f) — sap, tel; əlaqə, rəbitə; əriştə
- Riyad, riyaz** (ə) — bağçalar, Cənnət bağçaları
- Riyakar** (əf) — ikiüzlü (*adam*)
- Riyazət** (əf) — rahatlıqdan əl çəkib məhrumiyyətlərlə yaşama, nəfsini öldürmə; çətinlik, işgəncə, əzab
- Riyazi** (ə) — riyaziyyata aid olan
- Riyaziyyat** (ə) — riyazi elmlər
- Riza** (ə) — razılıq; xoşlanma, razı qalma; istək
- Rizq** (ə) — azuqə, qida, yemək-içmək

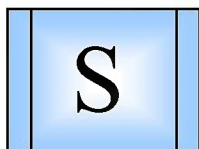
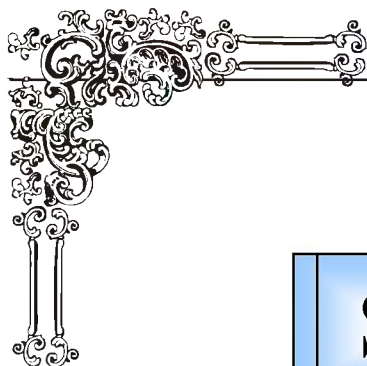

- Rizvan (ə) — behiştin qapıçısı olan mələk, Cənnətin bağbanı (*əfs.*)
- Rövnəq** (ə) — parlaqlıq, gözəllik, lətafət, bəzək; gül açma
- Rövşən** (f) — aydın, işıqlı, aşkar, açıq, zahir
- Rövzə** (ə) — bağça, bağ, güllük
- Röya** (ə) — yuxugörmə, yuxu
- Ruh (ə) — can, nəfəs, ruh
- Ruhiyyə** (ə) — bax: rukiya
- Ruhül-qüds** (ə) — müqəddəs ruh, Cəbrail mələk (dini)
- Rukiya** (ə) — caduya qarşı dua; əfsun
- Rumi (f) — rumlu, Rumdan olan; avropalı; bizanslı, anadolulu
- Ruy, ru (f) — üz, çöhrə, səth
- Ruz (f) — gün, gündüz
- Ruzgar (f) — külək; zəmanə, dövrən; yaşayış, həyat, ömür
- Ruzi (f) — azuqə, qida; yeməli-içməli hər şey
- Ruznamə** (f) — qəzet
- Rüb** (ə) — dördüdə bir, çərək
- Rüba** (f) — qapan, qapıçı, çəkən (**ahənrüba** — dəmir qapan, maqnit)
- Rübab** (ə) — simli musiqi aləti
- Rübai** (ə) — dörd misradan ibarət olan, birinci, ikinci və dördüncü misraları həmqafiyə olan xüsusi vəznli şeir forması
- Rübənd** (f) — bürüncək, duvaq, üz örtüyü
- Rücu** (ə) — geri dönmə, qayıtma; üz tutma, müraciət etmə
- Rüfəqa** (ə) — rəfiqlər, dostlar
- Rüfət** (ə) — yüksəklik; yüksək dərəcə
- Rüxsar, rüxsarə** (f) — yanaq, sifət, üz
- Rükət** (ə) — namazda bir qiyam (ayağa durma) və rüku (əyilmə) ilə iki səcdədən ibarət hərəkət (dini)

- Rükn** (ə) — bir şeyin ən möhkəm tərəfi, təməl dirəyi, istinadgah; sütun, əmud; hörmətli və nüfuzlu şəxs, ağsaqqal, yüksək rütbəli adam
- Rüku** (ə) — namaz qılarkən əlləri dizlərə dayayıb əyilmə
- Rüsxət** (f) — icazə
- Rüstəm** (f) — qüdrətli, qüvvətli, güclü; “Şahnamə”nin qəhrəmanının adı
- Rüsum** (f) — dövlət tərəfindən alınan haqq; müxtəlif mallardan alınan vergi; gömrük rüsumu; rəsmi **cəmi**
- Rüsvay** (f) — biabır, bədnam
- Rüşdi** (ə) — doğru yola gedən, həddi-buluğa çatan; boy atan; yetkin
- Rüşeym** (ə) — orqanizmin mayalandığı andan yumurtadan çıxana qədərki vəziyyəti; toxumda hüceyrədən törəmiş yeni maya
- Rüşvət** (ə) — qeyri-qanuni bir iş üçün verilən pul
- Rüşvətxor** (əf) — rüşvət alan, rüşvət yeyən
- Rütbə** (ə) — dərəcə, vəzifə
- Rüteyla** (ə) — hörumçəyə bənzər zəhərli cücü, böv
- Rütubət** (ə) — nəmişlik, nəm olma; yaş olma, höyüslük
- Rza, riza** (fə) — razı, məmnun

- Saat (fə) — vaxt; vaxt göstərən qurğu
- Sabah (ə) — səhər, sübh çağ
- Sabiq (ə) — keçmiş, əvvəlki
- Sabir, səbir** (ə) — səbr edən, dözən, təhəmmül eləyən;
zəhmətə qatlaşan
- Sabit, sabitə** (ə) — yerində duran, bərqərar, dəyişməyən;
yerini dəyişməyən, hərəkətdə olmayan ulduz
- Sadə (f) — mürəkkəb olmayan; bəsit; bəzəksiz; saf, xalis;
ürəyi təmiz; adi; üzü tüksüz
- Sadəlövh** (fə) — hər şeyə inanan; tez inanan; avam
- Sadiq (ə) — doğru, həqiqi, səmimi, vəfalı
- Sadiqanə** (ə) — sədaqətlə, açıq ürəklə
- Saf (ə) — təmiz, şəffaf
- Sahə (ə) — açıq yer; meydan
- Sahib (ə) — yiyə, malik; himayə edən; müəllif
- Sahib**mənsəb** (ə) — mənsəb sahibi; vəzifəli
- Sahib**nəzər** (ə) — nəzər sahibi; zəkali, düşüncəli; mərifətli
- Sahib**üzzəman** (ə) — İmam Mehdi'nin epitetlərindən
(adlarından) biri; keçmişdə şərq hökmdarlarına verilən
epitet
- Sahil (ə) — dəniz qırağı, dəniz, göl kənarı
- Saxta (f) — qəlp, düzəltmə; hiyləgər

- Saxtakar (f) — qəlp şey qayıran (*adam*), saxtakar
 Sai (ə) — çalışan, səy edən
 Saib (ə) — sərrast nişan alıb hədəfi vuran; yanılmayan, doğru
 Said¹ (ə) — yuxarı çıxan, qalxan; uğurlu, xoşbəxt; mübarək
 Said² (ə) — bilək
 Sail (ə) — sual verən, soruşan; dilənçi
 Saim (ə) — oruc tutan, ağzı oruc (*dini*)
 Sair (ə) — seyr edən, hərəkət edən, yeriyan; başqa, o biri, digər; səyyarə
 Sait (ə) — səsli (fonetika)
 Sakin (ə) — tərpənməyən, bir vəziyyətdə duran, hərəkətsiz; bir yerdə yaşayan
 Sakit (ə) — sükut edən; səssiz-səmirsiz
 Saqi (ə) — qədəhlərə şərab töküb məclisdə paylayan; su paylayan (*adam*)
Saqinamə (əf) — saqiyə xitabən söylənilən qəsidə (şeir)
 Sal (f) — il
 Salam (ə) — sülh, salamatlıq, sağlamlıq; bax: səlamünəleyküm
 Salamat (fə) — əmin-amanlıq, firavanlıq
 Salar (f) — başçı, rəis; komandan, komandir
 Salat, **səlat** (ə) — namaz, dua; dəfn günü vəfat edənin evinin damından uca səslə oxunan münacat (*dini*)
 Salavat (ə) — mədh, tərifləmə, dua
 Saleh (ə) — yaxşı, yararlı; səlahiyyətli, ixtiyarı olan; dinin tələblərinə uyğun hərəkət edən (*dini*)
 Salik (ə) — bir yolu təqib edən; bir təriqətə mənsub olan; mürid (sufilikdə)
 Sallaq (ə) — qəssab, dərisoyan
 Sallaqxana (əf) — mal kəsilən yer

- Salman (ə) — salamat; Məhəmməd peyğəmbərin silahdaşının adı
- Salnamə (f) — bir ildə olan hadisələri özündə birləşdirən kitab
- Sami (ə) — Ön Asiyada, Şimali və Şərqi Afrikanın bir hissəsində yaşamış və yaşayan ərəblər, yəhudilər, həbəşlər və b. xalqların ümumi etnik adı; semit
- Samir¹ (ə) — hekayəçi, nağıl edən; həmsöhbət
- Samir² (ə) — səmərəli; bar verən
- Samit (ə) — sakit, səssiz; susan, danışmayan; səssiz (fonetikada)
- Samur (f) — xəzli gəmirici heyvan
- San (ə) — bənzər, oxşar
- Sana (ə) — tərif, mədh, alqış
- Sandal (f) — ağac növü
- Sandıq (ə) — qutu; dolab; kassa
- Sani (ə) — ikinci, oxşar; cah-cəlalı
- Saniyə (ə) — dəqiqədən (60 dəfə) kiçik vaxt ölçüsü; ikinci övlad (qız)
- Sar¹ (ə) — sığırçın
- Sar² (f) — dəvə
- Sara¹ (ə) — İbrahimin peyğəmbərin arvadının adı
- Sara² (f) — təmiz, saf
- Saray (f) — qəsər; ev; saray
- Sari, sariyə (ə) — sirayət edən, keçən (xəstəlik)
- Sarvan, sərvan (f) — sərvin ən yaxşısı; bax: sərvi; karvanbaşı; dəvə saxlayan; dəvə sürən
- Sasani (f) — Sasanilər sülaləsinə mənsub olan
- Saud (ə) — xoşbəxt
- Savab (ə) — İslam dininə görə yaxşı iş görmə; doğru, yaxşı; hamının xoşuna gələn iş, hərəkət

- Savad (ə) — qaralıq, qaraltı; qaralama yazı; yazmaq bacarığı, yazı bilmə
- Sayə** (f) — kölgə, *məc.* qayğı, himayə
- Saz (f) — uyğun; hazır; edən, düzəldən
- Sazəndə** (f) — saz çalan; sazçı; çalğıçı
- Saziş** (f) — düzəlişmə, uyuşma, uzlaşma; barışıq, razılıq; müqavilə, bağlaşma
- Se, sə** (ə) — ərəb əlifbasında “س” hərfinin adı; əbcəd hesabında 500 rəqəmini ifadə edir
- Segah (f) — Azərbaycan klassik muğamlarından birinin adı
- Sehr (ə) — gözbağlıca, cadu, hoqqabazlıq; tilsim
- Sehrbaz (əf) — sehr edən, sehrkar
- Sevda (ə) — eşq, məhəbbət; həvəs, arzu
- Seyf (ə) — qılınc – **cəmi:** süyuf
- Seyfi (ə) — qılınc ilə silahlanmış (*adam*)
- Seyr, seyran (ə) — yerimə, getmə; gəzinmə, səfər; əylənmə, tamaşa
- Seyrangah (əf) — gəzməli yer, tamaşa və əyləncə yeri
- Sey(y)id (ə) — ağa, başçı, rəis; Məhəmməd peyğəmbərin nəslindən olan (şəxs), **cəmi:** sadat
- Sə** (f) — üç
- Səadət** (ə) — xoşbəxtlik, bəxtəvərlik, sevinc, bəxtiyar
- Səba** (ə) — xəfif, sərin külək
- Səbahət** (ə) — gözəllik, üz gözəlliyi
- Səbat** (ə) — yerində durma, bərqərar olma; söz və əhdindən dönməmək; mətanət, qeyrət
- Səbəb** (ə) — bir hadisənin baş verməsinə yol açan başqa hadisə, şərait; bəhanə, əsas, dəlil
- Səbəbi** (ə) — səbəbə aid olan
- Səbəbkar** (əf) — səbəb olan (*adam*)
- Səbət** (f) — nazik çubuqlardan hörülmüş zənbil
- Səbir** (ə) — tələsməmə, təmkinli olma; asqırma

- Səbri** (ə) — dözümlü, davamlı
- Səbuhi** (ə) — sübhə aid olan, sübh içilən şərəblə əlaqədar olan
- Səbz, səbzə, səbzi** (f) — cücərti, göy, yaşıl; göyərti
- Səcdə** (ə) — ibadət zamanı əlləri və alını yerə qoyma vəziyyəti; pərəstiş; Quranın bəzi yerlərini oxuyarkən alnını ona söykəmə
- Səcdəgah** (əf) — səcdə olunan yer; alın
- Səciyyə** (ə) — təbiət, xasiyyət, xarakter
- Səd** (f) — yüz
- Səda** (ə) — səs, avaz; əks-səda, səs
- Sədaqət** (ə) — səmimi, həqiqət; etibarlı
- Sədarət** (ə) — sədrlik etmə, sədrlik; rəyasət; baş nazir vəzifəsi
- Sədd** (ə) — maneə ilə yolu kəsmə; qapama, bağlama; maneə; uzununa çəkilən divar; əngəl
- Sədəf** (ə) — içində mirvari olan sərt qabıqlı dəniz ilbizi; bu ilbizin sənayedə işlənən ağ, parlaq qabığı (sədəf düymə, sədəfli saz)
- Sədəqə** (ə) — yoxsullara, dilənçilərə verilən pul, şey və s.
- Sədi** (fə) — xoşbəxt, uğurlu
- Sədr** (ə) — döş, sinə, köks; otağın yuxarı tərəfi, məclisin başı; rəis, başçı
- Sədri** (ə) — yüksək keyfiyyətli düyü növü
- Səf** (ə) — sıra, dəstə
- Səfa** (ə) — saflıq, qəmdən, kədərdən təmizlənmə, rahatlanma, əylənmə
- Səfabəxş** (əf) — səfa bağışlayan, zövq gətirən, əyləndirən
- Səfahət** (ə) — pulu, malı tələf etmə, bədxərclik, səfehlik
- Səfalət** (ə) — səfillik, ehtiyac içində yaşama, yoxsulluq
- SIXINTISI
- Səfarət, səfarətxana** (əf) — səfirlik; səfirlik binası

- Səfeh** (ə) — gic, axmaq; var-dövlətini eys-işrətə sərf edən
- Səfər** (ə) — səyahət, gəzinti; dəfə, kərə; ay təqvimini (ərəb qəməri) üzrə müsəlman ilinin 2-ci ayı
- Səfəvi** (ə) — XVI-XVIII əsrlərdə Azərbaycanda və İranda hakimiyyət sürmüş azərbaycanlı sülalə
- Səfhə** (ə) — bir şeyin üstü, bir cismin görünən xarici tərəfləri
- Səfi** (ə) — təmiz, həqiqi; seçilmiş
- Səfil** (ə) — səfalət çəkən, ehtiyac içində olan
- Səfir** (ə) — dövlət elçisi, konsul; səfir; göy yaqut
- Səfiyyə** (ə) — təmiz, qüsursuz
- Səfsətə** (ə) — zahirən doğru görünən, həqiqətdə isə yanlış olan fikir
- Səftər** (f) — şiddətlə, qəzəblə; igidliklə; sıraları məhv etmək
- Səfurə** (ə) — ulduz, parıldayan, sayrışan
- Səğir** (ə) — kiçik, xırda, azyaşlı (uşaq)
- Səhab** (ə) — bulud
- Səhabə** (ə) — müsəlmanlığı ilk qəbul edən, Məhəmməd peyğəmbərin söhbətlərini eşidən adam
- Səhər** (ə) — gecədən sonra hava işıqlaşan vaxt; sabah
- Səhhət** (ə) — sağlamlıq; bədənin nöqsansız olması; doğruluq, düzlük
- Səhifə** (ə) — vərəqin bir üzü
- Səhih** (ə) — gerçək, doğru, düzgün; tam, bütöv; xalis, saf
- Səhiyyə** (ə) — sağlamlıq
- Səhm**¹ (ə) — ox (silah)
- Səhm**² (ə) — hissə, pay; aksiya; qorxu, dəhşət
- Səhmdar** (əf) — müəssisənin payı və ya hissəsi olan; payçı
- Səhnə** (ə) — tamaşa göstərilən hündür yer; orta, ara; meydan, meydança
- Səhra** (ə) — susuz düzənlik sahə

- Səhv** (ə) — düzgün olmayan iş, hərəkət; qələt, xata
- Səhvən** (ə) — səhv olaraq
- Səxavət** (ə) — əliaçıqlıq, cömərdlik, kəramət;
- Səid, said** (ə) — xoşbəxt, uğurlu; qalxan, irəliləyən
- Səkinə** (ə) — sakitlik, sükunət; xatircəmlik
- Səktə** (ə) — durğunluq, arası kəsilmə, hərəkətdən qalma
- Səqim** (ə) — xəstə, əlil; doğru olmayan, saxta
- Səlah** (ə) — xeyir, yaxşılıq; möminlik
- Səlahiyyət** (ə) — bir işi görməyə hüququ və ixtiyarı olma
- Səlamünəleyküm** (ə) — sizə salam olsun
- Səlat, salat** (ə) — namaz; dəfn günü vəfat edənin evinin üstündə uça avazla oxunan matəm məzmunlu sözlər, minacat (səlat çəkmək)
- Səlb¹** (ə) — ölüm cəzası vermək məqsədilə asma, dara çəkmə
- Səlb²** (ə) — qapma, zorla, əlindən alma; danma, inkar etmə
- Səlcuqi** (ə) — uzun müddət İranda, Anadoluda və b. yerlərdə hakimiyyət sürmüş Səlcuqlar sülaləsi
- Sələf** (ə) — bir soyda özündən qabaq gələn nəslin nümayəndəsi, ata-baba, əcdad
- Səlib** (ə) — xaç
- Səlim** (ə) — sağlam, eyibsiz, nöqsansız
- Səlis** (ə) — rəvan, axıcı
- Səltənət** (ə) — qüdrət, əzəmət, cəlal, gözəl
- Səma** (ə) — göy, fələk, asiman
- Səma, sima** (ə) — eşitmə; dinləmə
- Səman** (ə) — səkkiz
- Səmavi** (ə) — göyə və ya hava boşluğuna, fəzaya məxsus olan
- Səməd** (ə) — əbədi, daimi; heç kimdən asılı olmayan, amma hamıya lazım (*adam*)
- Səmən** (ə) — yasəmən ağacı və ya gülü

- Səmənd** (ə) — qızılı, qırmızı kəhər at; at
- Səməndər** (ə) — su kərtənkələsi; İran əsətirində odda yaşayan bir heyvan (*əfs.*)
- Səmərə** (ə) — meyvə; fayda, mənfəət; nəticə
- Səmimi** (ə) — həqiqi, ürəkdən, qəlbdən, əsl
- Səmimiyyət** (ə) — səmimilik
- Səmt** (ə) — cəhət, tərəf
- Səmum** (ə) — səhralarda əsən çox güclü, iti, quru külək
- Sənaye** (ə) — sənətlər, istehsalatın müəyyən sahəsi
- Səncər** (ə) — səngər; ov quşu
- Səndəl** (ə) — Hindistanda bitən gözəl iyli və çox bərk oduncaqlı ağac
- Sənə** (ə) — il
- Sənəd** (ə) — bir şeyi sübut edəcək rəsmi arayış və s.; şəxsiyyəti müəyyənləşdirən rəsmi şəhadətnamə; söykənəcək, istinad ediləcək şey
- Sənəm** (ə) — Allah fiquru, büt; *məc.* gözəl, dilbər
- Sənət** (ə) — yaradıcılıq, əsər
- Sənətkar** (əf) — sənətlə məşğul olan adam
- Səng** (f) — daş
- Səngər** (f) — sığınacaq; əsgərlərin sığınacağı çuxur
- Səngin** (f) — daşdan qayrılmış, daş kimi; ağır
- Sənubər** (ə) — şam ağacı; küknar ağacı; gözəlin boyu, qaməti
- Sər** (f) — baş
- Sərab** (f) — yay zamanı çöldə su kimi görünən hava təbəqəsi, ilğım; *məc.* xam xəyal
- Sərasər** (f) — başdan-başa, tamamilə
- Sərbaz** (f) — döyüşçü, əsgər; güclü, igid
- Sərbəst** (f) — azad, qeydsiz; sıxılmayan, çəkinməyən, utanmayan

- Sərdabə** (f) — bir və ya bir neçə ölünün basdırıldığı iri qəbir; zirzəmi; yeraltı su anbarı
- Sərdar** (f) — ordu başçısı, baş komandan
- Sərəfraz** (f) — başı uca; başqalarından seçilən, ehtirama layiq (*adam*)
- Sərəncam** (f) — qayda-qanun; hökm, ixtiyar; fərman, əmr
- Sərf** (ə) — xərcləmə, sərf etmə; çevirmə
- Sərfiyyat** (ə) — sərf olunan; məsrəf
- Sərgərdan** (f) — avara, boş-boşuna, işsiz-gücsüz, sərsəri
- Sərgüzəşt** (f) — başa gələn əhvalat; macərə; vaxıq
- Sərhəd** (əf) — hüdud, mərz
- Sərhəng** (f) — sərkərdə, qoşun başçısı; başçı, rəhbər; alay komandiri, polkovnik
- Sərxoş** (f) — şən, içmiş (*adam*)
- Sərir** (ə) — taxt
- Səriştə** (f) — bilik, işdən baş çıxarma; əsas, səbəb; ipin ucu
- Səriyyə** (ə) — qulluqçu qız; cariyə
- Sərkər** (f) — nəzarətçi, baxıçı; İranda alay komandiri rütbəsinədək olan bütün zabıtlərə müraciət forması
- Sərkərdə** (f) — qoşun başçısı; başçı, rəis
- Sərlövə** (fə) — kitab, kağız və ya səhifənin əvvəlində yazılan ad; yazıda başlıq
- Sərmayə** (f) — ticarətə və iqtisadiyyata qoyulan və gəlir gətirən pul; mənbə; məlumat
- Sərmədi** (ə) — əbədi, daimi, həmişəlik
- Sərməst** (f) — sərxoş, kefli
- Sərnişin** (f) — nəqliyyatda gedən; yuxarı başda əyləşən
- Sərpa** (f) — başdan-ayağa, tamamilə
- Sərrac** (ə) — yəhər, palan qayıran usta
- Sərraf** (ə) — bir dövlətin pulunu başqasına dəyişən (*adam*); pul xırdalayan, kassir; dərindən başa düşən
- Sərsəm** (f) — çəşmiş, sərsəm; hövlnək; heyran, valeh

- Sərsəri** (ə) — avara gəzən, dərbədən
Sərtac (ə) — başa qoyulan tac; əziz, istəkli, sevimli
Sərv (ə) — kiparis ağacı; həmişəyaşıl hündürboylu ağac
Sərvər (f) — başçı, lider, hökmdar; sahib
Sərvəri (f) — başçılıq
Sərvət (ə) — var-dövlət
Sərvi-azad (f) — düz bitib yüksələn, xəzan görməyən sərv ağacı, *məc.* uca boylu gözəl
Sərvinaz (f) — sərv kimi nazlı, qəməzli
Sərvistan (f) — sərv çox olan yer, bağ
Sətarə (f) — tarın bir növü
Səth (ə) — üz tərəf, üst
Səthi (ə) — üzdən, dərinə getməyən
Sətr¹ (ə) — yazı sırası, sətir
Sətr² (ə) — örtmə, pərdələmə, gizləmə
Sətri (ə) — sətirbəsətir, hərfi
Səttar (ə) — tövbə edənlərin ört-basdır edilməsi
Səviyyə (ə) — hamısı bir qaydada olma; bərabərlik; dərəcə
Səy (ə) — çalışma, cəhd; yüyürmə; yeyin getmə
Səyahət (ə) — uzaq ölkələrə getmə
Səyyad (ə) — ovçu
Səyyaf (ə) — qılınclı (*adam*); qılinc qayıran usta; cəllad
Səyyal (ə) — axan, axıcı; maye
Səyyar (ə) — seyr edən, gəzən, dolanan
Səyyarə (ə) — hərəkət edən, sabit olmayan ulduz, planet
Səzavar (f) — layiq, münasib, yaraşan
Sidq (ə) — gerçəklik, doğruluq, həqiqət
Sidr, sidrə (ə) — Ərəbistan giləsi; sidr ağacının yarpaqlarından hazırlanan və yuyunarkən istifadə olunan maddə; ölünü yuyarkən işlədilən maddə
Sifariş (ə) — tapşırma; tapşırılmış iş, şey və s.

- Sifət** (ə) — surət, zahiri görünüş, xasiyyət, hal, keyfiyyət, keyfiyyət bildirən nitq hissəsi (*qram.*)
- Sıfır** (ə) — boş, içi boş şey; sıfır
- Siğə** (ə) — şialərdə müvəqqəti evlənmə
- Sikkə** (ə) — metal pul, metal pul üzərindəki damğa, naxış
- Silah** (ə) — yaraq, əsləhə
- Silk** (ə) — inci, mirvari düzülən iplik, qaytan; düzüm; tərtib, sıra, məslək, təriqət
- Sill** (ə) — vərəm xəstəliyi
- Silsilə** (ə) — zəncir; sıra
- Sim** (f) — gümüş; simli musiqi alətinin teli
- Sima** (ə) — üz, sifət; musiqi dinləmə
- Simurq** (f) — Zümrüd quşu; qədim İran əsətirində Əlbürzdə yaşayan böyük bir quş
- Simuzər** (f) — gümüş və qızıl
- Sinan** (ə) — cida və nizənin kəskin, şiş ucu
- Sincab** (ə) — qiymətli xəzi olan kiçik heyvan; həmin heyvanın dərisi
- Sinə** (f) — döş, bağır, köks
- Sini** (f) — çay, çörək və s. paylamaq üçün müstəvi qab
- Sınıf** (ə) — sıra dərəcə; təbəqə; dərs otağı
- Sinn** (ə) — diş; ömür ili, yaş
- Sipəhsalar** (f) — ordu başçısı, baş komandan; sərkərdə
- Sipər** (f) — qalxan; dalında gizlənən, daldalanacaq; günəş və yağışdan qorunmaq üçün pərdə
- Sirab** (f) — su içib doymuş; sulu, tərəvətli; dolğun
- Sirac** (ə) — məşəl, parıldayan; ulduz
- Sirat** (ə) — yol; Cəhənnəmin üzərində çox çətinliklə keçilən dar körpü (bunu keçənlər Cənnətə daxil olurlar — *dini*)
- Siratülmüstəqim** (ə) — düz yol, haqq yolu
- Sirayət** (ə) — keçmə, nüfuz etmə

- Sirdar (əf) — sirri olan; sirli
- Sırf** (ə) — xalis, saf, sırf; büsbütün, tamamilə
- Sirr (ə) — gizli iş və ya şey; açılması çətin olan hadisə, iş
- Sitarə** (f) — ulduz
- Sitayış (f) — tərif, mədh; ehtiram, hörmət, sayğı; səcdə
- Sitəm** (f) — zülm, haqsızlıq
- Sitəmkar** (f) — zülm edən, zalım
- Sitr (ə) — yaşmaq, örtü, pərdə
- Siyah (f) — qara (rəng)
- Siyahı (f) — siyahı
- Siyasət (ə) — dövlət, partiya və ya şəxsin tutduğu
istiqlamət; siyasət; hiylə, kələk
- Siyasi (ə) — siyasətə aid olan
- Siyavuş** (f) — qara atlı; qədim İran döyüşçüsü
- Söhbət** (ə) — müsahibə, söhbət; dostluq, həmdəmlilik
- Sövdə** (f) — alver; sövdələşmə
- Sövq** (ə) — bazar, bazar meydanı — **cəmi:** əsvağ
- Sövt** (ə) — səs, səda
- Sövtiyyat** (ə) — fonetika (*qram.*)
- Sual (ə) — soruşma, sorğu
- Sufi (fə) — dindar, mömin; zahid
- Suğra** (ə) — balaca, kiçik, zərif; kiçik bacı
- Sultan (ə) — hökmdar, amir, dövlət başçısı
- Sumaq (ə) — sumaq
- Sur (ə) — böyük buynuzdan qayrılmış şeypur, boru // suri-
İsrafil — qiyamət günü mələk İsrafilin çalacağı şeypur
(*dini*)
- Surə** (ə) — Quranın bölündüyü 114 fəslin hər biri
- Surət** (ə) — obraz, sima, şəkil; zahiri görünüş
- Surətən** (ə) — zahiri görünüşə
- Suz (f) — yanma, yandırma, yandıran; dilsuz — ürək
yandıran

- Sübh** (ə) — səhər, səhər çağı
- Sübhan** (ə) — nöqsansız, təmiz; tərif; eşq olsun!
- Sübhanallah** (ə) — eşq olsun Allaha (təəccüb və ya heyrət məqamında)
- Sübhi** (ə) — tezdən, səhər-səhər
- Süxur** (ə) — yer altında sabit tərkibli mineral
- Sükan** (ə) — sakin sözünün cəmi; sükan
- Sükun** (ə) — durma, dayanma; rahatlıq; asayış; arası kəsilməmə; ərəb yazısında samitin üzərinə qoyulan işarə
- Sükunət** (ə) — sakitlik, hərəkətsizlik, durğunluq; əmin-amanlıq; azalma, ara vermə
- Sükut** (ə) — sakitlik, susma, dinməmə
- Süqut** (ə) — düşmə, yıxılma, enmə; yerindən oynama; öz mövqeyini itirmə
- Sülalə** (ə) — soy, nəsil, övlad
- Sülh** (ə) — barış, sakitlik
- Sünbül** (ə) — Günəş təqviminin bir ayı (avqustun sonu – sentyabrın əvvəli); sünbül
- Sünbülə** (ə) — Qız bürcünün adı (ulduz)
- Süni** (ə) — saxta, uydurma, qeyri-təbii; əsli olmayan
- Sünnət¹** (ə) — Peyğəmbərin müsəlmanlar üçün nümunə ola biləcək söz və hərəkətləri; qayda-qanun
- Sünnət²** (ə) — oğlan uşağını sünnət etmə
- Sürət** (ə) — cəldlik, tezlik, itilik; cismin keçdiyi yolun vaxta nisbəti (fizikada)
- Sürəyya** (ə) — pleyada, dəstə, bürc
- Sürmə** (f) — qaşa və gözə çəkilən qara rəng
- Sürur** (ə) — sevinc, şadlıq
- Süruş** (f) — Allahdan xəbər gətirən mələk – Cəbrail (*dini*)
- Süsən** (f) — iri ağ və ya bənövşəyi gül açan bitki; onun gülü
- Süst** (f) — boş, möhkəm olmayan; yava, faydasız; zəif, aciz

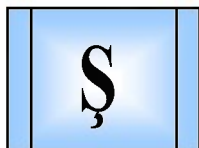
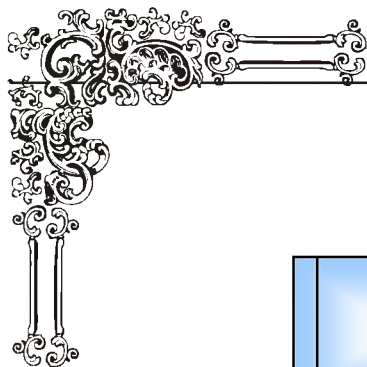

Sütun (ə) — mərmərdən, daşdan və s. tikilmiş dirək;
səhifənin (cədvəlin) yuxarıdan aşağıya xətt və s. ilə
bölünmüş hissəsi

Süvari (ə) — at sürən, atlı

Süyuf (ə) — bax: seyf

- Şaban, şəban** (f) — çoban; qəməri təqviminin 8-ci ayı
- Şabaş** (f) — toyda iştirakçıların oynayanlara və ya çalğıçılara verdikləri pul; afərin, əhsən
- Şad** (f) — sevinc, fərəh, şən
- Şadan** (f) — sevinən, şadlanan, şənlənən
- Şadman** (f) — sevincli, şad, məmnun
- Şadyana** (f) — şadlıq, sevinc; şadlanaraq, sevinərək
- Şagird** (f) — məktəbdə təhsil alan adam; ustadan sənət öyrənən gənc; birinin təliminə, işinə tərəfdar olub onu davam etdirən adam
- Şah** (f) — hökmdar, İran hökmdarlarının titulu; şahmatda fiqur
- Şahanə** (f) — şaha layiq; padşaha münasib
- Şahbaz** (f) — bax: şəhbaz
- Şahənşah** (ə) — şahlar şahı (İran şahlarının titulu)
- Şahid** (ə) — öz gözü ilə görmüş (*adam*)
- Şahin** (ə) — hökmdarın ağ tərəli; qızılquş
- Şahmar** (f) — iri, zəhərli ilan
- Şahmat** (f) — “şah öldü”; şətrənc oyunu
- Şahmərđan** (f) — “adamların şahı”; həzrəti Əliyə verilən ad
- Şahnamə** (f) — hökmdarlara həsr olunmuş mənzum əsər

- Şahnaz** (f) — muğam adı; zərli ipək parça növü
- Şahnəfir** (f) — böyük zurna; şeypur
- Şahrah** (f) — geniş, böyük yol; magistral
- Şahsuvar** (f) — şahın atlı qvardiyası; atlılar dəstəsi; mahir minici
- Şahvələd** (fə) — “şah övladı”; böyük oğul
- Şahzadə** (f) — şah oğlu
- Şax** (f) — heyvan buyuzu; atın dal ayaqları üstünə qalxması
- Şaxə** (f) — budaq, qol-budaq
- Şaiq** (ə) — şövqlü, həvəsli
- Şair** (ə) — şeir yazan sənətkar
- Şairanə** (əf) — bədii surətdə, şaircəsinə
- Şakir** (ə) — nəcib, minnətdar; şükr edən, razılıq bildirən
- Şaqul** (ə) — divarın düzlüyünü təyin etmək üçün alət; şüyül
- Şaquli** (ə) — vertikal
- Şam**¹ (f) — axşam; axşam yeməyi
- Şam**² (f) — Dəməşq şəhəri; Suriya
- Şam**³ (ə) — parafindən və ya piyli maddələrdən hazırlanmış, içinə fitil qoyulmuş yananda əriyən silindrik çıraq
- Şamama** (fə) — xoş iy, rayihə; bostan bitkisi
- Şamdan** (əf) — şam qoyulan xüsusi qab; şamdan
- Şamxal** (f) — müşket, iriçaplı tüfəng
- Şamil** (ə) — əhatə edən, aid olan
- Şan** (f) — şöhrət, ləyaqət
- Şapur** (f) — padşah oğlu; şahzadə
- Şarm, şərm** (f) — həya, xəcalət, utanma
- Şayəd** (f) — əgər; bəlkə; güman, ehtimal
- Şayiə** (ə) — əsli olmayan xəbər, uydurma söz
- Şeir** (f) — mənzum əsər; şeir
- Şeş** (f) — altı

- Şeşpər** (f) — “altı qanad”; altı tilli toppuz (döyüş silahı)
- Şey** (f) — predmet, əşya
- Şeyda** (f) — vurgun, məftun, eşqdən ağlını itirmiş, divano
- Şeyx** (ə) — qoca, ağsaqqal; din alimi, ruhani; təriqət başçısı; qəbilə rəisi (ərəblərdə)
- Şeytan** (ə) — iblis; xəbərçi, çuğul
- Şeytanürrəcim** (ə) — lənətlənmiş şeytan
- Şəb** (f) — gecə // **şəbi-deycur**, **şəbi-yelda** – ilin ən uzun və qaranlıq gecəsi (dekabr ayının 21-də olur); *məc.* klassik şeirdə uzun, qara saç rəmzidir
- Şəban**¹ (f) — çoban
- Şəban**² (f) — gecələr
- Şəban**³ (ə) — ərəb qəməri ilinin 8-ci ayı; qarnı doymuş, tox
- Şəbədə** (ə) — ələ salma, şəbədə; cəldlik, məharət
- Şəbəkə** (ə) — balıq toru; qəfəs, barmaqlıq; tora və qəfəsə bənzər pərdə
- Şəbxun** (f) — gecə basqını
- Şəbih** (ə) — oxşayan, bənzəyən
- Şəbnəm** (f) — şəh
- Şəbpərə** (f) — yarasa, gecəquşu
- Şəcər** (ə) — ağac
- Şəcərə** (ə) — bir ailə və ya sülalənin törəməsini göstərən cədvəl, silsilənamə
- Şəddad** (ə) — Yəməndə yaşamış çox zalım hökmdar (*əfs.*); zalım, zülmkar
- Şədid** (ə) — şiddətli; qüvvətli
- Şəfa** (ə) — xəstəlikdən ayılma, sağalma, yaxşılaşma
- Şəfaət** (ə) — günahkarın, müqəssirin bağışlanması üçün vasitəçilik (*dini*)
- Şəfəq** (ə) — günəşin çıxması və ya batması ərəfəsində göyün qızarması
- Şəffaf** (ə) — rəngsiz, işığı asan keçirən; aydın, tərtəmiz

- Şəfi** (ə) — şəfa verən, sağaldan
- Şəfqət** (ə) — mehribanlıq, ata-ana məhəbbəti
- Şəhab, şihab** (ə) — od parçası, alov, şölə; meteor
- Şəhadət** (ə) — şahidlik; Allahın birliyini və peyğəmbərin onun elçisi olduğunu qəbul etmə; şəhidlik
- Şəhadətnamə** (əf) — bir şeyi təsdiq edən sənəd, rəsmi kağız
- Şəhbaz, Şahbaz** (f) — qızılquş, tərlan (şəxs adı)
- Şəhər** (f) — ölkə; təqvim ayı; şəhər
- Şəhid** (ə) — müqəddəs iş uğrunda özünü qurban verən (*adam*)
- Şəhla** (ə) — göygül gözəl; alagöz (qız)
- Şəhriyar** (f) — hökmdar, şah
- Şəhvət** (ə) — ehtiras, cinsi əlaqə meyli
- Şəxs** (ə) — insan, adam; fərd, nəfər
- Şəxsən** (ə) — bilavasitə özü, başqası olmadan
- Şəxsi** (ə) — şəxsə aid olan; özəl
- Şəxsiyyət** (ə) — bir şəxsin əsas xüsusiyyətlərinin məcmusu; insan, şəxs, sima
- Şəkər** (f) — qənd; şirin
- Şəkil** (ə) — surət, rəsm; forma
- Şəkk** (ə) — şübhə edən, şəkk edən
- Şəklən** (ə) — şəkil etibarilə; şəkicə; zahiri görünüşə; rəsmi surətdə
- Şəlalə** (ə) — çayın hündürdən tökülən yeri
- Şəms** (ə) — günəş
- Şəmsi** (fə) — günəşə aid; təqvim növü
- Şəmsi-qəmər** (ə) — günəş və ay
- Şəmsiyyə** (ə) — günlük, çətir
- Şəmşir** (f) — qılınc
- Şən** (ə) — hal, keyfiyyət; şöhrət, mərtəbə, qədir, şan
- Şənbə** (f) — həftənin cümədən sonra gələn günü

- Şəni** (ə) — yaman, pis, xarab, alçaq, yava
- Şər¹** (ə) — bax: şəriət
- Şər²** (ə) — pislik, pis; başqalarına pislik edən (*adam*); narazılıq, ikitirəlik
- Şərab** (ə) — içki, çaxır
- Şərafət** (ə) — şəraf sahibi olma, gözəl sifətlərə malik olma, etibar
- Şərait** (ə) — şərt sözünün **cəmi**; şərtlər; vəziyyət
- Şərbət** (f) — şirin, dadlı; meyvə şirəsi ilə su və şəkərdən hazırlanmış sərinləşdirici içki
- Şərə-şur** (fə) — qışqır-bağır; gurultu-partıltı; sakit olmayan (*adam*)
- Şərəf** (ə) — namus, vicdan, ehtiram, sayğı
- Şərəfət** (ə) — məscid minarəsində müəzzinin dayanması üçün kiçik eyvan
- Şərh** (ə) — izah etmə, anlatma
- Şərhə** (ə) — bıçaq yarası; kəsik, dilim
- Şəriət** (ə) — dini qayda-qanunlar
- Şərif** (ə) — hörmətli, etibarlı, şərafli
- Şərik** (ə) — ortağ, bir işdə iştirak edənlərdən hər biri; yoldaş, arxadaş
- Şərir** (ə) — yaramaz, ara qarışdırın, fəsad törədən
- Şəriyyət** (ə) — qanunilik (*dini*)
- Şərq** (ə) — coğrafi cəhət; günçıxan, gündoğan; məşriq
- Şərqiyyə** (ə) — Şərqə aid olan; şərqli
- Şərqşünas** (əf) — Şərq ölkələri mütəxəssisi
- Şərt** (ə) — sazişdə və s. irəli sürülən təklif, tələb; əsas, zəmin
- Şərti** (ə) — şərtlə əlaqədar olan; nisbi
- Şəst** (ə) — xristianların qurşağı
- Şətrənc** (əf) — şahmat; xanalı, damalı
- Şəvval** (ə) — ərəb qəməri ilinin 10-cu ayı

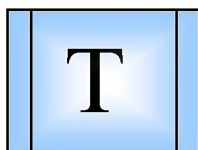
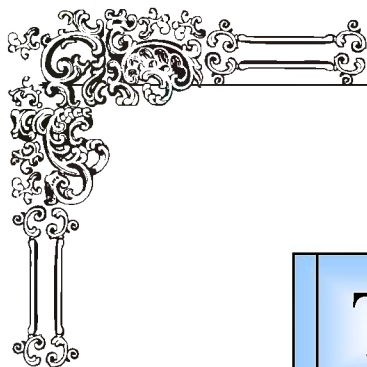
- Şəyatin** (ə) — şeytanlar
- Şiddət** (ə) — çoxluq, artıqlıq; sərtlik, bərklik; ağır vəziyyət, çətinlik
- Şiə** (ə) — partiya, tərəfdar, tabe; imam Əli və onun övladlarına tərəfdar olan müsəlman təriqəti
- Şifahi** (ə) — ağızdan olan; dilcavabı, söyləməklə
- Şikar** (f) — ov; ovlanılan, ovda vurulan heyvan və ya tutulan balıq; qənimət
- Şikayət** (ə) — giley, giley-güzar; məlumat, ərizə
- Şikayətnamə** (əf) — şikayət vərəqəsi, yazılı şikayət; zamanədən şikayət motivləri olan kiçik həcmli bədii əsər
- Şikəst** (f) — əlil; qırıq, sınıq; məğlub olma, basılma
- Şikəstə** (f) — sınıq; qırıq, pozulmuş; məğlub edilmiş; xətt növü; klassik Azərbaycan muğamlarından biri
- Şimal** (ə) — coğrafi cəhət
- Şimali** (ə) — şimala aid olan
- Şir¹** (f) — aslan; igid, qorxmaz
- Şir²** (f) — süd
- Şirazi** (ə) — Şiraza aid olan; Şirazda qayrılmış
- Şirə¹** (f) — meyvə bitkilərin suyu; nektar; suda həll olmuş şəkər
- Şirə²** (f) — tiryək, anaşa
- Şirin** (f) — incə, gözəl, kövrək; şəkər, qənd dadı, şirin
- Şirkət** (ə) — ortaqlıq, şəriklik; müəssisə; kompaniya
- Şirzad** (f) — şir nəslindən
- Şivə¹** (f) — qayda, sayaq, tövr, üslub, tərz; naz, qəmzə, əda
- Şivə²** (f) — ləhcə, tələffüz
- Şivəkar** (f) — nazlı, qəmzəli, ədalı
- Şivən** (f) — yas, matəm; fəğan, ah, nalə
- Şöbə** (ə) — hissə, bölmə; budaq, şaxə
- Şöbədə** (ə) — oyun, gözbağlıca, fokus

- Şöhrət** (ə) — şan, ad-san, məşhurluq
Şöhrətpərəst (əf) — şöhrət düşkünü; təkəbbürlü, lovğa
Şölə (ə) — alov parıltısı, işıq
Şövkət (ə) — güc, qüdrət
Şövq (ə) — arzu, istək
Şövqi (ə) — arzulu, istəkli
Şubat (ə) — fevral ayı
Şux (f) — naz, işvə; oynaq, şən
Şum (f) — uğursuz, nəhs
Şur (f) — qalmaqal, hay-küy; eşq, sevgi; Azərbaycan
 muğamlarından biri
Şura (ə) — müzakirə; sovet, şura
Şüa (ə) — işıq, işıq telləri
Şüar (ə) — qısa yazılmış müraciət; çağırış; əlamət, nişan
Şübhə (ə) — şəkk, tərəddüd, inanmama
Şücaət (ə) — igidlik, qorxmazlıq, qəhrəmanlıq
Şükran (ə) — yaxşılıq bilmə, şükür etmə, minnətdarlıq
Şükufə (f) — çiçək (bitki)
Şükuh (f) — böyüklük, şövkət, cəlal, dəbdəbə
Şükür (ə) — minnətdarlıq, təşəkkür
Şümşad (ə) — bərk oduncaqlı, həmişəyaşıl ağac; boyu düz
 olan (*adam*)
Şünas (f) — tanıyan, bilən, anlayan, məlumatı olan
Şüşə (f) — ayna
Şüşəbənd (f) — aynabənd
Şüştər (f) — Azərbaycan klassik muğamlarından biri
Şüur (ə) — təfəkkür, düşüncə; anlama, idrak

- Ta (ə) — ərəb əlifbasında “ط” hərfinin adı; əbcədə hesabında 9 rəqəmini ifadə edir
- Tab (f) — güc, qüvvət, taqət; dözmə, dözümlü
- Taban (f) — işıqlı, parlaq, nurlu
- Tabaşir** (ə) — lövhədə, divarda və s. yazmaq üçün ağ daş
- Tabe (ə) — itaət edən, tabe olan; arxasınca getmə
- Tabistan (f) — yay fəsli
- Tabut (f) — ölünün qoyulduğu qutu
- Tac (f) — çələng, əklil; hökmdarların başına qoyulan rəmzi bəzəkli və qiymətli şey
- Tacir (ə) — ticarətlə məşğul olan adam
- Taət** (ə) — ram olma, itaət; ibadət
- Tafta (f) — parıldayan ipək parça
- Tağı** (ə) — üsyançı, asi; həddini aşan
- Tahir (ə) — təmiz, nöqsansız, ləkəsiz; Məhəmməd peyğəmbərin oğlanlarından birinin adı
- Taxt (f) — çarpayı; padşahların kürsüsü
- Taxta (f) — yazı lövhəsi; taxta; tikə, parça
- Taxtapuş** (f) — damda paltar qurutmağa məxsusi yer
- Tair (ə) — uçan; quş
- Taqət** (ə) — güc, qüvvət, iqtidar, qüdrət

- Talaq (ə) — boşama, boşanma
 Talan (f) — çapavul, qarət, soyğun
 Tale (ə) — bəxt; qismət
 Taleh (ə) — yolagəlməz, islaholunmaz; təqsirkar
 Talib (ə) — arzu edən, istəyən; tələbə; müştəri
 Talk (ə) — texnikada və təbabətdə işlədilən yağlıtəhər yumşaq ağ toz
 Tam¹ (ə) — tamam, bütün
 Tam² (ə) — dad; yemə, təam; zövq
 Tamam (ə) — əlavə edilmiş, bitmiş; doldurulmuş
 Tamamən (ə) — tamamilə, büsbütün, hamılıqla
 Tamaşa (f) — baxıb seyr etmə; görməli, baxmalı mərasim; dram, faciə və ya komediya
 Tar (f) — tel; sim; iplik; əriş; qaranlıq, zülmət; tutqun, dumanlı
 Tarac (f) — soyğunçuluq, qarət
 Taraş (f) — qırma, yonma
 Taraz (f) — səth, səviyyə; balans; şaquli və üfüqi düzlüyü yoxlamaq üçün alət
 Tarix (ə) — müəyyən vaxt (ay, gün, il); həmin vaxtı göstərən rəqəm; cəmiyyətin inkişafından bəhs edən elm
 Tarixən (ə) — tarix etibarilə
 Tarixi (ə) — tarixə aid olan
 Tarik¹ (ə) — tərək edən, vaz keçən, əl çəkən // tariki-
dünya — dünyadan əl çəkib guşənişin olan; qaranlıq
 Tarik² (f) — bax: tar
 Tariq (ə) — dan ulduzu; Zöhrə
 Tas¹ (ə) — su qabı, teşt
 Tas² (ə) — nərd; nərddə uduş dövrəsi; üç oyun
 Tasua (ə) — məhərrəm ayının doqquzuncu günü, aşura axşamı

- Taun (ə) — vəba (xəstəlik)
- Tayfa (ə) — qövm, klan, qrup, icma, həmməzhəb
- Tayfur (ə) — quşcuğaz; Sufi şeyxinin adı
- Tayib (ə) — ətirli, xoş iyli, rəhmli; hamı
- Taziyanə** (f) — qamçı; qitə şəklində yazılan satirik şeir; tənbur və b. musiqi alətlərini çalmaq üçün sümük qırığı
- Teyyub (ə) — yaxşı, gözəl
- Təahüd** (ə) — qarşılıqlı öhdəçilik
- Təala** (ə) — yüksəlsin, yüksək olsun (Allahın adları ilə işlədilir)
- Təam** (ə) — yemək, xörək
- Təb** (f) — qızdırma, isitmə
- Təbabət** (ə) — həkimlik; tibb elmi
- Təbayün** (ə) — iki şey arasındakı ziddiyyət; ortaq bir rəqəmə bölünməsi mümkün olmayan iki rəqəm arasındakı münasibət (məsələn, 7 ilə 9 kimi)
- Təbdil** (ə) — dəyişdirmə, başqa bir şəklə salma
- Təbəə** (ə) — tabe olanlar; bir dövlətin vətəndaşı olan; əhali, rəiyyət
- Təbəqə** (ə) — qat, lay; cəmiyyətin ictimai, mədəni və b. xüsusiyyətlərinə görə həmcins hissəsi
- Təbəssüm** (ə) — gülümsəmə, gülüş, xəndə
- Təbib** (ə) — həkim, doktor, müalicə edən, **cəmi:** ətibba
- Təbiət** (ə) — təbii şəraitin məcmusu; üzvi və qeyri-üzvi aləm; insan yaratmayan hər şey, xasiyyət; adət
- Təbii** (ə) — təbiətə aid olan; süni olmayan; adi, normal; həqiqi, əsl
- Təbil** (ə) — böyük nağara; qulaq pərdəsi
- Təbir** (ə) — ifadə, məna vermə; yuxu yozma
- Təbliğ** (ə) — yetirmə, çatdırma, aparma; xəbər vermə, bildirmə, anlatma

- Təbliğət** (ə) — bir fikri, nəzəriyyəni müxtəlif yollarla kütlə arasında yayma
- Təbrik** (ə) — xeyir-dua vermə; göz aydınlığı
- Təcavüz** (ə) — zorlama; aşma; özgəsinin torpağına soxulma
- Təcdid** (ə) — təzələmə, yeniləşdirmə
- Təcəssüm** (ə) — xəyala gələn şeyin göz qarşısında canlanması; gözə görünmə
- Təchiz** (ə) — cihazla təmin etmə
- Təcil** (ə) — tələsdirmə
- Təcnis** (ə) — iki şeyi bir-birinə bənzər hala salma; söz oyunu
- Təcrübə** (ə) — yoxlama, sınaq
- Təcvid** (ə) — Quranın düzgün oxunma qaydaları
- Tədarük** (ə) — hazırlıq, ehtiyat
- Tədavi** (ə) — öz-özünə müalicə etmə
- Tədavül** (ə) — əldən-ələ keçmə, işlənmə (pul haqqında)
- Tədbir** (ə) — çarə; təşəbbüs; qabaqcadan düşünülmüş üsul, yol, **cəmi:** tədabir
- Tədi(y)yə** (ə) — ödünc, ödəmə
- Tədqiq** (ə) — kiçiltmə, əzib xırdalama; dərindən araşdırıb həqiqəti meydana çıxarma
- Tədqiqat** (ə) — tədqiq etmə, araşdırma; **təki:** tədqiq
- Tədris** (ə) — dərəcələmə
- Tədrisən** (ə) — yavaş-yavaş
- Tədris** (ə) — dərs vermə, dərs öyrətmə
- Təəccüb** (ə) — çaşıb qalma, heyrət
- Təəssüb** (ə) — tərəfdarlıq, *məc.* qeyrət, namus çəkmək
- Təəssübkar, təəssübkeş** (ə) — fanatik, mütəəssib; bir-birinin tərəfini saxlama, qeyrətini çəkmə
- Təəssür** (ə) — heyfsilənmə, acıma; qəm, kədər duyma, mütəəssir olma; çətinə düşmə

- Təəssürat** (ə) — insan şüurunda əmələ gələn iz; təsir;
təəssür sözünün **cəmi**
- Təfavüt** (ə) — fərqləndirici xüsusiyyət, fərq
- Təfəkkür** (ə) — fikir; düşünmə, fikirləşmə
- Təfərrüat** (ə) — təfsilat, xırdalıqlar
- Təfriq** (ə) — ayırma, seçmə
- Təfriqə** (ə) — ayrılıq, ayrılma, ziddiyyət
- Təfsil** (ə) — ətraflı məlumat vermə, izah etmə
- Təfsilat** (ə) — hərtərəfli, müfəssəl
- Təfsir** (ə) — izah etmə, şərh etmə
- Təftiş** (ə) — yoxlama, gözdən keçirmə, tədqiq etmə
- Təhdid** (ə) — qorxutma, hədələmə
- Təhəssür** (ə) — həsrət çəkmə
- Təhkim** (ə) — möhkəmlətmə, bərkitmə; bənd etmə
- Təhqiq** (ə) — həqiqəti axtarma, meydana çıxarma; axtarış
- Təhqiqat** (ə) — təhqiqlər
- Təhqir** (ə) — alçaltma
- Təhqiramiz** (əf) — təhqiredici; alçaldıcı
- Təhlil** (ə) — həll etmək, mürəkkəb bir cismi hissələrinə ayırma
- Təhlükə** (ə) — qorxu, xətər
- Təhminə** (f) — “Şahnamə”də Rüstəm pəhləvanın arvadının, Zöhrabın anasının adı
- Təhrif** (ə) — söz və ya ibarəni yanlış ifadə etmə
- Təhrik** (ə) — hərəkətə gətirmə; həvəsləndirmə
- Təhriş** (ə) — yazma, qeyd etmə; azad etmə
- Təhriri** (ə) — yazılı
- Təhsil** (ə) — hasil etmə, qazanma, əldə etmə; elm, məlumat əldə etmə; müntəzəm oxuma
- Təhsin** (ə) — alqışlama, tərifləmə
- Təhtülhənək** (ə) — boğazaltı; əmmamənin (axundlar ölü namazı qıldıqları zaman) boğaz altına buraxılan ucu

- Təhvil** (ə) — vermə; tapşırma; başqa şəkllə salma
- Təxəllüs** (ə) — tanınmış şəxsin götürdüyü əlavə ad;
qurtarma, xilas
- Təxərrüf** (ə) — qıcıqlanma
- Təxəyyül** (ə) — xəyala dalma, xəyalat etmə; fantaziya
- Təxir** (ə) — gecikdirmə, yubatma
- Təxlis** (ə) — xilas etmə, qurtarma
- Təxliyə** (ə) — boşaltma, boşaldılma; evakuasiya
- Təxmis** (ə) — beşləmə; bir şairin qəzəlini alıb, hər beytinin
əvvəlinə üç misra əlavə etməklə (hər bəndi beş
misradan ibarət) müxəmməs yaratma
- Təxribat** (ə) — dövlət tədbirlərinə gizli yolla mane olma;
müharibə, təbii fəlakət və s. nəticəsində dağıntı
- Təxisis** (ə) — bir şeyi birinə məxsus etmə, mənimsətmə;
ixtisaslaşma
- Təxisisat** (ə) — bir iş və ya şəxs üçün ayrılan pul və s.
- Təxtərvan** (f) — at, dəvə və s. dalında və ya insanların
çiyində aparılan hökmdarlar üçün kəcavə
- Təkamül** (ə) — kamala çatma; təkmilləşmə
- Təkbir** (ə) — namaz qılarkən “Allahü əkbər” demə
- Təkfir** (ə) — kafir adlandırma, kafir olduğuna hökm vermə
(*dini*)
- Təkid** (ə) — təkrar etmə, israr etmə; sağlamlaşdırma,
möhkəmləndirmə; öz sözünün üstündə durma
- Təkmil** (ə) — tamamlama, kamala çatdırma; təhsilini
bitirmə
- Təkrar** (ə) — bir işi bir neçə dəfə görmə; bir fikri dəfələrlə
demə
- TəkHzib** (ə) — yalansıtma, yalana çıxarma
- Təqaüd** (ə) — rəsmi fəaliyyəti başa vurub istirahətə çıxma
- Təqdir** (ə) — qiymətləndirmə, bəyənmə; qismət, nəsib
(*dini*)

- Təqdis** (ə) — pak və mübarək hesab etmə, müqəddəs sayma, çox ehtiram etmə
- Təqib** (ə) — izləmə, ardına düşmə
- Təqlid** (ə) — bənzətmə, oxşatma, yamsılama; saxta, surroqat; taxma, asma
- Təqribi** (ə) — təxmini, gözəyarı, təqribən
- Təqrir** (ə) — demə, söyləmə, ifadə etmə; şifahi ifadə bacarığı
- Təqsim** (ə) — bölmə, hissələrə ayırma; bir nəfərin ifa etdiyi musiqi; solo
- Təqsir** (ə) — günah, suç; bacardığı işi etməmə; qısaltma
- Təqsirkar** (əf) — günahkar, təqsirli
- Təqvim** (ə) — doğrultma, düzəltmə, nizama salma, yoluna qoyma; astronomik cədvəl
- Təlaş** (ə) — tələsmə, səy etmə, həyəcan keçirmə
- Tələtüm** (ə) — dalğalanma, ləpələnmə, coşma
- Tələb** (ə) — bir şeyi qəti şəkildə istəmək; istək
- Tələbat** (ə) — tələb sözünün **cəmi**; tələb olunan şeylər
- Tələbə** (ə) — ali məktəbdə təhsil alan gənc; **təki**: talib
- Tələbkar** (əf) — tələbi olan, tələb edən
- Tələf** (ə) — məhv olma, yox olma
- Tələfat** (ə) — qırılan canlılar; tələf sözünün **cəmi**
- Tələffüz** (ə) — sözün şifahi deyilməsi; ifa tərzı, şivə
- Tələt** (ə) — üz, surət, üz gözəlliyi
- Təlx** (f) — acı, zəhər
- Təlim** (ə) — öyrətmə, bilik vermə
- Təlimat** (ə) — qayda-qanunun, qərarın və s. tətbiqinə dair göstəriş; həmin qərarların izahı; təlim sözünün **cəmi**
- Təlqin** (ə) — öyrətmə, beyninə yeritmə; hipnoz; müsəlmanlarda ölü basdırılan zaman oxunan dualardan biri
- Təltif** (ə) — mükafatlandırma, könlünü alma

- Təmas** (ə) — toxunma, sürtünmə; əlaqəli olma; əlaqə
- Təmayül** (ə) — bir tərəfə əyilmə, meyil etmə; əsas yoldan kənara çıxma
- Təməl** (ə) — özül, bina, bünövrə
- Təmənna** (ə) — istək, arzu, tələb
- Təmərküz** (ə) — mərkəzləşdirmə; toplama, yığma, cəmləmə
- Təmin** (ə) — təchiz; şəkk-şübhədən çıxarma
- Təminat** (ə) — təmin etmə; zəmanət; təmin sözünün **cəmi**
- Təmir** (ə) — xarab olan yerlərini düzəltmə
- Təmiz** (ə) — sağlam, möhkəm
- Təmkin** (ə) — özünü ağır aparma, vüqar; səbir etmə; qatlaşma; yerləşmə, qərarlaşma
- Təmsil** (ə) — satirik və nəsihətamiz məzmunlu kiçik həcmli bədii əsər; bənzətmə, oxşatma, təşbeh
- Təmtəraq** (ə) — dəbdəbə, təntənə
- Tən** (f) — bədən, gövdə, əndam; cisim, əşya
- Tənasül** (ə) — nəsil yetişdirmə, doğub-törəyərek artma; kişi və ya qadın cinsiyyət orqanı
- Tənbeh** (ə) — ağılı başına yığma; çəkirdirmə; cəza, cəzalandırma; danlama
- Tənbəl** (f) — işləmək istəməyən adam
- Tənbur** (əf) — simli Şərqi musiqi aləti
- Tənə** (ə) — danlaq, qaxınc
- Tənəffüs** (ə) — nəfəs alma-nəfəs vermə; işarası istirahət
- Tənəzzöh** (ə) — gəzinti, ekskursiya
- Tənəzzül** (ə) — aşağı düşmə; enmə, gerilmə; özünü aşağı tutma
- Təng** (f) — darıxmış, bezmiş, usanmış; tövşümə; dar, darısqal; səthi dolanma
- Tənha** (f) — tək, yalqız
- Tənin** (ə) — səsin dalğalanması, səslənmə, cingildəmə

- Tənqid** (f) — yanlış və qüsurlu cəhətləri aşkara çıxarma; müəyyən bir əsəri qiymətləndirmə; əsərin nöqsanlarını demə
- Tənzif** (ə) — nazik cuna; təmizləmə, pak etmə
- Tənzil** (ə) — endirmə, aşağı salma, düşürmə; güzəşt
- Tənzim** (ə) — qaydaya qoymaq, düzəltmək; sıraya düşmə
- Təpiş** (f) — əsmə, döyünmə, titrəmə // **təpişi-qəlb** — ürək döyünməsi
- Tər** (f) — yaş, nəm, islaq; təzə
- Təranə** (f) — mahnı; nəğmə; melodiya
- Təravət** (ə) — təzə, tər, solmamış; təzəlik
- Tərbiyə** (ə) — bəsləyib yetişdirmə; böyütmə; əxlaq; vərdiş
- Tərcih** (ə) — bir şeyi başqasından üstün tutma, daha artıq bəyənmə
- Tərcüman** (ə) — tərcüməçi, dilmanc
- Tərcümə** (ə) — bir dildən başqa dilə çevirmə // **tərcümeyi-hal** — avtobioqrafiya; bioqrafiya
- Tərəddüd** (ə) — get-gəl; qəti qərara gəlməmək
- Tərəf** (ə) — yan, cəhət; ölkə, məmləkət
- Tərəfdar, tərəfgir, tərəfkeş** (əf) — tərəfini saxlayan
- Tərəhhüm** (ə) — rəhm etmə, acıma, yazığı gəlmə
- Tərəqqi** (ə) — inkişaf, irəliləmə
- Tərəqqipərvər** (əf) — tərəqqi tərəfdarı, inkişafa yardım edən
- Tərənnüm** (ə) — təsvir etmə; yazma; incə gözəl səsle oxuma; tərifləmə
- Tərxis** (ə) — icazə vermə, buraxma, müsaidə etmə; hərbi xidmətdən azad etmə
- Tərxun** (ə) — ətirli, xoş iyli göyərti
- Tərif** (ə) — tanıma, bildiriş
- Təriqət** (ə) — əqidə və ya məsləkdə tutulan yol, dini cərəyanlarda qəbul edilən bir yol, məzhəb

- Tərk** (ə) — buraxma, əldən vermə; vaz keçmə, üz çevirmə; boşama // **tərki-dünya** — dünyadan əl çəkib bir guşəyə çəkilmə
- Tərkib** (ə) — bir neçə şeyi birləşdirməklə, qarışdırmaqla mürəkkəb bir şey əmələ gətirmə; mürəkkəb cisim (kimyada); bir neçə sözdən ibarət birləşmə (*qram.*)
- Tərkibi** (ə) — tərkibi olan; tərkibli
- Tərsanə** (ə) — gəmiqayıрма müəssisəsi
- Tərsim** (ə) — cızma, rəsmini çəkmə
- Tərtib** (ə) — sıralama; hazırlama, tədarük etmə; dağınıq hissələri bir yerə yığma, sistemə salma, üsul, nizam, qayda, tərz; plan; dəstə, sinif, fəsil; səhifələmə
- Tərz**¹ (ə) — fəaliyyət obrazı, vəziyyət, hal
- Tərz**² (ə) — şəkil, üsul, yol, üslub, biçim
- Təsadüf** (ə) — rastlaşma, rast gəlmə, ittifaq düşmə
- Təsbeh** (ə) — ipə keçirilmiş muncuq dənələri (duanı saymaq üçün); dua; Allahı müqəddəs sayma
- Təsbit** (ə) — möhkəmlətmə, sabitləşdirmə, qeydə alma
- Təsdiq** (ə) — bir şeyin doğruluğunu iqrar etmə; təsdiqləmə
- Təsəlli** (ə) — ovundurma, təskinlik
- Təsərrüf** (ə) — yiyələnmə, sahib olma; qənaət
- Təsərrüfat** (ə) — qənaətlə işlətmə, qənaətlə israf etmə; idarə olunma
- Təsəvvür** (ə) — fikirdə qurma, zehində sürətləndirmə, xəyala gətirmə; məlumat
- Təshih** (ə) — sağaltma, yaxşılaşdırma; yazı səhvlərini düzəltmə, doğrultma
- Təsir** (ə) — əsər etmə, təəssürat; iz buraxma
- Təsis** (ə) — əsasını qoyma, bina etmə; qurma
- Təskin** (ə) — təsəlli, sakitləşmə; sülh
- Təslim** (ə) — barışma, itaət; təbrik etmə
- Təsliyə** (ə) — salavat çevirmə

- Təsnif** (ə) — siniflərə ayırma, bölmə, qruplaşdırma; əsər; sözləri qəzəl formasında olan iri həcmli mahnı
- Təsvib** (ə) — bəyənmə
- Təsvir** (ə) — surətini çıxarma, şəklini çəkmə; gözəl surətdə izah etmə; surət, şəkil, rəsm
- Təsviyə** (ə) — bərabər etmə; tarazlaşdırma; həll edib qurtarma; boynuna alma; rədd etmə; ləğv etmə
- Təşbih** (ə) — bənzətmə, oxşatma
- Təşəbbüs** (ə) — bir işə başlama; bir işi görmək haqqında ilk dəfə fikir söyləmə
- Təşəbbüskar** (əf) — təşəbbüs göstərən, irəli sürən
- Təşəkkül** (ə) — formalaşma, təşkil olunma, bir şəkllə düşmə; meydana çıxma, əmələ gəlmə
- Təşəkkür** (ə) — minnətdarlıq etmə; yaxşılıqdan razılıq
- Təşkil** (ə) — lazımi şəkllə salma, qurma; tərtib etmə
- Təşkilat** (ə) — ictimai birlik, dövlət idarəsi; **təki**: təşkil
- Təşnə** (f) — susuz, susamış
- Təşrif** (ə) — gəlmə, gəliş; şərəfləndirmə
- Təşrih** (ə) — açma, yarma, şərh etmə; anatomiya
- Təşviq** (ə) — həvəsləndirmə
- Təşviqat** (ə) — həvəsləndirmə məqsədilə görülən iş və tədbirlər
- Təşviş** (ə) — narahatlıq, təlaş, qorxu
- Tətbiq** (ə) — uyğunlaşdırma, bənzətmə; qarşılaşdırma, müqayisə; qanunu icra etmə, həyata keçirmə
- Tətbiqi** (ə) — tətbiq edilən
- Tətil** (ə) — işçilərin mütəşəkkil surətdə işə çıxılmaması; işi və ya dərsi müvəqqəti buraxma (dincəlmək məqsədilə)
- Təvazökar** (əf) — özünü sadə tutan
- Təvəkkül** (ə) — inam, ümid bağlama, Allaha sığınma, pənah aparma (*dini*)
- Təvəqqe** (ə) — arzu etmə, xahiş etmə; rica, istək

- Təvəllüd** (ə) — dünyaya gəlmə, doğulma, doğum; hasil olma, zahir olma
- Təvvaf** (ə) — həcc mərasimində Kəbənin ətrafını dolanan
- Təyin** (ə) — müəyyən etmə, müəyyənləşdirmə
- Təyyar** (ə) — havaya qalxan, uçan
- Təyyarə** (ə) — sürətli, uçan; təyyarə
- Təzad** (ə) — əkslik, ziddiyyət, qarşı-qarşıya olma, ixtilaf; mənaca bir-birinə zidd olma
- Təzahür** (ə) — görünmə, zühur etmə, zahir olma; nümayiş etdirmə
- Təzə**¹ (f) — təmiz, gözəl
- Təzə**² (f) — yeni, təzə
- Təzim** (ə) — böyük tutma, hörmət etmə; baş əymə; sitayiş
- Təziyə** (ə) — başsağlığı; yas, hüzar
- Təzkirə** (ə) — vəsiqə; şairlər haqqında toplanan xatirələr
- Təzminat** (ə) — məğlub dövlətin qalib dövlətə verməli olduğu pul; təzminat
- Təzyiq** (ə) — sıxma, darlaşdırma; sıxışdırmaq; incitmək
- Tibb** (ə) — xəstəliklər və onların müalicəsi haqqında elm
- Ticarət** (ə) — alver, alğı-satqı, alış-veriş
- Tifil** (f) — uşaq, cocuq
- Tiftik** (f) — zəif keçi yunu; qoyunun baharda qırılan yunu
- Tilsim** (ə) — sehr, ovsun
- Timsah** (ə) — suda-quruda yaşayan, iri kərtənkələyəbənzər heyvan
- Tir** (f) — dirək, sütun
- Tiryək** (f) — narkotik maddə, tiryək; bir şeyə aludə olma
- Tofiq** (ə) — bax: tövfiq
- Toxum** (f) — tum, ali bitkilərdə rüşeym; nəsil, soy
- Tovuz** (ə) — bəzəkli lələkləri olan quş
- Töhfə** (f) — bəxşiş, mükafat, hədiyyə
- Töhmət** (ə) — danlama, danlaq, məzəmmət

- Tövbə** (ə) — günahından peşman olub bir daha günah iş görməyəcəyinə söz vermə
- Tövfiq** (ə) — uyğunlaşdırma, müvafiq etmə; müvəffəqiyyət; məqsədinə çatma
- Tövr** (ə) — surət, hal, tərz; ədə
- Tövrət** (ə) — Musa peyğəmbərə nazil olmuş ibrancə dini kitab
- Tövsiyə** (ə) — məsləhət vermə, nəsihət etmə; tapşırma, sifariş vermə; vəsiyyət etmə; vəsatət; tövsiyə etmə
- Tuba** (ə) — Cənnətdə bitən gözəl bir ağac (*dini*), *məc.* gözəl, qəşəng, boy-buxunlu
- Tudə** (f) — xalq, camaat, kütlə; yığın, dəstə; təpə
- Tufan** (əf) — boran, fırtına
- Tul** (ə) — uzunluq; uzun
- Tumar** (ə) — eşilmiş, yazılı ensiz və uzun kağız və ya dəri
- Tur** (ə) — Sina yarımadasında bir dağ adı; Musa peyğəmbərin Tanrı ilə ilk tanışlıq səhnəsi
- Turab** (fə) — toz, toz-torpaq
- Turan** (f) — “Şahnamə”də əfsanəvi ölkənin adı
- Turş** (f) — sirkə, qora, limon və s. dadında olan
- Turunc** (f) — xoş ətirli, acıtəhər sitrus meyvəsi və həmin meyvənin həmişəyaşıl ağacı; narınc
- Tutu** (ə) — tutuquşu
- Tüccar** (ə) — tacirlər, sövdəgərlər
- Tüfeyli** (ə) — başqasının hesabına bəslənən, yaşayan, parazit (cücü və ya bitki); müftəxor (*adam*)
- Tüğyan** (ə) — aşma, daşma; azgınlıq; özbaşınalıq
- Tüllab** (ə) — tələb edənlər; tələbələr; yüngül adam
- Tünbətün** (f) — gorbagor
- Tünd** (f) — rəngi açıq olmayan; tutqun; hirsli, acıqlı; bərk, şiddətli; kəskin

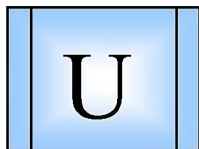
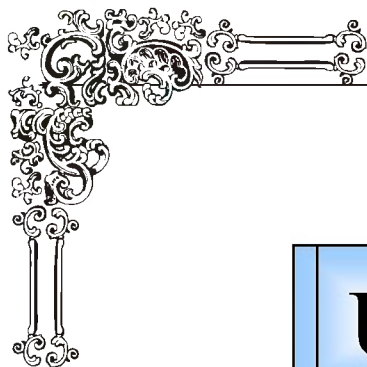

Türbə (ә) — məzar, qəbir; qəbrin üzərində tikilən bina;
mavzoley; müqəddəs yerlərdən götürülmüş torpaq

Türrə (ә) — qadınların alınlarına buraxdıqları saç, çətir,
birçək

Ud (ə) — simli Şərq musiqi aləti; əzvay; Hindistanda bitən və yandıranda yaxşı iy verən ağac

Urva (ə) — ip, kəndir, sicim; Məhəmməd peyğəmbərin məsləkdaşlarından birinin adı

Usama, üsamə (ə) — şir; Məhəmməd peyğəmbərin silahdaşlarından birinin adı

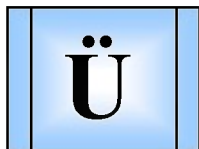
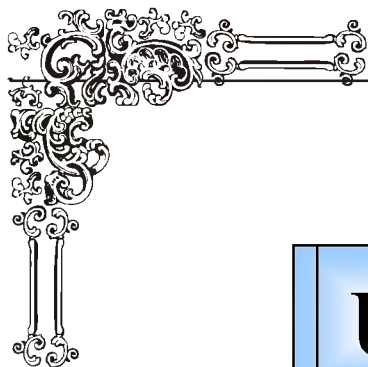
Usayd (ə) — şir balası; Quranı gözəl oxuyan, Məhəmməd peyğəmbərin silahdaşlarından birinin adı

Ustad (f) — müəllim, tərbiyə edən, öyrədən; usta sənətkar, yaxşı mütəxəssis

Ustadanə (f) — ustalıqla, ustadcasına, usta kimi

Ustad**namə** (f) — nəsihətamiz, fəlsəfi, məzmunlu şeir növü

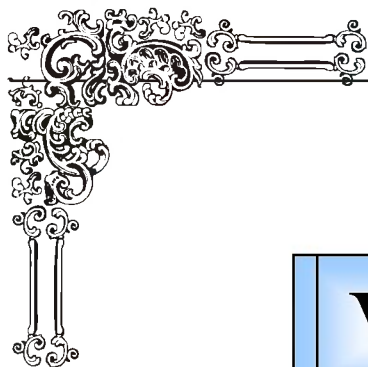
- Ücrət** (ə) — muzd, əmək haqqı; kirə
- Übeyd** (ə) — kiçik qul balası
- Üful** (ə) — batma; Günəşin, Ayın batması
- Üfunət** (ə) — iylənmə, çürüyüb pis qoxu vermə, pis iy
- Üfüq** (ə) — göyün qurtaracağı, horizont
- Üqba** (ə) — dindarların etiqadına görə, ölümdən sonrakı
aləm, o biri dünya, axirət (*dini*)
- Üləma** (ə) — din alimləri, ruhanilər
- Ülfət** (ə) — bir-birinə alışma, dostluq, səmimilik, məhəbbət
- Ülvi** (ə) — ali, uça, yüksək
- Ülviyyət** (ə) — yüksəklik, ucalıq
- Ümdə** (ə) — başlıca, əsas, birinci dərəcəli; söykənəcək,
istinad yeri
- Ümid** (f) — istək, arzu, səy
- Ümm** (ə) — ana // **ümmül-fəsad** — fəsad, yaramazlıqlar
anası; *məc.* şərab, araq
- Ümman** (ə) — böyük dəniz
- Ümmət** (ə) — millət, xalq, bir peyğəmbərin yeni dinə
çağırdığı camaat (*dini*)
- Ümumi** (ə) — ümumə aid, hamıya aid, hər şeyə aid
- Ünqa** (ə) — əfsanəvi Qaf dağında olan, mövhumi iri quş,
Simurq, *məc.* adı var, özü yox (şey)

- Üns** (ə) — bir-birinə alışma, yaxınlaşma, dostlaşma, mehribanlıq
- Ünsiyyət** (ə) — üns tutma, dostluq, yaxınlıq
- Ünsür** (ə) — aşqar, tərkib hissəsi, əsl maddə
- Ünvan** (ə) — kitabın, əsərin üzərində yazılan ad, fəsil və ya məqalənin başlığı; üsul, yol
- Ürəfa** (ə) — ariflər, bilənlər
- Üryan** (f) — çılpaq, lüt
- Üsama, usama** (ə) — şir; Məhəmməd peyğəmbərin silahdaşlarından birinin adı
- Üslub** (ə) — stil, üsul, tərz; dil, ifadə üsulu
- Üsul** (ə) — əsl; tərz, yol; qanun, prinsip; yavaşlıq, mülayimlik
- Üsyan** (ə) — asilik, itaətsizlik; etiraz, haqsızlığa qarşı çıxış, qiyam
- Ütarid** (ə) — Merkuri planeti
- Üzeyir** (ə) — peyğəmbərin adı
- Üzlət** (ə) — cəmiyyətdən qaçma, təklənmə, tənhalıq
- Üzr** (ə) — qaba hərəkətin bağışlanması üçün bəhanə gətirmə; şikəstlik
- Üzrxah** (ə) — üzr istəyən, bəhanə gətirən, səbəb göstərən
- Üzv** (ə) — insan bədəninin əzası, orqanı; müəyyən partiyayı, təşkilatı və s. əmələ gətirənlərdən hər biri
- Üzvi** (ə) — bədən üzvlərinə aid olan; heyvanata aid olan; orqanik; ayrılmaz, çox sıx

- Vacib (ə) — gərəkli, lazım, zəruri; şəriətə görə icrası tələb olunan // **vacibülqətl** — öldürülməsi vacib olan
- Vacibat (ə) — dinə görə yerinə yetirilməsi və ya riayət edilməsi vacib olan işlərin məcmusu
- Vadar (f) — məcbur edilmiş, çarəsi kəsilmiş
- Vadi (ə) — dərə, iki dağ arasında çökəklik; səhra, ova
- Vagüzar** (f) — tapşırma, həvalə etmə, öhdəsinə vermə
- Vahə** (ə) — səhrada su və yaşıllıq olan yer, oazis
- Vahid (ə) — müəyyən ölçü əsası; yeganə, yalqız, tək
- Vahidən (ə) — təklikdə, bir-bir, tək-tək
- Vahimə (ə) — qorxu, təşviş
- Vaiz (ə) — dini qanun və hökmləri təbliğ edən, vəz edən ruhani
- Vaqe (ə) — olan, baş verən, əmələ gələn; mövcud olan
- Vaqiə** (ə) — vaqe olan hadisə, macərə; yuxugörmə, rəya, **cəmi:** vaqiat
- Vaqif (ə) — xəbərdar, məlumatı olan, bilikli, vəqf işlərinə baxan; mal və ya mülkünü ehsan edən
- Vala (f) — yüksək, ali, əzəmətli
- Valeh (ə) — çaşıb qalmış, çox heyrətlənmiş, heyran
- Vali (ə) — vilayət hakimi, qubernator
- Valid (ə) — ata

- Valideyn (ə) — iki valid, ata-ana
 Validə (ə) — ana
 Vallah(i) (ə) — Allaha and olsun, Allah haqqı
 Vallah-billah (ə) — bax: vallah
 Vamiq (ə) — aşıq, sevgili
 Var (f) — kimi // tutivar — tutu kimi; layiq: **şahvar** —
 şaha layiq
 Varid (ə) — gələn, daxil olan
 Varidat (ə) — gəlir, qazanc; idxalat
 Varis (ə) — miras sahibi, ölən şəxsin malına qohumluq
 hüququna əsasən yiyələnən
 Vasif (ə) — tərifləyən, təsvir edən, tərənnüm edən, vəsf
 edən
 Vasil (ə) — yetişən, çatan, qovuşan
 Vasim (ə) — incə, sevilən, qanışirin
 Vasitə (ə) — arada olma, iki şeyin, adamın arasında olma
 Vav (ə) — ərəb əlifbasında “**و**” hərfinin adı, əbcəd
 hesabında 6 rəqəmi
 Vazeh (ə) — aydın, aşkar, açıq
 Veysəl (ə) — münsiflər hakimi, arbitr, qəti; qılınc
 Vəba (ə) — ovma xəstəliyi, xolera
 Vəcd (ə) — şiddətli sevinc; bir şeydən aldığı zövq
 nəticəsində özünü itirmə halı, həyəcan, coşma
 Vəch (ə) — üz, qabaq tərəfi; səbəb, münasibət, cəhət
 Vəchullah (ə) — Allahın təzahürü, Tanrının siması
 Vəcihə (ə) — gözəl qız, göyçək qadın
 Vəd (ə) — söz vermə; “boyun olma”
 Vəda (ə) — bax: vida
 Vədə (ə) — bir işin görülməsi üçün təyin olunan vaxt,
 müddət
 Vədəxilaf (ə) — sözünün üstündə durmayan, sözündən
 qaçan

- Vəəleyküməssəlam** (ə) — sizə də salam olsun, siz də salamat olun
- Vəfa** (ə) — dürüstlük, etibarlılıq
- Vəfadar** (fə) — vəfalı, etibarlı
- Vəgər** (f) — və əgər (şərt ədatı)
- Vəhdət** (ə) — birlik, yalqızlıq, təklik, tənhalıq
- Vəhhab** (ə) — əliaçıq, çox səxavətli; günahları əfv edən (Allah haqqında)
- Vəhhabi** (ə) — islamiyyətdə Əbdülvəhhabın əsasını qoyduğu məzhəb və həmin məzhəbə mənsub adam
- Vəhm** (ə) — əsassız və batil fikir; xəyalat, şübhə qorxu, **cəmi:** övham
- Vəhmi** (ə) — mövhum, mövhumi
- Vəhşət** (ə) — qəm, qüssə; qorxu; vəhşilik
- Vəhşi** (ə) — yırtıcı heyvan, **cəmi:** vühuş
- Vəhy** (ə) — fikrin və ya hökmün Allah tərəfindən peyğəmbərə xəbər verilməsi (*dini*)
- Vəkalət** (ə) — vəkil olma, vəkillik
- Vəkalətnamə** (əf) — vəkil etməyə dair sənəd, vəsiqə
- Vəkil** (ə) — hüquqşünas; nümayəndə, vəzir, canişin; qanunverici orqana seçilmiş deputat
- Vəqf** (ə) — savab bir iş, məsələn, məscid tikilməsi üçün ayrılmış mal və ya mülk; mal və ya mülkün ayrılması
- Vələzzallin** (ə) — ayənin kontekstindən kənardakı mənələrdə: yol azmışlar; azgınlar; itmişlər, itənlər
- Vələd** (ə) — oğul
- Vələdüzzina** (ə) — rəsmi nikahda olmayan ata-anadan doğulmuş uşaq; bic
- Vələh** (ə) — çaşqınlığa, çox heyrətə düşmə
- Vəli** (ə) — himayə edən, saxlayan, qayğı göstərən, yaxın dost; qəyyum; sahib, malik, yiyə; Allaha yaxın olan, müqəddəs (*dini*)

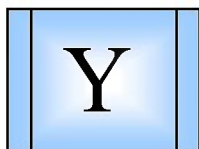
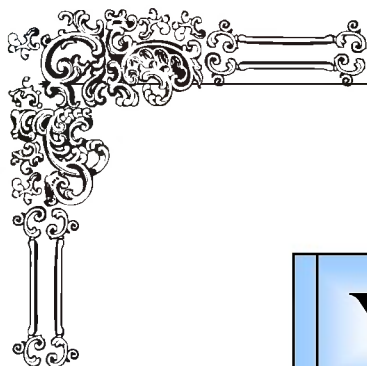
- Vəliəhd** (ə) — padşahlığa namizəd olan şahzadə
- Vəlvələ** (ə) — qalmaqal, qarışıqlıq, çaxnaşma
- Vər** (f) — bəzi isimlərin sonuna əlavə edildikdə sahiblik bildirir: **hünərvər** — hünərli
- Vərasət** (ə) — varislik, ölünün malına irs yolu ilə yiyələnmə
- Vərəq** (ə) — yarpaq, kağız vərəqi, **cəmi**: övraq
- Vərəqə** (ə) — üzərində aktual mətn yazılmış bir vərəq təbliğat vasitəsi; intibahnamə
- Vərəm** (ə) — xəstəlik adı; böyük kədər
- Vərəsə** (ə) — bax: varis
- Vəsait** (ə) — vasitələr
- Vəsətət** (ə) — vasitə olma, vasitəçilik; havadarlıq
- Vəsf** (ə) — tərif, öymə, mədh etmə; bir şəxsin hal-xasiyyətini təsvir etmə
- Vəffi** (ə) — bir hal və ya keyfiyyətə aid olan
- Vəsiqə** (ə) — şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd
- Vəsilə** (ə) — vasitə, səbəb, bəhanə, **cəmi**: vəsail
- Vəsiyyət** (ə) — bir şəxsin vəfatına yaxın zamanda verdiyi tapşırıqlar, söylədiyi arzular; **cəmi**: vəsaya
- Vəsiyyətnamə** (əf) — vəsiyyət yazılmış rəsmi sənəd, vəsiyyət kağızı
- Vəsl** (ə) — birləşmə, qovuşma, calanma; vüsal
- Vəsmə** (ə) — qaşa çəkilmə rəng; dağ, damğa
- Vəssalam** (ə) — kifayətdir; bəsdir; qurtardı, bu qədər
- Vəsvəsə** (ə) — şübhə, tərəddüd, qətiyyətsizlik
- Vətən** (ə) — birisinin doğulduğu yer, ana yurdu
- Vətənpərvər** (əf) — vətənini sevən
- Vətər** (ə) — ip, giriş, sim; damar; əyri xəttin iki nöqtəsini birləşdirən düz xətt, korda
- Vəz** (ə) — öyüd, nəsihət, moizə, dini təbliğat
- Vəzifə** (ə) — bir adamın öhdəsində olan iş, məşğələ; tapşırıq; təqaüd, **cəmi**: vəzaif

- Vəzifəpərəst** (əf) — vəzifə dalınca qaçan; vəzifəni hər şeydən üstün tutan
- Vəzir** (ə) — əvəz edən; nazir
- Vəziyyət** (ə) — hal, keyfiyyət; nizam, qayda
- Vicdan** (ə) — ədalət, insaf, mürüvvət
- Vida** (ə) — bir-birindən görüşüb ayrılma
- Vidadi** (ə) — sevgiyə aid olan, sevgiyə mənsub
- Vila** (ə) — yer, ərazi
- Vilayət** (ə) — əyalət, məmləkət; vali vəzifəsi, valilik; müqəddəslik
- Viran** (f) — talan edilmiş, dağılmış, uçulmuş, xaraba qoyulmuş
- Viranə** (f) — xaraba, viran edilmiş yer (ev, kənd, şəhər)
- Vird** (ə) — eyni sözü təkrar etmə, bir duanı öyrənib həmişə söyləmək (*dini*), **cəmi:** övrad
- Vücut** (ə) — varlıq; qəlb, bədən; cisim
- Vüqar** (ə) — əzəmət, böyüklük, ləyaqət, mərhəmət
- Vüsəl** (ə) — sevgiliyə qovuşma, görüş
- Vüsət** (ə) — genişlik, açıqlıq
- Vüslət** (ə) — aşıqın məşuqəsinə qovuşması, birləşməsi

Ya (ə) — ey (*nida*)

Ya, **yə** (ə) — ərəb əlifbasında “ع” hərfinin adı; əbcəd hesabında 10 rəqəmi

Yaban (f) — çöl

Yabanı (f) — çöldə olan, yabanı; əhliləşməmiş; vəhşi

Yaddaş (f) — xatirə, hafizə; xatirat, memorandum; nota; konspekt, icmal, yazı

Yadigar (f) — yaddaş, əmanət, əziz xatirə

Yağma (f) — qarət, çal-çap, talan

Yahu (ə) — aman Allah, ey bura bax, səninləyəm

Yaxud (f) — ya, ya da

Yaqut (ə) — qırmızı və s. rənglərdə olan şəffaf qiymətli daş; **cəmi**: yəvaqit

Yar (f) — dostluq, yardım; dost, yoldaş; sevgili, məşuq

Yas (ə) — ölən adam üçün ağlama; matəm; ümitsizlik, məyusluq

Yasəmən (f) — qırmızı və bənövşəyi rəngdə ətirli, salxımvarı çiçək açan ağac; yasəmən çiçəyi; jasmın

Yasin (ə) — Ya Sin surəsinin ilk hərfləri; Məhəmməd peyğəmbərin vəsfi

Yasir¹ (ə) — varlı, zəngin

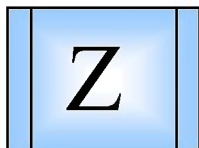
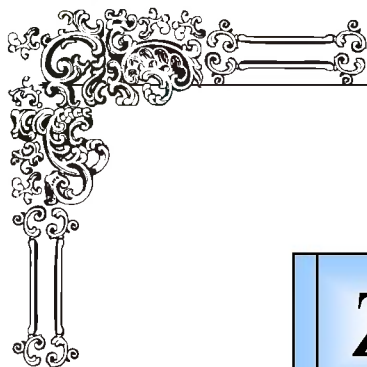
Yasir² (ə) — yüngül, sərbəst

- Yavər** (ə) — köməkçi; yardımçı; adyutant
- Yeganə** (f) — öz-özünüdə tək olan; nadir
- Yek** (f) — bir, tək
- Yekdil** (f) — ürəyi bir; həmrəy, əlbir
- Yeknəsəq** (f) — bir üsulla, bir cüt, bir qayda ilə; hamısı eyni olan (iş)
- Yeksan** (f) — bir, bərabər; düz, hamar
- Yekun** (ə) — son, nəticə; hesablamının nəticəsi
- Yetim** (ə) — valideynlərindən hər ikisi və ya biri ölmüş uşaq
- Yezidi** (ə) — islamiyyətdə əsasən kürdlər arasında yayılmış məzhəb və həmin məzhəbdən olanlar
- Yəhudi** (ə) — sami xalqlarından biri; cuhud
- Yəhya** (ə) — Zəkəriyyə peyğəmbərin oğlu; peyğəmbər (İohan); yaşadıcı, canlandıran
- Yəqin** (ə) — əlbəttə, sözsüz, şübhəsiz
- Yəmin** (ə) — and; sağ (solun ziddi); sağ cinah
- Yəni** (ə) — nəzərdə tutulur; o deməkdir ki, başqa sözlə
- Yəşəm** (f) — yaşıl rəngli qiymətli daş; yaşıl
- Yövm** (ə) — bütöv gün; bütün gün
- Yunis** (ə) — göyərçin; naqqa balığı tərəfindən udularaq dənizləri gəzən peyğəmbərin (İona) adı
- Yusif** (ə) — artırılmış, çoxaldılmış; fəvqəladə gözəlliyi ilə məşhur peyğəmbərin (İosif) adı

- Za, zay (ə) — ərəb əlifbasında “ظ” hərfinin adı; əbcəddə 900 rəqəmini ifadə edir
- Za, zey (ə) — ərəb əlifbasında “ز” hərfinin adı; əbcəddə 7 rəqəmini ifadə edir
- Zabit (ə) — hərbi xidmətçi, komandır; zəbt edən, tutan, alan (məmur)
- Zabitə** (ə) — qavrayıcı, saxlayan, dayandıran, qamarlayan, tutan; qanun, qayda, nizam-intizam
- Zabul (f) — muğamlardan birinin adı
- Zad¹ (f) — doğum; doğulmuş, anadan olmuş, bala (**növzad** — yenicə doğulmuş)
- Zad² (ə) — yol ehtiyatı, azuqə, sursat
- Zad³ (ə) — ərəb əlifbasında “ض” hərfinin adı; əbcəddə 800 rəqəmini ifadə edir
- Zadə** (f) — doğmuş, doğulmuş; *məc.* hasilə gəlmiş
- Zadəgan** (f) — əsilzadə
- Zağ¹** (f) — qara qarğa
- Zağ²** (f) — zəy məhlulu; zəy
- Zahı (f) — doğmaqda olan və ya təzəcə doğmuş qadın
- Zahid (ə) — dünyanı tərک edərək ibadətlə məşğul olan adam; ruhani, molla
- Zahir (ə) — açıq, aydın, aşkar; bayır tərəf; xarici görünüş

- Zahirən** (ə) — xarici görünüş etibarilə; belə görünür, deyəsən
- Zahiri** (ə) — çöl, bayır tərəfə aid olan; ötəri, nəzərə gələn
- Zahirpərəst** (əf) — ötəri müşahidə edən, dərindən öyrənməyən
- Zakir** (ə) — unutmayan, Allahı mədh edən; zikr edən, təsbəh çevirən
- Zal**¹ (ə) — ərəb əlifbasında “ذ” hərfinin adı; əbcəddə 700 rəqəmini ifadə edir
- Zal**² (f) — çox qoça, saçı-saqqalı ağarmış; “Şahnamə” qəhrəmanlarından Rüstəmin atası
- Zalım** (ə) — zülm edən, rəhmsiz, insan düşməni, insafsız
- Zaman** (ə) — vaxt, epoxa
- Zamin** (f) — zəmanət verən
- Zamirə** (ə) — namus, vicdan; ağıl, sirr
- Zanbaq** (ə) — çiçək növü
- Zani** (ə) — qadınla nikahsız yaxınlıq edən, zina edən (kişi)
- Zaniyə** (ə) — zina edən qadın
- Zar** (f) — ağlayan, sızlayan, inildəyən, ax-uf edən
- Zarafat** (ə) — incəlik, zəriflik, qəşənglik, hazırcavablıq, məzəli danışmaq, şuxluq; zarafat
- Zat** (ə) — malik olan, yiyələnən, daxilində saxlayan, təchiz edilmiş; əsl, əsas, mahiyyət, təbii xüsusiyyət; şəxsiyyət, fərd
- Zatən** (ə) — təbii olaraq, əslində; özü-özündən
- Zati** (ə) — təbii, anadangəlmə, varlığın özünə xas olan; fərdi
- Zaval** (ə) — bəla, xəstəlik; məhv olma; günəşin qərbə doğru əyilməsi
- Zay** (ə) — zədələnmiş, məhv olmuş, tələf edilmiş
- Zehin** (ə) — düşünmək, anlamaq istedadı; hafizə
- Zehni** (ə) — düşünməyə aid olan

- Zəmfira (ə) — göy yaqut, safir
Zeyqəm (ə) — aslan, şir (heyvan)
 Zeyn (ə) — gözəl, şanlı; gözəllik, zəriflik
 Zeynal (f) — Zeynalabdinin qısaltılmış forması
 Zeynalabdin (ə) — iman gətirənlərin ən yaxşısı; abidlərin bəzəyi
Zeynəb (ə) — dolu, iri, dolğun; Məhəmməd peyğəmbərin arvadlarından biri
 Zeytun (ə) — xırda meyvələri olan həmişəyaşıl ağac
Zəban (f) — dil, ləhcə, danışmaq
Zəbanə (f) — alov dili
Zəbani (ə) — Cəhənnəmdə əzab verən mələk (*dini*)
Zəbər (f) — üst; ərəb transkripsiyasında fəthə işarəsi (bax: fəthə)
Zəbt (ə) — əlindən alma, mülk və ya şeyləri sahibinin ixtiyarından çıxarıb dövlətə vermə; tutma, alınma, müsadirə edilmə
Zəbun (f) — aciz, zəif, gücsüz; əldən-ayaqdan düşmüş
Zəbur (ə) — yazı, mətn; Davud peyğəmbərin kitabı
Zədə (f) — əziklik, sınıqlıq; düşar olmuş, mübtələ
Zəfər (ə) — məqsədə çatma, üstün gəlmə, qələbəyə nail olma
Zəfəran (ə) — ədvə növü; çiçəyindən həmin ədvə alınan soğanaqlı bitki
Zəhər (f) — ağı, zəhər // **zəhrimar** — ilan zəhəri
Zəhm (ə) — qorxu, dəhşət
Zəhmət (ə) — iş, əmək, əziyyət, əzab
Zəhmətkeş (əf) — işləməyi sevən, əməkçi; əziyyət çəkən
Zəhra (ə) — parlaq, gözqamaşdırıcı, parıldayan üzlü; Fatimənin (Məhəmməd peyğəmbərin qızı) titulu
Zəhrə, zəhr (f) — öd, öd kisəsi; *məc.* mərdlik, cəsarət, igidlik; çiçək

- Zəif** (ə) — əldən düşmüş; taqətsiz, gücsüz
Zəka (ə) — tez anlama, kəskin zəhin, düşüncə, fərasət
Zəkat (ə) — şəriətə görə, fəqirlərə verilən pay (mal və ya pulun 1/10 hissəsi)

Xümsi-şərabı Seyyidə saqi verib dedi:
 Sabir fəqirdir, düşər ancaq *zəkat* ona.
 (Sabir)

- Zəkər** (ə) — kişi cinsi; erkək
Zəkəriyyə (ə) — kişilik
Zəki (ə) — düşüncəli, ağıllı, fərasətli; saf, xalis
Zəkiyyə (ə) — fərasətli, istedadlı; təmiz, pak
Zəqqum (ə) — meyvəsi çox acı olan ağac (*əfs.*), acı ağacı
 (Cəhənnəm ağacı); cır zeytun
Zəlalət (ə) — çaşqınlıq, doğru yoldan sapma; azma, həqiqətdən uzaqlaşma
Zəli (f) — qansoran soxulcan
Zəlil (ə) — alçaq, mənfur; hörmətsiz, bədbəxt, həqir, yazıq
Zəlim (ə) — zülm olunan, sıxıntıda olan, əziyyət çəkən
Zəlzələ (ə) — yer tərpənməsi, yer titrəməsi
Zəmanə (ə) — zaman, vaxt; bəxt, tale
Zəmanət (ə) — zəmin olma; təmin etmə, zəminlik, məsuliyyət, boynuna götürmə
Zəmi (f) — əkin yeri; tarla; yer
Zəminə (ə) — çirkin iş, pis hərəkət, cinayət
Zəmin (f) — yer, torpaq, yerin üzəri; əsas
Zəminə (f) — yer, quru səthi; bax: zəmanət
Zəmmə (ə) — ərəb yazısında “Ü” kimi oxunan xəüstü işarə (–)
Zəməzəm (ə) — Məkkədə Kəbənin yaxınlığında olan bir quyu; bu quyunun suyu

- Zəməzəmə** (ə) — bax: zümzümə
- Zən¹** (f) — qadın, arvad
- Zən²** (f) — vuran, çalan; **tarzən** — tar çalan
- Zənbil** (ə) — ərzaq və s. qoymaq üçün həsir əl çantası
- Zənbur** (f) — arı // **zənburi-əcəl** — bal arısı
- Zəncəfil** (ə) — ədviiyə növü
- Zənci** (f) — qaradərili adam; qaradərili irq
- Zəncir** (f) — sıra ilə düzölmüş həlqələr
- Zənəxdan** (f) — çənə çuxuru, buxaq
- Zənən** (f) — qadın
- Zəng** (f) — səs siqnalı verən alət; səs siqnalı
- Zənn** (ə) — fikir, rəy, mülahizə; ehtimal, güman, **cəmi:**
zünün
- Zər¹** (f) — qızıl, pul; qızıl rəngli boya; nərd daşı // **zər-xara**
— parça
- Zər²** (ə) — uzunluq vahidi (107 sm); qulac; dirsək
- Zər³** (ə) — toxum səpmə, əkin
- Zərb** (ə) — vurma, döymə; sikkəyə damğa vurma; vurma
işarəsi (*riyaz.*); **zərbi-məsəl** — atalar sözü
- Zərbə** (ə) — vurma, endirmə, atma (qılınc, güllə və s.)
- Zərd** (f) — sarı (rəng)
- Zərdab** (f) — öd; qatığın, pendirin suyu
- Zərdüşt** (f) — atəşpərəstlik; Zərdüştiliyin əsasını qoyan
adamin adı; həmin dinə itaət edən
- Zərəfşan** (f) — qızıl saçan, parlaq
- Zərəngiz** (f) — nərgiz (gül)
- Zərər** (ə) — itki, ziyan
- Zərərdidə** (əf) — zərər çəkən
- Zərf** (ə) — qab, qutu, çini qab-qaçaq, zaman fasiləsi, nitq
hissəsi (*qram.*)
- Zərgər** (f) — qızıldan müxtəlif şeylər düzəldən və ya qızıl
şeyləri təmir edən usta

- Zəri** (ə) — arşın malı
- Zərif** (ə) — incə, qəşəng, məzəli danışan, zarafatçı, xoşsöhbət adam
- Zərifanə** (əf) — incəliklə, nəzakətlə, hazırcavablıqla
- Zərin** (ə) — bax: zərrin
- Zərqələm** (f) — qızıl qələm
- Zərqəm** (fə) — şir; igid
- Zərnigar** (f) — qızıl suyu ilə yazılı, zərlə naxışlanmış
- Zərpərəst** (f) — simic, xəsis, pulagir, tamahkar
- Zərrab** (ə) — pulkəsən, sikkə vuran
- Zərrabxana** (əf) — pul kəsilən, sikkə vurulan xüsusi yer, müəssisə
- Zərrə** (ə) — çox kiçik hissə, hissəcik, atom, molekul
- Zərrəbin** (əf) — mikroskop, böyüdücü linza
- Zərrin, zərrinə** (f) — qızıldan qayrılmış; qızıl kimi; zərli
- Zərrinkülah** (f) — qızıl papaqlı, başında tacı olan
- Zərr-ziba** (ə) — bax: ziba
- Zərur** (ə) — gərəkli, vacib, lazım olan
- Zərurət** (ə) — ehtiyac, çarəsizlik; çox lazım olma
- Zəruriyyət** (ə) — ən gərəkli, birinci növbədə lazım olan şeylər
- Zəvvar** (ə) — ziyarətə gedənlər və gələnlər dəstəsi; ziyarətçi
- Ziba** (f) — yaraşılı, bəzəkli, göyçək
- Zibh** (ə) — qurban kəsiləcək heyvan
- Zibil** (ə) — tör-töküntü, tullantı
- Zibilxana** (əf) — zibil tökülən yer, zibillik
- Zidd** (ə) — qarşı, əks, əleyhinə; tamamilə uyğun olmayan
- Ziddiyyət** (ə) — əkslik, zidd olma, antaqonizm
- Zifaf** (ə) — gəlin köçürmə; toydan sonra gəlinlə təzəbəyi görüşdürmə mərasimi

- Zikr (ə) — anma, xatırlama; söyləmə, ifadə etmə; dua, vird; tərif etmə
- Zil (ə) — qabırğa, yan, til (*riyaz.*)
- Zilhiccə** (ə) — ərəb qəməri təqviminin 12-ci ayı
- Zilqədə** (ə) — ərəb qəməri təqviminin 11-ci ayı
- Zill (ə) — kölgə, sayə; **məc.** havadar, himayə
- Zillət** (ə) — alçaqlıq, nifrət; alçalma, hörmətdən düşmə; bədbəxtlik, müsibət
- Zillullah (ə) — Allahın kölgəsi: **məc.** padşah, hökmdar
- Zilzal (ə) — bax: zəlzələ
- Zimistan (f) — qış
- Zina (ə) — nikahsız cinsi yaxınlaşma
- Zindan¹ (f) — qazamat, həbsxana, məhbəs; çox qaranlıq və cansıxıcı yer
- Zindan² (f) — dəmirçi zindanı; dəmir döyülən yer
- Zındıq** (ə) — dinsiz, ateist, **cəmi:** zənadiq
- Zinət** (ə) — bəzək, üst-baş, geyim; bəzək əşyaları
- Zinhar (f) — saqın, aman, ehtiyatlı ol
- Zira¹ (ə) — qol; dirsək; biləkdən dirsəyə qədər olan uzunluq ölçüsü
- Zira² (ə) — çünki, ona görə ki
- Ziraət** (ə) — əkinçilik; əkin
- Zireh (f) — ox, qılınc və s. qorunmaq üçün dəri, dəmir və s. toxunmuş döyüş paltarı; zərbədən qoruyan polad təbəqə
- Zirək** (f) — hazırcavab, nüfuzedicisi
- Zirvə** (ə) — təpə, yuxarı hissə, ən uca nöqtə
- Zir**zəmi** (f) — yerin altında olan; binanın yerin altında olan təbəqəsi
- Zivər** (f) — bəzək, zinət
- Ziya (ə) — işıq; aydınlıq
- Ziyad (ə) — artıq, artırma; artıq olan; lazım olandan çox

- Ziyadar (əf) — işıqlı, aydın, parlaq
- Ziyadə** (ə) — çox artıq; gərəksiz çox
- Ziyafət** (ə) — böyük qonaqlıq
- Ziyankar (f) — ziyan vuran, zərər gətirən
- Ziyarət** (ə) — birini görməyə getmə; müqəddəs yerə baş çəkmə
- Ziyarətgah** (əf) — ziyarət yeri; pir, ocaq
- Zor (f) — güc, qüvvət
- Zorən** (f) — zor gücünə, zorla, güclə
- Zorxana (f) — əsasən ağırlıqqaldırma, gülüş və s. ilə məşğul olmaq üçün yer
- Zöhrab** (ə) — yaqut, rubin
- Zöhrə** (ə) — Venera planeti, Nahid
- Zöhrəvi** (ə) — əsasən tənəsül yolu ilə yoluxan xəstəliklər; dəri xəstəliyi
- Zövc** (ə) — cüt, qoşa, ər-arvad; ər (**zövcü-axər** — başqa ər, arvadını tez-tez boşayıb, təkrar nikah edənləri cəzalandırmaq məqsədilə şəriətə əsasən üçüncü talaqdan (bax: talaq) sonra arvadın getməli olduğu başqa ər (bu kişi arvadını boşayarsa, keçmiş əri onu təzədən nikah edə bilər)
- Zövcət** (ə) — ərli qadınlar
- Zövceyn** (ə) — ər-arvad
- Zövcə** (ə) — ərli qadın, arvad
- Zövq** (ə) — dad, ləzzət, həzz alma, nəşə, xoşlanma; incə duyğu
- Zuqafiyəteyn** (ə) — qoşa qafiyəli (şeir)
- Zullisaneyn (ə) — ikidilli (iki dildə yazılmış əsər və ya danışan xalq)
- Zübeydə** (ə) — balaca (seçilmiş) qadın; Zübdanın (qaymaq, yağ) qısaltması
- Züha** (ə) — səhər çağı; Günəş işığı

- Zühəl** (ə) — ulduz adı, Saturn
- Zühur** (ə) — meydana çıxma, aşkar olma, görünmə
- Zülal** (ə) — soyuq, duru su, bulaq suyu
- Zülcəlal** (ə) — əzəmətli, cəlal və əzəmət sahibi; çox böyük; güclü təsir bağışlayan; *məc.* Allah
- Züleyxa** (ə) — sağlam; gözəl bədənli; gözəlliyi ilə Yusif peyğəmbəri cəlb edən qadın
- Zülf** (ə) — üzün hər iki tərəfinə tökülmüş saç // **zülfipürtab** — qıvrım saç
- Zülfüqar** (ə) — bel fəqərələrini çapan, şaqqalayan (Əlinin qılıncına verilən ad)
- Zülhəyateyn** (ə) — ikihəyatlı – suda və quruda yaşayan (heyvan və bitki haqqında)
- Zülqərneyn** (ə) — qoşabuynuzlu (Makedoniyalı İskəndərin ləqəbi)
- Zülm** (ə) — ədalətsizlik, qəddarlıq, rəhmsizlik, istibdad
- Zülmət** (ə) — qaranlıq; *məc.* cəhalət, avamlıq
- Zümrə** (ə) — sinif, təbəqə; cins, növ
- Zümrüd** (ə) — yaşıl rəngli, qiymətli daş
- Zümrümə** (ə) — ətrafa yayılan səs; yavaşdan, musiqisiz oxuma, zümrümə
- Zünnar** (ə) — xristian ruhanilərinin bağladığı qurşaq
- Zürafə** (ə) — çox uzun heyvan
- Zürriyyət** (ə) — övlad, oğul-uşaq, nəsil

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. Azərbaycan ədəbi dilində işlənən ərəb və fars sözlərinin qısa lüğəti — Bakı, ADU nəşriyyatı, 1960
2. Klassik Azərbaycan ədəbiyyatında işlənən ərəb və fars sözləri lüğəti (2 cilddə) — Bakı, “Şərq-Qərb” nəşriyyatı, 2005
3. Мусульманские имена (словарь-справочник) — Москва – Санкт-Петербург, «Диля», 2007
4. Б.Ю. Хигир. Энциклопедия восточных имен — Москва, «Гранд-Фаир», 2006
5. Aydın Abi Aydın. Şəxs adları sözlüyü — Bakı, “Təknur”, 2006
6. Rüstəмова T.Z. Fars dili — Beynəlxalq “Əl-Huda” nəşriyyatı, Bakı şöbəsi, Bakı, 2005
7. Rasim İbadulla oğlu. Quran əlifbası və İslamın təlimi (Quran oxumağı öyrənmək üçün dərs vəsaiti) — Bakı, “New Art”, 2001
8. Rusca-azərbaycanca lüğət, 5-ci nəşr (3 cilddə) — Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası, Bakı, 1990
9. Azərbaycan dilinin orfoqrafiya lüğəti — Bakı, “Lider” nəşriyyatı, 2004

Mündəricat

Ön söz	3
Lügətdən istifadə qaydaları.....	5
Azərbaycan əlifbası (hərflər və adları)	6
Ərəb əlifbası (hərflər və adları).....	7
Fars əlifbası (hərflər və adları).....	8
A	9
B	14
C	22
Ç	27
D	29
E.....	35
Ə	38
F.....	47
G.....	52
H.....	55
X.....	64
İ.....	70
J.....	80
K.....	81
Q.....	88
L.....	98
M.....	101
N.....	125
O.....	135
Ö	136
P.....	137
R	141
S.....	148
Ş.....	162
T.....	169

U	183
Ü	184
V	186
Y	191
Z.....	193
İstifadə olunmuş ədəbiyyat	205

**Azərbaycan dilində işlənən
ərəb və fars sözlərinin qısa lüğəti**
(Birinci nəşr)

Tərtibçi redaktor: Rafiq Məmmədli
Redaktor: Məmməd Adilov, filologiya e. d.

●.....●
Çapa imzalanıb: 20.07.2007

Formatı: 54x84 ¹/₁₆

Şriftin növü: Times New Roman

Səhifələrin sayı: 208

Tirajı: 1500 nüsxə

Kitab 70 q kağızda, sərt qapaqla, “Şərq-Qərb” ASC-nin
mətbəəsində ofset üsulu ilə çap olunub.

Краткий словарь арабских и персидских слов
употребляющихся в Азербайджанском языке
(на азербайджанском языке)

Издатель: Книжный Клуб

Баку – 2007

●.....●
Azərbaycan dilində işlənən ərəb və fars sözlərinin qısa lüğəti

(Azərbaycan türkcəsinə)

Naşır: Kitab Klubu

Bakı – 2007

Azərbaycan
dilində işlənən

ərəb

və

fars

sözlərinin
qısa

lüğəti

(Birinci nəşr)

Lüğətə müasir Azərbaycan
dilində işlənən ərəb və fars
mənşəli 5000-dək söz və söz
birləşməsi daxil edilib.

Kitabdan istifadə etməklə
ərəb və fars dillərindən gəlmə:

- ❖ adi sözlər və şəxs adlarının
məna və mənşəyini
- ❖ sözlərin düzgün tələffüzünü
- ❖ İslamiyyət kəlmələrinin
mənasını
- ❖ və s.

öyrənmək olar.

Kitab orta məktəb şagird və
müəllimləri, tələbələr və geniş
oxucu kütləsi üçün nəzərdə
tutulub.